

974

9873-886
Esacorum
Numerus w 5 arkach
Edwarda Subowskiego

D-78/4318

R693

N° 974

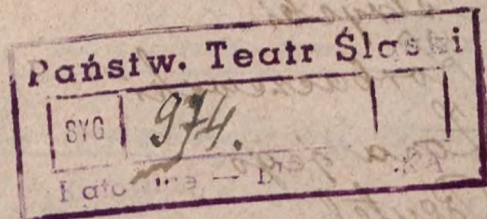

~~N° 331.~~

Sacrony

Komedia w 5 aktach

Edwarda Lubomirskiego

Osoby.

Hrabia Stefan

Żona jego żona

Jadwiga jego siostra

Pani Lubatier jego ciotka

Książę August

Władysław Wrzeski

Strzembski

Korczyński

Picki

Opętacki

Fajulski

Łetrycki

Korbaćewski

Żona jego

Beutel

Żulawski

Łemiotowicz

Łokaj

Każdego z nich w Galicji

Akt I.Scena I.

Pani Sabatier, Pani Korbaczewska
hrabina Dra Wrzeski, pójmy Ludwiga

(Salon recepcyjny u hrabiego Stefana,
wejście główne, gabinet hrabiego u
lewej od publiczności, u prawej słowo
drzwi obok siebie, jedno u kotłowni,
drzecz w głębi.)

Pani Sabatier.

(Jest to matka, ma siwe włosy i łoskoty na oczach,
ciągnie pacjenta obok niej pani Korbaczewska
nieśwaleko u boku wachluje się hrabina,
przy niej Wrzeski.)

Sabatier.

świat co chrości Gabryello, ale
ja ci zapewne powiem to samo:
mądrzeć się bo się kawić
na durno.

Korbaćewska.

La durno? gdyby nie tych kil-
ka miesięcy pobytu naszego
w mieście, kawiedziatowym
kupctwie na wsi; a czyż ja
do wsi stworzona? przecież
ścisła chciało, że mam męża
kawieistego gospodarza i dla
tego naklinam go ciagle żeby
by się oddał polityce, może go
nawet do wybiorą do Kiednia;

a ja trochę odryję.

Sabatier.

Moja droga, na dobrze wam,
na dobrze. Gdybyś była w mo-
ich czasach, w których żona
drzeliła każdą drogę z mężem,
a dola ta bywała nieraz bar-
dzo smutną, nie miałabyś czasu
myśleć o porrywach.

Korbaćkiewska.

To też o nich tylko myślę, bo mój
mój cały dzień w polu lub na
folwarkach, a o mnie dopiero wte-
dy sobie przypominam, gdy mi ma-

udzielić nauki moralnej.

Sabatier.

Ukieruj pracę, wielce mu to
chwała.

Korwaczewska.

Niektóre driski, sądziłam je-
dnak, że robię megalomans...

Sabatier.

O też mówisz moja droga.
megalomans! nie ma już drisk
megalomansów, są tylko ile do-
branie matężństwa!

Korwaczewska.

A co, do tego, to przepraszam!

4
Jeszcze osoba z takiego jak ja
rodu, oddaje rękę panu Korba-
ciewskiemu, to z pewnością robi
moraljans.

Sabatier

Tyle lat nie mieszkałam w
kraju, ale widzę, że się w
wielu rzeczach nie zmieniło.

Grabina.

Ależ droga ciociu, na ród uwa-
żaję wszędzie, nawet i w demo-
kratycznej Francji.

Wrzeski.

Embandziej więc w naszej aryto-
kratycznej Opaliej.

Grabina.

Pomimo ironii, w jaką pan to mówisz, rzecz, iżbyś siostrę swą na uciesielnika nie wydał, chociażby najukosztalszego.

Przecki.

Lepiej bo gdybym miał siostrę wydałaby się sama.

Grabina (z ironią)

A pan zamknąłbyś oczy i udawałabyś filozofa?—

Przecki (sucho)

Nie byłaby to najkrośna filozofia, patrzeć na sukcesie swą

swój siostry?

Prasina.

Czy to program pańskiej przy-
słóci

Korbaczkowska.

(z westchnieniem)

O! nie wierz temu, panie Wroński,
Odnio jest mekaljans - a byłby
to mekaljans - tam nie może być
szczęścia.

Labatier.

Jakaż ja muszę być stara kie-
dy was nie a nie, nie rozumiem
nie mogę. fakto? rzecz tak przy-

podkową jak urodzenie, stawiać
jako godło Rysia i wyrzucić od
niego kalenkiem swe szczęście?
Tę i ja się urodziłam, podob-
no według naszych prajęć
jako tako, a oddałam rękę dla
tego, bo oddałam w pierw serce
temu któremu pokochałam za
jego słachetność i drobiazgowość
charakteru. Nie pytałam się o ja-
go ród i majątek - a mimo
to nie bałam się o przyszłość,
i wiedziałam, że po 30 letniem
pożyciu, przenoszę try z jego

przyczyny wybrałam wtedy, gdy ko-
nał na moich nęku.

Krzeczki

(całując jej nęka)

Chceby tak kochać, potrzeba
być taką, jak pani kobieta.

Sabatier.

Nie byłam odmienną od innych,
tylko że wtedy inny duch
miał na nas wszystkich. Wiel-
kie cierpienia dawały pogardę,
dla słabych; a wiara widziała
tak dnie powrochu do raptowności,
porwałata potrzebę na życie nie

jak na straconą placówkę.

Oo cheer, panie Wrzeski? straconą droższą dla mnie istotę na świecie, bliżej mi dziś do grobu aniżeli stonca, a przecież nie dlatego jeszcze kawygram i żywo spótnuję z wami, choć was nie kowem rozumieć.

Grabina.

Jednakże przychodźcie ciociu, że jesteście dla nas zbyt surową.

Wrzeski.

Ale mnie się wydaje że zbyt pobłażliwą. Skamienia panie nasz

7
nao dobrze. Dobre cierpienia
wypływające z drobnych ambicji,
o to co nam mógł wypaść, co
wysusza serce.

Salatier.

Cóż to Jadwisia tak długo się wy-
licera? przecież macie iść na
wystawę. Jakżebyś chętnie na-
zem z wami podziwiała katej-
kę, lecz na moje oczy dziś już
trochę za ciemno.

Korbaśewska.

Spieramy się więc, Lombardziej,
że jak napłydkie pan Korbaśew-
ski, zaraz mi wyświecaduj, że mo-

g3 nie patrzeć ^{ma} to czego i tak
nie rozumiem.

Pruski.

(z ironią)

Prusów nie będzie miał jak
zwykłe narci.

Korbaćewska.

Chociaż się przyznam szczerze,
że chodzę na wystawę dla tego,
bo wszyscy chodzą, ale co mi
to za obrazy historyczne, do
których zrozumienia trzeba
się uczyć historii!

Pruski.

To słuszną, ~~bo~~ uwaga, bo czy

8
obraz historyczny powinien koniecznie opierać się na historii?!

Strabina.

Gabryela nie ma racji, bo pan-
chajko ma dużo talentu, bar-
dzo dużo talentu, tylko co do
mnie, nie podobają mi się jego
radzaj. Choć jestem reputa-
na francuskiej szkole, ale ten
ich realizm i ta ich modernité
ponywa od razu, nie potrzebując
żadnych komentarzy.

Sabatier.

Zakreścis niewdzięczne! Coś mo-
że być piękniejszego i miłego

nad obraz przywołujący
nam naszą przeszłość nabo-
żną, dzieje jej chwale i bla-
sku? i nunc się zdaje że tego
nawet nie trzeba rozumieć,
tylko odrzucić.

Mruscki.

Spanowna pani! Radach rzeczy
prawie niepodobnej... dla nie-
których.

Arabina.

Chcesz pan być dziś à tout
prix kłóśliwy.

Sabatier.

To mu się udaje.

2.

Kosbaczewska.

Otak, p. Mrzecki ma i u nas
na wsi reputację kłóśliwego.

Ladwiga.

(Chłopa wesoła już ubrana na tę stronę)

Reputacja niekazitowska, chyba
że kłóśliwoscia nazywa się
mówienie prawdy.

Kosbaczewska.

Onie się zdaje, że nie kańda-
mu mówi się prawdę w osy.

Mrzecki.

Le osy nie mówi się jej ni-
komu, choćby dla tego, iżby jej
nie słyszał.

Ludwiga.

Ciocia nie poj'dzie z nami?

Lebatier.

(całuje ją w czoło)

Nie, moje dziecko, z katem
muszę zostać, ale spisekuj
się, bo nie macie wiele czasu.
(Wzrysz, prócz krabiny zabierają
się do wyjścia)

Ludwiga.

Kim? a ty?

Krabina.

Chcę do pomówienia ze Stefa-
nem którego księżka trzyma już

gadziny w obłęczeniu
Ludwiga.

Rozmawiać się z nim później.

Prabina.

Muszę się rozprawić i z księciem.

Ludwiga.

Rozprawić, tak ostro?

Prabina.

Do uważam, że od nicjalskiego czasu
 montuje mi męża.

Wniecki.

Jeżeli pani nie lubi, ażeby go wypru-
 wano z domu jej panowania.

Prabina

(rolętasem)

Ł pewności, i nalewał mi się,
że pan miesz o tem najlepiej.

Wrzeczki.

Nie tylko ja jeden.

Ladewiga.

Łatwiej do widzenia droga siostrze.

(całuję jej nos)

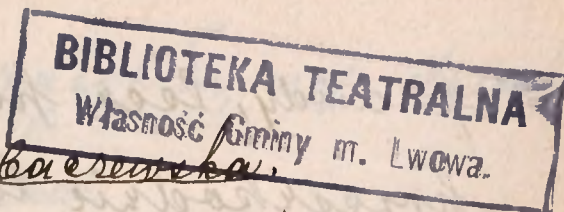
Korbaackewska.

Ł propos, panie Wrzeczki, gdybyś
pan spotkał się przypadkiem
z p. Korbaackewskim moim mężem...

Wrzeczki.

Ł prawdopodobnie nie spotkam
się ^(2 mm) gdyż mam towarzyszyć

patiom.

Lorbaerska.

Skoda!.. bo chciałam... ale
przynajmniej ty Jadwisiu, wstąpisz
ze mną do magazynu...

Jadwiga.

O powrocie z wystawy... jeżeli
nie będzie już na późno.

(wychodzą.)

Wrzeski.

(pożegnawszy się z p. Sabatier i wycho-
dząc do bramy) Już widzę księcia
składającego bronię na kolanach!

Ta.

Możo pan jesteś bardzo bliskim

prawdy, lecz pozwalałam panu
przeszkodzić temu... i zostać.

Wrzeczki.

Nie lubię nikomu psuć tryum-
fów. (wychodzi)

Ira.

(patrzę na nią)

Wolał iść z Ferdynandem.

Scena 2.

Ira i Sabatier.

(Ira chodzi namyślona po scenie - Sa-
batier raczyna sięgnąć paszansa nie-
kiedy na nią)

Sabatier.

Cóżó się tak zaczęła, moje dziecko?

Tka.

Zaczęła? nie, namyśliłam się
przekonała.

Saladier.

Coś nowego toalety, czy też sta-
rada kostiumowa? Karmyś naj-
wtedy tylko marszczyć swe
ładne czołko.

Tka.

Ciebie nie wierzy, że i ja umiem
być poważną i troskliwą... o nadi-
nę, i gdybym była pewną, że cie-
cia nie obróci znowu w kurt mo-
ich obaw...

Sabatier.

Nie poważył się już, mój smiało...
a swego drogiego pacjenta nie
złożył ani jednego... Nie
masz obawy dotyczącej czego?

Tra.

Lub: kogo.

Sabatier.

Pytasz się o szczegóły domowe
Gabrieli?

Tra.

O szczegóły kogoś bliższego
nas.

Sabatier.

(Kładąc kark i palnąc na niego smutnie)

Twojego męża?

Sta.

Ciocin, ciocin, czyż nie chcesz nie
widzieć?

Sabatier.

Przy moim ostatniemu wyroku...

Sta.

Czyż nie widzisz, że p. Wrzescki
nie odstepuje na krok ładwinie?

(p. Sabatier uktada dalej karty i milczy)

Sta.

Jeżeli ona takie sprzyjać mu
się zdaje? Nie przeszkadza, że go sta-
nie uważamy za przyjaciela
rodziny, ja go też znamy, tak

jak i Stefano, jest pryncem
ceniarskim mądrym i ucie-
nym, ale... (P. Sabatier odwraca karty
i powstaje)

Tia.

Ciocia nie nie odpowiada?

Sabatier.

(patrzy na nią chwilę potem mówi)

Moja Tia, króć mi tę łaskę i
chodź zagrać nocturne Chopina...
Jego muzyka przenosi kochankę
moją w lepsze światy, mnie
co i tym waszym światem nie
ganduję... chodź i tobie przynieść

14
ulga. (wstaje)

Ira.

Ułga? (idzie na nią)

Sabatier.

Kidocennie jesteś podrażniona.

(odchodzi na lewo)

Ira.

Rozniepokojona, postuchaj tylko
ciociu...

Sabatier.

(idzie na prawo)

Postucham twojej muzyki.

Ira.

(idzie za p. Sabatier półgłosem)

Dobrze więc, posadkę sobie
sama.

Scena 3.

Książę August i Królowa Stefan

(Książę August lat 42 brunet, który
krótko ostrzyżony, nysy twary wyraziste,
ruchy energiczne i rozkamyjące, monokl
w oku, ubrany z angielską)

Str. Stefan tuż wybladła, woski i bródka
hiszpańska, nymuskany, powolny w ruchach
i w mowie)

Książę.

(niecierpliwie.)

Nie imponujcie mi i tej waszej
opinie publicznej! Pytam się

3.

kto ja, robi? kilku krukacasy i kilka-
 naście skumobremiacych francuzów.
 Alboż nie wiem? matoż się tego na-
 stucham? Francuzowie na szelce,
 owes w środku i na skarym kon-
 cu - stań z opokucją zdrowego
 rozsądku, a namaj się anarki-
 sty, cztawickiem małego ser-
 ca, ciastnej kieszeni, niewielka-
 cym nie po ka koniec nosa, nie-
 pojmujezym wielkich słów! Tak
 byto kawce, tak jest kwatarena
 tenar, ale ja nie chcę, ażeby tak

proszę o stłuszczenie, i chociażby
cała tego, stanę, uciśnięciem,
a bądź pewien, że gdy hukną:
weto: nie ucieknę na Pragę.

Strabia

(siadając na krześle)

Kiedy się stufam moją Augustą-
cie, zdaje mi się, że tamci
wszyscy są w błędzie...

Książe

(ironicznie)

Ale gdy stucham tamtych, zda-
je ci się, że ja jestem w błędzie...
nie drwonego. Z takich jak

ty, daruj, składa się cała nasza
społeczność. Owdzięk, jeżeli
nie po godzinie, musicie so-
bie stworzyć jakiegoś bożka
i obnosić go tryumfalnie dopóty,
dopóki tak samo nagle i bez
przyczyny nie skrzycicie go w
błoto, zastępując go drugim,
jakkolwiek pośledniejszym. Tak
samo i teraz od niejakiego ska-
su gdzieś przyjadzie, o czym
mówić zaczęli, kawałek
ustyskany tylko: pan Wrzeski,
pana Wrzeskiego i tak przez

wszystkie przypadki. Coż u
licha chciałaś takiego ten
liczy szlachetka, padłszy wiel-
kim profesorem?

Grabia.

Powszechnie go skamnia ja-
ko etowicka prawego i...

Książko.

Nie miał jeszcze sposobności
na nieprawość.

Grabia.

Przytem jest bardzo zdolny..

Książko.

Do czego?

Strabia.

Wkrysy są tak dalece za nim,
że wybór jego przejdzie, jestem
pewien, jednogłośnie.

Książę.

To jeszcze nowocześnie.

Strabia.

W tym celu mamy tu odbyć przy-
watne zebranie przedwyborcze,
o czym ~~o~~ on nie wie.

Książę.

Tem lepiej.

Strabia.

Strakobach jest stanowczo
za nim.

Książę.

Alm, to niedobrych, jedyna
tego głowa.

Prabia.

Opisana go nie tylko w swojem
piśmie ależ i wam wpływem.

Książę.

Tu gorzej lecz to mnie
nie kastracy.

Prabia.

Co do naszej rodziny, mamy
wskazywać wglądem niego szere-
gów obowiązków wdzięczności.
Po śmierci ojca rozjął się tak

drichuie administracja naszego
majątku, że go nie tylko wygra-
tował, ale i oskryśił & obłudno.
Przedno mi tego nie uczuć.

Książę.

Sowsem, trzeba było uczuć
natychmiast i kapłaniec suto
honorarium.

Prabia.

Kapłaniec jego? nie, książę go
mój skryście.

Książę.

Wiem go lepiej od siebie, a daj
mi się we książę już choiwy

tem, że dawnem kradkiem,
dwie najlepsze wieś po księciu
Hilarym, moim stryju, odpadły
jeszcze na jego życia na moją
niekorzyść, a dla jego papry;
znam go też trochę z tej ambi-
cji, która milczy aż do czasu,
ale przy sposobności gotowa
ukazać blade czoło Brutusa...

Stralecia.

Brutusa? mylił się Augustus,
to bardzo spokojny i miły czo-
wież!

Książę.

Le miły wiem o tem; widzę to

79
po krakowiance Jachwidze.

Prabia.

(komuś)

Cóż znasz?

Prabia.

A i twoja pani ma go ciagle
na ustach; skoro coś kusiły
się za kimś...

Prabia.

Prabia chwali jego bystrość i ukier-
cenie.

Prabia.

Wszyscy coś w nim chwalą, zry-
sując na tym punkcie potraci-
li głowę, lecz ja uwaga wytraci-
łem.

Pravda.

choj Augustie, obawiam się,
czy nie idziesz za daleko.

Prigoda.

Za daleko? Prościej niż
to może być nie dać się już
brać na Twój kark, którego
nam naruci bawiana mi-
śność. Odnieśliśmy we-
kwi tę niechęć, trądy pod-
dane się kurczowemu
większości, wobec której ro-
manci milczą, dla tego że
są miśkami, a gdy potem

głupstwo się krąży, pocieshamy się
tę Re lamentującym nrisono.

Prabia.

Jednak plynąć pręciwego pra-
dowi...

Prabia.

Jest dowodem sywilnej odwagi
i prawdziwego rozumu.

Prabia.

Co do mnie nigdybym się na to
nie odważył.

Prabia.

Pach spokojny, pohracaję na
cielis...

Prabia.

(zrywając się przekłonił)

Augustcie, co zamysłasz?

Księżo.

Wzrywać się po tem.

Arabia.

Chcieć? nie ~~W~~ Krzeskiego?

Księżo.

Ciebie właśnie i to dla tego, że -
by nie Krzeskiego.

Arabia.

Niepodobieństwo!

Księżo.

Chowcieś, że się ma utworzyć

u ciebie komitet przedwyborczy.
Kiedy?

Grabia.

Pojutrze calem wybrania jego...

Piątę.

A wybiorą ciebie, będzie to
bardzo normalnością w pra-
wie, kresła mówki im się nie
zepsują, powstaną tylko in-
ne narzeko.

Grabia.

Bo ja mój drogi Auguste,
przekonałam się szczerze, nie
wiem, czy posiadłam tyle ulpo-

wiednich potrzebności...

Książe.

Wynalazł się.

Prabia.

(po namyśle)

Pracucha, wszak wszyscy wynalazają
się... po trochu.

Książe.

Pracucha, wytkniemy ci jasny pro-
gram, w którego granicach obracać
się będziesz jak w obronie.

Prabia.

W obronę?

Książe.

Jednem słowem bedniessu to robić
co inni, a gdy inni nie nie
robią, bedniessu przynajmniej
tym razem w większości.

Pracowa.

Kochany Auguste, nasz elwio-
na zito, przechowywajcie, pomimo
tego lekko się jessu, na przykład,
gdy będzie trzeba przemawiać w
parlamentcie, ach! aż miś ciar-
ki przechadza.

Pracowa.

Bedniessu tylko głosował razem
z innymi, lubo i do mówek na-

prawie się kwosna, tu najprzód
miedzy nami. Wierzę mi, nie
świeżi garunki lepią.

Prabia.

(uradowany klaskając w ręce)
A ust mi wyrwać... (śieszka go) dro-
gi przyjacielu!

Prisze.

Tylko teraz dychnięcie i postawienie
stwo.

Prabia.

La toba, choćby w ogień!

Prisze.

(n. s.)

Łapnijcie już o sumieniu!

Scena 4.Cik i Tra.Tra(jeszcze we drzwiach)

Imoncie ciągle jeszcze spiskujas z saba?

Kicars.

Strasino! na kogoż mnie biskcesz? Spiskowac, ja, który sie nie mogę zaaklimatyzowac w krajnej kotary-cy jak kto chce: stroniście, głównie dla tego, że spiskowac nie umiem!

Strasina.

A spótkę, ale na własną rękę?

Książę.

To już nie śpię, ale samodzieln-
nie.

Prabieranie.

W tym książę przez samą
jak chcesz, lecz ja wiem co
mówię. Od dwóch godzin rozmawia-
wiasz panowie & tak tajemni-
czą mi na, jak gdybyś się do-
dawał o obaleniu minist-
rum.

Książę.

A tymczasem nie obaleń
chcesz ale stawiać.

Prabieranie.

A tak Tru; stawiać.

Grabina.

Dom?

Priglas.

Chcemy postawić kandydatów
nowego parlamentu.

Grabina.

To tem więcej coś podobno, jednak
to żaden sekret, że pan Krucki...

Priglas.

Pani protegowany...

Grabina.

Niech i tak będzie mój protego-
wany.

Priglas.

Nie postanowiliśmy.

Grabina.

A toż co knowu? tylko kto?

Księżu.

Nie zgadnieś pani.

Prabia.

Ja mam nim zostać Lwów.

Prabina.

Skoczył się, nigdy bym nie
zgadła.

Księżu.

Wstąpił pan Stefanowi,
który ostatecznie posiada
bardzo wiele warunków...

Prabia.

Wyprawiać się do Szwajcarii, ale
wszak go znasz, gdy sobie co

25
postanowi... Nie mogę się tylko
pobawić przykrego uczucia, naj-
piękniej ze względu na Krzeskiego...

Strabina.

(zamyślona bardzo żywo)

Naturabnie, i jest się nad czym
namyślać.

Strabia.

Wtedy Kmicim trzyma życie... być
musiał przeżywać w Niedzi-
nie dłuższy.

Strabina.

To prawda! (n. v.) To mi-
nie właśnie decyduje.

Strabia.

Doła tego choć zgodzitem
się w zasadzie, jednak ^{jak} twierdzi,
dnaga Tiu, nie chciałbym dła-
tać bez siebie, jeżeli więc są-
dzisz, że...

Prigod.

Grabino, nie pomyśl o karierze
męzłowi, a kreska, i dla pa-
ni kłamej nie przyjemna
kreska przejechać przejechać
co rok kilka miesięcy w stolicy?

Grabina.

O! co do tego, to myśliw się
księżu, ktoś przejechać tutaj
musiałby szukać nad na-
radem.

Strabia.

fakto? chciałybyś tutaj gdy ja
będę tam?...

Strabina.

Twierdzą się to tylko cięknąć,
bo tam wzmuszeni byliśmy pro-
wadzić wielki dom, gdy tu, osk-
czając wielkich kosztów do-
trzymać mogą naszych interesów.

Strabia.

(całując ją)

Fakto! ty porzuciła!

Księżo.

(u. v.)

Albo przebiegła nową kolumną.

Strabia.

Skiedy niebo dało mi taką
żonę i takiego przyjaciela,
nie waham się stęsnąć...

Książę.

(z ironią)

Wdawało mi się, iż się nie wa-
hałeś już prosiętem.

Prac.

(zamyślona przechadzając się po scenie)

Dziwy książę, że będą siłkera i
kapułam: dla czego książę, mo-
gąc być sam postem, pomaga
mojemu mężowi?

Książę.

Czyż mnie pani znałaś z am-
bici?

Proa.

Kolosańskiej.

Prisłanie.

(śmiejąc się)

Ładujecie krakino. Ja postem?
 Piekniebym wyglądał! a moi
 nieprzystojni, których mam
 więcej, niż ktokolwiekbył w
 tym kraju. a administracja moim
 majątkiem, której nie mógłbym
 powierzyć nikomu, a wreszcie
 czyż nie ma mask moją gona-
 cą (pro) rywalizację dla takich
 przyjaciel jak Stefan. (zabierając
się cicho) a ta sposobność widywa-
 nia pami & większej swobody?

Ira.

(nie kładąc na ostatnie słowo)

Przekonałeś mnie książkę naj-
krytyczniej... tylko... z p. Wrzeskim...

Siabia.

Ty go utugodkisz, moje dziecko,
tobie to tak łatwo.

Książę.

(na str.)

Wszyscy mężczyźni podobni do
siebie.

Ira.

Łąkam się oburzenia liśnej rasy
jech przyjaźni, a nawet i m
naszem najbliższem otoczeniu...

Żadwinia naprzykład nie przeba-

czy i tego nigdy.

Arabia.

Sadwinia? dla czegożby to? przecież będzie wolna na tem stanowisku widnieć brata umiśnie-
li obcego....

Iran.

Obcego? bardzo się mylicz, i nawet w tej mierze chciałam pomóc ci toba.

Reizje.

Czyżby i na panu sprawdziło się przysłowie: taska pańska na ostrym koniu? fakto? p. Wreski który dotąd należał do codziennego pani wokabularna!...

Ira.

Ależ mój księżu, można kogo
kousyderować, nawet lubić...

Księżu.

(n. s.)

A nie pozwolić mi kochać się
w innej, tenaz rozumiem.

Heraklia.

Pemierokoiłaiś mnie, moja Iriu,
tembarokiej, że już i księżu...

Księżu.

Księżu, księżu - ołóż ten księżu,
nie chce prussembandac pouf-
nej wymianis uskuć radkimnych,
wynosi się. (Zabierając kapslusz)
Idę elziatać w twojej sprawie.

(kleinając się do królowej i całując
jej rękę pół głosem) Orytam w twojej
 duszy królowo, ale się obronię
 przed tobą, sama. —

Królowa.

Co mówisz Auguste?

Księżę.

Rzecz królowo, ażeby się
 poddawała w powziętem
 postanowieniu?

Królowa.

O! nie boj się, teraz już ja sam
 nie ustąpię na nic w świecie, mo-
 ja wstąpię także na angażowa-
 na.

Księżę.

(z inamiz)

Głogiem jedziesz mój drogi,
ale to już ciornie. (W chwili gdy
chce odejść lokaj melduje:) Pan Koszyr-
ski (czeka)

Prabia.

He Auguste! Ten p. Koszyński
ma w swoim elkienniku naj-
mocniej popierać Wruckiego.

Rsiadnie.

A teraz będzie najmocniej po-
pierać ciebie, i wtłucnie stąd
skądś do niego.

Tea.

Koszyński, Koszyński... kłóją mi
się że go znam; nie łatwiej fam-
lowej brnąć mi wachlarz

i wybrzykiwał fanty. Czy to nie
taki wymuskany blondyn, który
ucłaje dystyngowanego?

Książę.

Paniemą ten pan wszystko uważa,
więc jest to naprawdę ten sam.

Stas.

Dziwno nazwisko!

Książę.

On się wywodzi od księcia, słowo-
draz, jakoby jedno z jego pra-
babek, księżniczka Koszyńska
początkiem na Lbanackiego, lecz
inni wywodzą go od kozackiego.

Stas.

(śmiejąc się)

Nie chciałabym się pokłonić
z księciem, jęstó straszny.

Arabia.

Dobrze to wszystko, ale on
tam na długo czeka.

Ska.

Węc go poprosz, gdy ja tymczasem
zniknę. Książę zapewne
nie powracasz jeszcze na
wies?

Książę.

Tenaz na wios? Kłaje mi się,
że ja tu staty obiorę kwatorę.

(Ska odchodzi)

Arabia.

(do lokaja)

5. Popras' tego pana.

Scena 5.

Ciż bex Sxy i Kosyński.

Grabia.

(choć po scenie niespokojny)

Trudno! skoro się eżewick nar-
pucił na fale publicznego ży-
wota!

Książe.

musi umieć po nich pływać
a czasem dać murka.

Grabia.

Jakto? murka?

(wchodzi Kosyński)

(Kosyński wyecierany głową, z miala)

tyśma, na francis, blondyn, w binoklach,
x krótko ostrzyżoną brodą, pretensjonalnie
ubranym, suchy udający swobodę i dla
tego mruczący się kamado, mówi słucha
jąc sam siebie i czekając efektu słów
swoich. Wredotny szybko, biegnie do
waszego, lecz ujrawszy księcia, przysta
je i mówi:

Łoszyński:

Łosyń ja widzę, księcia? którego
ju akurat wczoraj wspominał
przedemną pan marszałek,
drżąc się że książę ośmieszał
nie na wasi zdziwienie. (Podaje rękę
księżu, książę z lekka jej dotyka)

Książę:

Widzę stąd, że pan zawsze gnieje

się u ogniska melody.

Koszyński.

Przeń miś Boże! ja ogniska
nie szukam, lecz ono czasem
miś przywabia. Witam krasi-
go! et mam bardzo przyjemną
nowinę, agtuje się wybór krasięgo...

Krasięgo.

Łuż!

Koszyński.

o Kafferecia lawarystwa sztuk
pięknych. Wnyscy jednogłośnie
chwalili gust i ²knowstwo krasięgo,
ja zaś napisatem o tego powodu
małutkie eufilet w moim dzien-
niku, które zdaje mi się kruszy

trochę humoru demagogom.

Książę.

Z tego powodu? Prawdę co bądź
cieszy mnie ten zwrot pańskie-
go pióra. Dawniej co prawda,
byłś pan (na) trochę na punkcie
liberalizmu na szeroki...

Koszyński.

Nie napieram się, bytem, bo tyl-
ko uparty lub idiota obstaje
przy jednym przekonaniu, ale
przeszedłem takich doświadczenia...
dość księciu powiedzieć, że na
czasów mojej liberalnej polityki
chciałem już dzienni k zamknąć,

gdy dziś Bogu dziękuję, chociaż pre-
numeratorem kabitem woskanych,
nie wytłaczając pocieszenia Strzembora.

Książę.

O pan mówisz? Któż stał się
pokazuje, że i konserwatyzm
ma swe dobre strony.

Koszyński.

Konserwatyzm, konserwatyzm!
nie trzeba być krainowym mości
książę, potrzeba umieć w ^{elanej} jednej chwili
iść z prądem i porywać go,
a w elanej znów chwili impono-
wać mileniem.

Książę.

Oczyli dać murka. Widnieć Stef-
cia, mówić ci. Jednak, cho-
ciaż pan kawirujesz tedy i owę-
dy, partja nachowawcza liczyć
może na pana kawirko.

Koszyrski.

Liczy też na mnie i liczy
się ze mną. Prezent, książko
wiewu najlepiej jako pan z
panów, że był dnis atusem
lub demagogiem, jest to po-
 prostu mauvais genre, a je-
 śli cnem brzydliwym się z uro-
 dzenia i wychowania, to tem.

Książko.

Siadał pan w kosyrski. Hrabis,
podał nam cygara i będkiemy
sobie gawędzili miłutko i swobod-
nie. (Siadają hrabia podaje pudełko
z cygarami)

BIBLIOTEKA TEATRALNA

Własność Gminy m. Lwowa.

Kosyrski.

(zapalając cygara)

Wie księżo, że o małym nie spra-
wił najazdu na lasy księcia z
moimi przyjaciółmi.

Księżo.

No, no, coś takiego?

Kosyrski.

Chciał się baron Falke polowa-
niem u siebie; chciałem go zawsty-

drze i powiedzialem mu, że gdy
zechcę mieć lepsze polowanie, poja-
dę do księcia, u którego, wiem
że drwiny chowa się zasa-
nowana jak w świątym gajach.
Dziękuję na rybnikach i kustu-
ację księcia, czy miałem rację?

Książę.

Ja wprowadzić nie pozwalałem
nikomu polować, ale dla pana
niepodobna byłoby mi nie ucy-
nić myjaka.

Koszyrski.

(z zawioleniem)

Byłem tego pewien, ale wtedy roz-
bito się to skutkiem nagłego moje-

go wyjeżdża. (Oglądajcie się) Wszak tu
 pan niema? Oho! wyobrażcie so-
 bie panowie, że Wodecka, ta slier-
 na Wodecka, ta cła której hra-
 bia Józef o mało się nie palił
 na schodach pod jej nieczko-
 niem z hrabią, Antonim, swym
 kuzynem, zatelegrafowała do
 mnie z Monako...

Książe.

Span pojechał! Skrzęśliwiec!

Hrabia.

Wodecka, ta cudowna młodziśka
 blondynka z czarnymi oczkami?

Kuzynki.

Imiej niema. Naturalnie paje-
chałem i zabawilem tam cały
tygodnie, a co mnie to kosztowa-
ło! Do przebież księża noma-
nie, że być w Monako, a nie
sprawować trente-et-quarante
jest to samo, co być w Rygu
a przepięka nie widzieć...

Książę.

Ojdyby (h) tak pana posłyszeli pro-
boszczowie, pańscy najlich-
niejsi prenumeratorem!

Koszyński.

To też ja w kampanii tylko... w
prywatniskiem kółku...

Książę.

(u. o.)

Cham ochotę dozwoli mi pokazać.

Arabia.

(bardzo zainteresowany)

Spójrz się stało se śliczną Nade-
ką, ach! jak mi się podobała ta
kobieta?!

Koszyński.

Ba! wyformowałem ją na wiel-
ką karierę. Długo jest na em z
Sierdem przez prępośelstwo
w Londynie.

Książę.

(śmiesz się)

Co? puściła się na turecką dypto-
macyę?

Koszyński.

(z westchnieniem)

Tudno mości książe i tak
uczyniła ona dla mnie wiele,
dla mnie nie mogącego nnu-
cać jej milionów pod stopy.

Książę.

Chacz encącćcie we wyrzutek,
drogi panie Koszyński; po prostu
zakochała się w państ-

Koszyński.

O prawda to nie grzech.

Hrabia.

A mnie, gdyż jej klouyl wisty-
tę przyjac nie chciała.

Koszyński.

Predny hrabia! (śmiesz)

Książę.

(Śmiejąc się)

Biedny, biedny! cóż chcesz pa-
nie Koszyrski, do kądziel trucha-
ć się urządzić na sekretarjatu.

Koszyrski.

Leuwenem mógł to samo, bo jak-
proszę księcia, jakkolwiek świat
nie odnawia mi rysów regular-
nych, ale wiem że doskonałe
że nie samą uradę wojuje się
tę pleć słabą, która jest właściwie
niekwestionowaną. Perwarja, demo-
nizm jakas, stworzenie to co
się nowie sztuką wprowadzenia,
oto moja forma której się nie ka-

pieram.

Książe.

O, powieś takie i talent, któ-
ry kłósty odgadną tam nawet,
gdzie go się nigdy nie krył
nie słomę.

Korycki.

Książę na mnie istotnie łaskaw.

Książę.

Odbijsz ci tylko sprawiedliwa,
prawda krakow?

Krakow.

Oto miasto wie o tem.

Książę.

Kraj cały wie, a ja ci jeszcze
nie wie (to) to się słowie, bo

iny w tem kochanemu redakto-
rowi pomóżemy.

Kocmyrski.
(napuszczając)

Czyżby powiedział, że tylko kół-
ta jest skromna; pod tym wzglę-
dem zgadzam się z nim Kupichie,
i jeżeli sam przyznaje sobie ta-
lent, to już chyba dla tego, że
młodzi moi koledzy nie wi-
dzą go weale.

Prabia.
Jednakże Strzembow...

Kocmyrski.
Lecz nie więcej, a seksta, to...

(nówi półgłosem)

wieczajcie mi ~~same półgłosem~~
mi panowie, wiecznie wsty.

Hejże.

Ola tego też kochany panie,
ciebie jedynie wybraniemy z po-
śród wszystkich, ty będziesz
naszym Chateaubriandem, nasz
Rysz do nas nie tylko talentem,
przekonaniami, ale i rodem. O ile
wiesz bowiem, jedna z twoich
prababek.

Łowczyński.

(z zachwytem)

Inaczej pana i panów po panajo-
mości koligujemy całą szlachtę.

Książu, książu! wiedziałem o twoim
pokucaniu i ukontemplowaniu, ale nie
wiedziałem o takiej bezstronności.

Książu.

Otoż wiadomo ci, kochany redak-
torze, że mamy się tu przebrać
całym nakładem i się do wy-
boru.

Korczyński.

Wiem i nawet przygotowałem sobie,
to jest w myśli tylko, mówię
na korzyści Kruskiego, skoro
panowie chęć poświęcenia, aże-
by on został...

Książu.

z tego bynajmniej; wezwać tego
nie chcemy. Wreszcie tym sa-
mem obchodzi się jeszcze sta-
kiem, a na jego miejsce chcemy
hrabiego Stefana.

Koszyński.

(wstępuje i wiskazuje za ręką hrabiego)
Przewybornie, to wolę, nie dla tego
iżbym Radnych a radnych kado-
ności nie widział w państwie Wre-
skim, lecz przyznam się panom,
że nie wiedzieć dla czego cho-
dzi on od niezabiegów stawa
w opinii jak na dróżdżach,
a gdzie narodzić się to jego

Kasztany?

Książko.

Świetnie, świetnie uynicowałeś go w kilku słowach. Mamy książkę o jego kastygach, a był tam też, jakie są, one? To jest profesorem, bo nie mógł być ckiem innym, że umie się sprzedawać...

Korzyński.

To to właśnie, umie się sprzedawać. Mało mówi i tem imponuje.

Książko.

A gdy narzekasz się dawno odem-
wie, nie jest to głupie...

Korzyński.

ale niema w tem nic nadzwyczajnego. Niech chciatem ja już wystąpić przeciw niemu, atoli pryncz uwzględ na sfery, w których on ciągle się obraca...

Książe.

Alboż nie mógłbyś się i ty w nich obracać stale, drogi Kosmyrzu?

Kosmyrski.

Mógłbym, lecz moja godność i stanowisko...

Książe.

Twoje stanowisko jest właśnie między nami, możesz być niepo-
dległy gdy ci się tak podoba, wychowanie

49
wszakże i matierey tważe, nie
mówią, już o robie, dają ci
prawo królować między nami.

Koszyński.

Królować? tam gdzie najdłużej
się książe? Nigdy.

Książe.

Latem nie nie mówiąs nikomu,
zbiieramy się tutaj niby dla Wrzes-
kiego...

Koszyński.

(śmiejąc się)

A tymczasem patrzyk kto inny!
ha, ha, ha! Jakże ja lubię sprawiać
podobne niespodzianki karokumiałcom.

Księżę.

Tak kładym się do łóżka...
ja tak samo!

(Lokaj mówi Stembosowi)

Księżę.

Tylko przed tym nie zdradzi
się aż do rana!

Koskurniki.

(Śmiejąc się)

Podwójna uciecha, słowo honoru!

Strasza.

Strach mnie bierze przed nim.

Scena 6.

Ciż i Stembos.

(Stembos lat 40 kilka, blondyn, pomyślny.)

no siwiana, wlosy, obycie sie swiatlosca)

Strzembocki.

(wchodząc, wita się serdecznie z hrabim,
odaje mu rękę Koszyrskim, Kinnem & Krisciem)

O! trafitem jak widzę na
tryumfator, lecz chyba bez
niebezpieczeństwa dla republi-
ki?

Koszyrski.

Kolega nawsze ubrojony cy-
tatem historycznym.

Strzembocki.

Który tym razem o tyle tylko jest
trafny, że kolega lubi się trzy-
mać się policy senatu.

Kinn.

Podriskyj knazio kostaliś ce-
karem.

Strumbock.

Ksiażko miewa najbierj, że ce-
kar amiat się postugiewaś
wszystkimi, ażeby obaliś
opły moutow

Ksiażko.

Ho, ho! jistotś pan bardzo
przemikliwy!

Strumbock.

oko doświadczony.

Koszyński.

Nie jeden chciałby na polu
trzymać ognia, gdyby tylko
miał sposobność.

Strzembock.

Nie jeden knowu znajdzie tę sposobność do jej zruka.

Rokyrski.

Oczy to nie lepsze, aniżeli wy-
nosić się umysłem swojem
kłamstwem? porować jak orzeł
nad szczytami!

Strzembock.

Łutarska gdy można wygodniej
odgrywać rolę pułaski.

Rokyrski.

(klawisz z dlonie)

Pracuj! tutaj dwóch rycezy.

Strzembock.

W którym nagrody nie ma -
naszyra księżo zwycięscy.

Rosnyrski.

Pan Strzemboch uważa się
za zwycięzcę.

Księżo.

W każdym razie ma tempe-
rament walczącego.

Strzemboch.

A przynajmniej uciekającego
się tak łatwo pokoić.

Księżo.

To jeszcze kowaczyny.

Arabia.

(zamieszokojony przydeptując 2 miejsca
na miejscu)

Siadaćże Alfredzie!

Strzemboch

(siadać)

Książę wyrzekł jakby grakbę:
„to jeszcze zobaczymy,” bardzo
ciekawym.

Książę.

Trachę sićpliwości!

Strzemboch.

Łnam księcia z tej strony, że
nie nadarmo skafuje słowami;
dla tego jestem prawie przygotowany.

Książę.

Tem lepiej nie będać pan
niąć niespodzianki.

Strumboer.

Książko przyszedłeś na już
niezaw do rannych niespodzia-
nek.

Koaryski.

Pan Strumboer jest szczerzy.

Strumboer.

I w tem zbierzmy się u sobą.

Pradla.

W tym dniu jest humorne ob-
fiednie!

Strumboer.

W jak najlepszym, wielkiej harmo-
nii, między tak rannymi żywiołami.

Koaryski.

Tenar wymyśla mi kolega o
Zygiotów.

Książę.

Łatem przywykaiem pana do róż-
nych niespodzianek, na przykład?

Strumbox.

A ta wieczna opozycja książcia
przeciw wszystkiemu co uchwa-
liłoby polskie, czy komitet
przedwyboreny?

Strakia.

(polgłosen)

O! już jest na tropie!

Książę.

Aha! więc na wszystko spie-
wać Te deum?

Strzemboch.

Można nie spiewać Te deum,
ale i nie głuszyć marmaskiem
harmonii, dla tego na przykład,
że wybrali nie naszego pro-
tegowanego.

Książko (xły)

Ha! ha! więc posadzasz mnie
o kawie?

Strzemboch.

O nie ja muszę kazać, ale
nieublagane Jaktu.

Koszyński.

(wychodząc naprzód sceny)

No, no, mamy ostrego cenzora

nad sobą!

Strzembach.

(Pogodnie)

Tym razem nie mówię nic
le o państwie.

Reiz.

Tym razem pan Strzembach mnie
wziął w opiekę.

Strzembach.

Proś mnie Boże najmować
się kim dopóki spokojnie siedzi,
ale gdy skłata samowolnie
na mównicy publicznej, mam
do tego prawo.

Reiz.

Ożemur pan lepiej nie powie

obowiązek.

Strzembow.

Wyszyteś miś książe, tak,
mam obowiązek.

Książę.

Francis, nie więcej!

Strzembow.

Alboż go książe nie wyrzucił
na swoją domową potrzebę?!
Jesteśmy więc równi.

Koszyński.

Równi, równi! Kolega nie jesteś
nikt ~~chronionym~~; jeżeli bowiem
chodzi o prawa, to i ja jako re-
daktor kładę mi się, mam to
samo prawo a nie ~~używam~~ używam
ich.

Strzembock.

Kolega wolien ~~przejąć~~ ich
użyć przeciw tym, którzy się obro-
nić nie mają, możności lub od-
wagi.~

Hasia.

Chyba panowie, panowie?

Książę.

Pozwól, bardzo nam tak dobrze.
Wiem że przynajmniej, że mam
pana, przeciw sobie.

Strzembock.

Dopóty, dopóki książę nie (uska)-
kchcesen ustanowić woli kna-
ju. Długo mieliśmy w naszej hi-
storji i w ostatnich czasach

tych królestwach którzy idąc za
swoją wolą, bołanucili innych,
umawiając im, że tego wymaga
dobro kraju. Wicemnie rozterka,
niezgoda i anarchia, nawet
w łonie tego samego stronnice-
stwa, a często dla jak białych
pryncyp, dla jak drobnych
dziej, dla jak drobnych chęci
i uprzedzeń! Czyż nie należą
się dobrej woli obywatelom,
stanąć w poprzek i raz przy-
najmniej usunąć uzyć tego
tak spóźniewanego veto?

Wszystko.

(sanhastyczne)

Prawdnicie, szkoda, że tak
malo ludzi pana slucha, efekt
chybiony.

Strzemboch.

Tem gorzej, jeżeli jak ksiądz mó-
wi: efekt chybiony; wolalbym
bowiem, ażeby rozum, majątek
i stanowisko księcia tam stały,
gdzie stać powinny.

Ksiądz.

Chceno obawiać się za lekcję, z
której pozwoli sobie jednak
nie korzystać.

Strzemboch.

Niedziateln o tem, dla tego przy

okarzi nie powiem nic nowego,
gdy mnie będzie słuchało więcej
osób, ale bądź krótko pewien,
że powiem to samo. Regnam
pariow! (adchodzi z ukłonem)

Scena I.

Ciż bez Ambasciara.

Koszyński.

(pryskakując)

Chcę go nauczyć... gdybym....

Książę.

Gdyby co?

Koszyński.

(powalając)

Gdybym był na miejscu króla.

Łuchwalec, jemu się wydaje, że
przemawia w nadziei do swych
ludzi.

Prabia.

«Nie miałemże racji bać się tego
~~człowieka~~ niedźwiedzia?!

Książę.

Ciekawie zbytnie, bo i cóż,
że kropnąć do nas mózgu? al-
boż my nie kropniemy lepiej?
Jest to tylko kwestja nerwów, nie
więcej; kto ostatni, ten wygrał, a
że mu nie ustąpisz i będziesz ostatni,
tego może być pewien.

Koryński.

Niech też i mnie książe policyjny
do tych ^{przed}ostatnich. Trochę i ja
języka nie zapominać, a przy
4,000 prenumeratów mego pismo-
na, gdy on ma tylko 2,000,
zwycięstwo przewidzieć łatwo.

Strabia.

Nie potrzebujesz budzić licha,
boję się...

Książę.

Tenże właśnie wskedł na are-
nę, powinien się czuć dumnym.

Strabia.

Co prawda, to prawda, że już
wskedł na arenę.

Wosnyński.

a my na krakia, staniemy jak
 mur, naukamy tego śniadka,
 co to pnaury naukynac' ne weny-
 stkiem, co w kraju kowie się po-
 waga, rodu, stanowiska i talentu.

Krakia.

klasa najz, panie Koszyrsko:
 i talentu!

Koszyrski.

Długo już nawet nasz honor ka-
 aigakowany, i na jednym kama-
 chem ubijemy dwie muchy. (u. v.)
 Jeśli teraz nie wylinę gór, to nig-
 dy. (głosno) I kiedy nas nauwał
 trymwiatem, podajmy sobie słonie
 mości kicia i kostonimy nim!

(wysiadła z kół)

Księżniczka.

(cofając swoją)

Tylko heri francuzów mój pa-
nie Koszyński... (n.v.) A to się
jecha na nure!

(zastona spada)

Akt II^{gi}

U hrabiego Stefana.

Salon, na środku jego otługi stał wielo-
nem sukniem nakryty, naokoło krzesła,
w środku duży fotel, po bokach krze-
sła i dwa małe stoliki oraz kanapka.
Z prawej wielka draperja przy drzwiach.
Na stole książki, papier i ołówki, na

środku drzewek.

Scena 1.

Krabia sam później Piki.

Krabia.

(poprawiając kołosa przy stole, odstępując i
przyglądając im się chwilę) Bardzo po-
ważnie, bardzo majestatycznie!
(podchodząc na przed sceny.) Dziwno cwo-
dziej w życiu ekologicznym i narodów!
Przed dwoma tygodniami namyślałem
się czy jechać do Paryża na
kilka miesięcy, a teraz nie sy-
piałem, tylko śnię o nowych moich
godnościach. Dziwno, dziwno! Już
dnis snuje się roznamiętniony, a

co to dopiero będzie, gdy zostaną
jednym z prowadawców! Kierem-
niście aż dotąd kochności moje
rozbudną się... (namyślasz się) Tak,
rozbudną się, rozbudną nieśwó-
mie, i pokażę narzeczeńiowi Iri-
chem być potrafię. Ona nie-
bardzo mi ufa, powiedziała
mi wczoraj, że lekka się czy mam
temperament... Temperament public-
zny ja mam, czyż to... (śladuchuj)
Cóż to za głosy? (podchodzi ku drzwiom
w których staje Bicki)

(Bicki w pałacie rapięty do góry, w halo-
szach, bez rękawiczek, okrągły kapelusz

w rękę. Dobrej tuszy, z otługiem włosów
szarych, w niebieskich okularach, głos
krykliwy, suchwata mina)

Arabia.

A to co? do kogo?

Picki.

Predstawis się sam...

Arabia.

Nie rozumiem, żeby wychodził bez
 meldowania.

Picki.

Nie lekaj się pan, jagas pański
 dobrze wytresowany i puścić musie
 nie chciał, ale go doprowadzić
 do rozumu. Jestem Picki...

Arabia.

(ciężko słusko)

Czego pan chce?

Picki.

Redaktor Ostrowidra.

Arabia.

(niezwykle nieskromnie)

Proszę kazać mijsce.

Picki.

Pierwszy mijs to, że pan myjsku-
mialu od swego lokaja.

Arabia.

Wykazuje mi pan, że stucha rozka-
zu.

Picki.

(rozstrzyga się wygodnie o fotelu głównym)

53
przy stole) Rzekł prosta, czemuś się
przecie miewa, odróżniać ho-
biowic i bogaci od nas ubogich.

Grabia.

(ciadając przy nim)

Czemuś może służysz?

Picki.

Już to widać się, że ja przedej
ustępuję panu.

Grabia (u.w.)

Odkrywiście skantar! (gl.) Byłoby
mi przyjemnie stać się pożytecz-
nym panu...

Picki.

Niczego mi nie potrzeba, żyję po
spartańsku, majątku nie pragnę,

a celem pracy mojej poprawienie
naszych różności, których
przynasza pan mamy sporo.

Strasia.

Łapawie, karawie... i pańskie
piśmo ostro...

Ficki.

Ostro widzi i ostro chłopsko,
bo mojem hakiem ranga prawdę
i o resztę nie pytać. (Przypatruje
mi się z ironią.) Łatem pan pusz-
czasz się na stół publiczny?

Strabia.

(zniechęcony)

Właściwie nie wiem jeszcze...

Picki.

Kakto? przecież był u mnie ksią-
że i Koszyński.

Alakia.
(usadowiamy.)

A więc to oni...

Picki.

Nie oni, nie, rozumie pan Łaskawy.
Na mnie nikt (coż nie wpłynię, a
tembardziej książe, który się ludzi
innymi postugiwać do swaich
celów, i Koszyński, który chciał
wtedy tylko gdy mu z tem dobre.

Alakia.

Przyznaje, że nie rozumiem...

Picki.

Na czelego opuścić moje stronic-
two? Nie opuścitem go bynajmniej,
nie wolno mi tam tego przysposobzać,
ale dam nim nauczkę. Od niej-
kiego czasu słuchać musie nie
chcą, widzą mi na przechód; oś
pokażę im, że gdzie ja stączę, tam
się skala przechyli. A więc teraz
skomla i żali się, powróć do nich
gdą się ukorzą. Co do pańskiego
wyboru, wszystko mi jedno, skoro
żaden z moich przejąć tym nasem
nie może, czy to będzie jeden
z waszych Bo czy nie, z waszych
połowicznych czy całkowitych kon-

serwatystów. Konserwujcie państwo
wasze natęgi i przesady, my je
wam odstępujemy z przyjemnością.

Leakia.

Proszę pana, tak uniknąwszy
w dresie, to czyż my się tak bar-
dzo od siebie różnimy? Nie, bo
naprzykład państwo pogardzacie
naszem szlacheckim urodzeniem,
gdy my na wasze nie zwracamy
tylko żadnej uwagi.

Picki.

Oczyli, że wy pogardzacie szlache-
ckim dla tego, że ślepy przypadek
kazał nam się urodzić nie szlache-
cem, gdy my pogardzamy waszym

pycha, szukająca się do ślepego
przyprawku, bo przyznać pan, że
sojka nie urodziła się orłem.

Iraklia.

A co biedny orzeł winien że nie
urodził ^{się} sojka?

Picki.

Co winien? co winien? Nie powinien
się być wcale rodzić. Ale wracając
do rzeczy, poharcia swego nie odma-
wiam, tylko...

Iraklia.

(n. v.)

Tylko napisać na to.

Picki.

Tylko wymawiam sobie, że tu wpro-

wadzę kilku swoich, żeby widzieli
i przekonaali się, że gdy czego chcą
to i zrobią...

Frabia.

Chyba mi było jednak i oświadczyć
być panu w czerkowieckim piątce-
nym!..

Picki.

(surcoua)

Co pan mówi? może mi pan chce
ofiarować pieniądze? Natural-
nie, bo my sądzicie kawałek, że
każdego kupić można drożej
lub taniej.

Frabia.

O „taniej” nie ma mowy, nie
chciałem pana bynajmniej obra-

nie...

Picki.

Obracić nie chciałś mnie pan
ale kupić. Powiedziałś sobie: tre-
ba, żeby ten demagog nie napa-
stował mnie, ale chwalił; głodne
to pewno i'cheiwe, karchajny mu
gardło.

Arabia.

(zmieszany)

Strasny z pana entuzjast!

Picki.

Tak, strasny, bo mówi głośno
to, co inni myślą. Nie mnie, proste
pana brać na łapę; poznałem
ja ludzi na wylot i dla tego nie

sierpiał, mnie; a potem może pan
myślał, że ja chcę żeby mnie
lubili?

Pracovia.

Lawrence to przyjemnie...

Picki.

Chcę tylko, aby mnie się bali, aby
wiedzieli, że całkiem fraszko-
bię, mam kasać na nich kiesz-
i przegrzeć! Łatwiej przedko panu-
mie rozpoznać tę komedję?

Pracovia.

Komedję?

Picki.

Najprościej, ale to mi wszyst-
ko jedno. Wierzę jak przedko zacząć

sie panowie?

Lealia.

(patrzę na zegarek)

Łada chwilek zbieg sie wrycy.

Picki.

Legnem pana, a naczaj do wiede-
nia, na godziny kedy tu z powrotem
przytocyć pieczęć.

Lealia.

Przytocyć pieczęć?

Picki.

Oczyli otrzymać tego com obiecał.

(wychodzi od drzwi) A nacz pan zapo-
wiedzieć swoim paragonom, żeby mnie
długo nie patrzyli po do-

duc, bo nie powiesz jestem w
dobrym humorze.

Arabia.

(odprowadzając go do drzwi)

Proszę być spokojnym. (powraca je-
szcze smierciem) On to nakrywa dob-
rym humorem! Ani razu nie po-
wiedział mi, hrabio, a co na ar-
gancja wchodzić do mnie w palto-
cie jak do knajpy!.. Chwali się, że
jest biczem i przegiersem! Naturalnie
skoro werycy nadstawiamy ple-
ców, to ktoś musi być biczem!
Widzę, że życie publiczne ma
swoje ciernie... (zpostrzegając wcho-
dzącego)

Scena 2.

Hrabia, Iza.

Iza (niechętnie)

Co ci się stało?

Hrabia.

Oczywiście była przed chwilą widziata
pewny exemplum, bo... aż miło
mnie przechodzi.

Iza

Czegoś chciał od ciebie?

Hrabia.

Pa! August przysłał mi go w in-
teresie wyborów. Chce on się znać
z tymi ludźmi? Widzę ja, że obo-
wiązki publiczne mają swoją stro-
nę nieubłaganą...

Ira.

Nie narzekaj przedwczesnie bo jeszcze potem nie jestes.

Krasia.

Prawda, i właściwie chciałem się prosić, ciębie, co masz tyle zdolności dyplomatycznych, ażebyś Kossyrskiego zjednać dla mnie, bo chociaż on niby już nasz, ale do ostatniej chwili dowiedzieć mu nie można. Ach Ira, kiedy pomyśle, że mściwego cały będę zdala od ciębie, boś mnie przekonała, że tu zostać powinienas'...

Ira.

Przynajmniej w pierwszym roku, boż niej kochamy.

Prabia.

Ciężko mi będzie wytrzymać.

Tra.

Pouczam, że nie narzekaj
przedwcześnie, bo jeszcze masz
dużo trudności do przebycia. Bój
się naprękład, ażebyś, gdy ci trzeba
będzie przemawiać, nie wyrwał
się z cieniem niepotrzebnym.

Prabia.

Telnu, za mało masz do mnie
ufności!

Tra.

Bądź moim, ale więcej siebie na
księcia i na siebie.

Prabia.

Przyjdzie czas, że się nawstydzę...
August przyznał mi rację ości,
a ja sam...

Tka.

(zamyślenia)

Mał co prawda sposob...

Krabia.

Sposób, na co?

Tka.

Na to, żeby ci przenieść w ramię,
żebyś się nawykłał w dyskusji i
wybrnąć nie mógł.

Krabia.

Tego wcale nie będzie.

Tka.

Kto wie mój drogi nie sprzei-

wiaj mi się i słuchaj uważnie
co ci powiem.

Heraklia.

Poli mnie twój niedowieszenie.

Ika.

Nie masz jeszcze dość sprawy.

Heraklia.

Ciekawym tego sposobu.

Ika.

Nie mam innego, tylko taki: To
dławi na prawo będą na wprost
otwarti, tak, iżbym słyszała wy-
stko co mówię hydriek, słów w
chwili gdy zabrniesz...

Prasia.

Allo ja nie nabrnę!

Ira.

Cydy nabrniem, ostrzeg, is drwon-
kiem elektrycznym, ci ty wtedy
natychmiast przerwij...

Prasia.

Nie wypada, co omi pomyśleć?

Ira.

Co im się spada, byleś ty przestał
mówić.

Prasia.

Ira, przyjdzie czas, w którym
poznaemy swego męża, żaló-
wać będzie...

Ira.

Puść go porzucić. (dość młodo)

Pan Koszyński?

Strabia

Ha! cóż robić, idź do siebie
i restaurujmy ci na tyś tego pana.

Str.

Czy między temi dziennikami na
stole jest i dziennik p. Koszyń-
skiego?

Strabia.

Jest, narywa się światło, lecz
na co ci to?

Str.

Podać mi go skempręcej.

Strabia.

(podaje jej)

Alha, dostronumiewam się... (Chaturac
na nią z uwielbieniem) Ulegam ci
 bo ulegam, ale wiem, że jesteś dru-
 gą, panią, de Staël (idzie do siebie
na lewo.)

Iza.

(bierze dziennik do ręki, wając zaszytą)

Rosnyński.

(od drzwi)

Grabięgo nie ma? (spostzegając gra-
 binę) A! pani hrabina! Mam honor
 przypomnieć się, gdyż miałem już
 to szczęście na loterii fantowej...

Iza.

Witam pana. Pozdrzek mnie,
 pan o rabyt krótka pamięć.

Kosyński.

Nie nie byłoby dziwnego, jeśli hrabina
stosunkowa kawowa tłumem najzupełniej
mitnej młodzieży, mogła łatwo za-
pomnieć...

Ja.

Zapomnieć pana którego pismo
admiracji codziennie... Czytam
właśnie dziennik pański.

Kosyński.

Stotnie!

Ja.

I wyrażę otwarcie żal...

Kosyński.

Żal?

Ja.

Żal, że pismo tak po europejsku
prowadzone, wychodzi w naszym

BIBLIOTEKA TEATRALNA
Własność Gminy m. Lwowa.

biednym kraju, w którym tego na-
wet ocenić nie potrafią;

Koszyński.

O ile stać na to kraj nasz
ubogi, oceniają;

Sxa.

Lech gdykys pan był redaktorem
takiego pisma w Paryżu lub
w Londynie!.. Weź pan naprzy-
kład takiego człowieka Wolfa,
którego znam osobiście, płacą
mu na wagę kłota za jego
Courier de semaine...

Koszyński.

et notabene powiem panu Ma-
linie że on tego nie wart.

Sxa

o te! ileż u nas maruje się
talentów!

Rosyjski.

Lepiej, lubo prawdziwy i
wielki talent znaleźć musi
kawęske umanie.

Spa.

On musi być wielki, jak pan
stusznie rzekł. Prawdziwie,
kardoskce, paun, piórem na-
nawracac do swych idei,
kdelowac szturmem ich
przekonania, grać na
ich sercach, cōnto ka try-
umf!

Rosyjski.

nie gonisz jednak ka nim.

Spa.

Chcesz pan powiedzieć, że nie
poprzedzając na tym jednym...
(z Kokieterą.) O! słyszałam o panu
bardzo wiele na swej loterii;
mówiła mi o panu baronowa
Falke tyle interesujących szczegółów...

Kokuryki.

Poczekaj kochająca z tej baro-
nowej!

Ja.

Poczekaj? a! pręciś i taona.

Kokuryki.

Nie przeszkadzaj, gdyż tylko była stro-
na umysłowa...

Ja.

Delaje mi się, że jesteś pan nie-
wzruszalny... Was kochamy potrzeba

brać takiemi jak jesteśmy, a nie
takiemi, jakimi być powinniśmy,
ańchy sprostać nam panowie,
mocarze słowa, dominatorowie
marzeń tłumów!

Roskryski.

(n. v.)

Interesująca hrabinka! (zł) Przyjma
jednak pani, że tylko wtedy, gdy
dwie inteligencje przystają do
siebie...

Iza.

o albo dwa serca.

Roskryski.

(powtarzając)

o albo dwa serca... Oho i co do
serca baronowej, mam pewne wąt-
pliwości...

Ira.

Odwata je niżejowi.

Koskyski.

Baron tak mato potrzebuje, a
baronowa tak mato ma go do
oddania.

Ira.

Jesteś plan daleko kłóliwszy ani-
żeli się tego domyślałam, i dla te-
go wolę z panem zostać w przy-
jęciu, chociaż lekam się knowu,
czy nasza inteligencja przystaną
do siebie...

Koskyski.

^{go} Pani hrabino, przebac mi niebaczny
słowom, nie wiedziałam, że mówię
z królową dowcipu.

Ira.

Ja zaś wiedziałam, że mówię
z księciem Dziennikarzem... i żato-
wało tylko muszę, że dotąd nie
znałam pana. Dla czego to? czyż-
bys' pan nie lubił świata?

Koszyński.

Nie powiem; iżbym w ogóle świata
nie lubił i ludzi; tylko w szczególności
świat panu bratni jest jedyny,
który odpowiada mojej fantazji
i tradycji mojej rodzinnej. Jed-
na bowiem z moich prababek...

Ona.

Księżniczka Koszyńska! o nie
sądzę, iżby w naszym świecie
nie znalazło się dziś jeszcze
kilku dobrych heraldyków. Często

jednak prorozy mylą, i ciekawie
można że dla rowych idzie po-
święca się to co powinni^{po} zostać
najwiśszym dla każdego: tradycję.

Kocmyrski

[u. v.]

Lachmyca! (gl) Gdybym nale-
żał do tych posagzonych, czyżbym
był dziś tutaj, i to w tak ważnej
chwili, gdy mamy wybrać spośród
jednego z naszych?

Tra.

A prawda! wszak to dziś ma się
zrobić jakieś atry poważne posie-
dzenie... coś wiem o tem, lubo nie-
dokładnie. Podobno chodzi tu o pa-
na Wrzeskiego...

Koszyński.

Pani Bożo! o męża pani hrabiny.

Sta.

Proszę! a dla czego nie o p. hruckiego, o którym mi mówiło? Wszak to utalentowany młody człowiek!

Koszyński.

(z gniewem)

Utalentowany! daruje pani hrabina, że my polacy cokolwiek za bardzo szafujemy tem słowem. Równie utalentowanym jest i p. hrabia.

Sta.

(z uśmiechem)

O ma knacyć że nie mają obaw
dwa^o wcale talentu?

Koskynski:

O ma knasyc, że z nowym
prawem co do talentu, wybieramy
męża pani; nie mówisz tu o in-
nych jego warunkach, których
brak kupił u p. Włoseckiego.

Sta.

(patrz na niego lustro)

Smiałabym się zdecydować, gdyby
podobno ryceń pańskich, wybiera-
no p. Włoseckiego, i więc pan
co, gotowa jestem nawet trzymać
z panem nakład.

Koskynski:

Trzymam każdą i przy najciek-
szych warunkach.

Sta.

Zgoda, wykonanie à discretion; ale
schwytałam pana na jednej namięt-
ności gniewu. Pan nie lubisz p.
hrzeckiego?

Koszyński.

Nie lubię nikogo, o którym wczyscy
od rana do nocy mówią, że ma
talent, gdy ja trochę lepiej znajdę
się na tem, wiem, że go nie ma.

Ika.

(u.s.)

Karokumialec! (gl) Wtem gość się
z panem najuprzejmiej; ale p. Koszy-
ński pruje się nim pan, bo tak mu-
szę być wybredniejszą w szukaniu
sownościowych, a właśnie jutro
przyjeżdża kaptur niekiedy miły
u młodego Konstantego. (powstaje)

Kszak pana tam znajde?

Koszyński.

Leżę p. hrabina norka...

Sta.

Jeżeli śmiałem wyrzucić moje życzenie. Jednak nadzieję panu pitro trzymać się ostro, bo kastanier pan tam kwiat naszych piękności, hrabinię Smolig, panią Lucjanową...

Koszyński.

(z gestem lekceważenia)

Troszeczkę p. hrabino festem już z tem ostrełany.

Sta.

O tem nie wątpię ani chwili, ale właśnie dla tego, że pan udaje się być nieprzyjacielem kobiet...

Koszyński.

Nieprzyjacielem, o mój Boże! nie;
ale miatem tyle sposobności po-
znać wszelkiego rodzaju typy
i charaktery, że jestem na tym
punkcie trzeci więcej od wielu
innych. Prze.

[u. v.]

Impertinent! (gl.) Trzeci więcej
lub poprosty. Koszyński.

Nie mogę sam siebie określić,
a jakkolwiek przypisują mi więcej
skrajności aniżeli go nawet nasy-
wić miatem, to wiem doskonale,
że prawdziwy wdzięk i „das ewig
keibliche“ (która ci) umiem ocenić
natychmiast.

Sta.

Jesteś pan bardzo kochanym!

Koszyński.

Nie byłbym może nigdy szczerzy
niż w tej chwili.

Sta.

W samą porę mam nadchodzą, bo stajeś się pan niebezpiecznym pochlebca: - (hrabia wchodzi z prawej)

Hrabia.

Przepraszam kochanego pana...

Koszyński.

A ja dziękuję panu hrabiemu.

Sta.

(przechwytując)

Odechodzę, bo musiałabym ustąpić
nowy komplement, wypowiedziany,
jak zwykle, z nieporównanym artyzmem.

Natem do widzenia p. Koszyrski!
(podaje mu rękę którą tenże natych-
raz, mówi do meża) Pamiętaj a mo-
im sygnale.

Koszyrski:

(podchodzi na przed sceny)

Nie jestem próżny, ale widzę ro-
mansik w perspektywie, i to w
tym świecie na którym przeżywam.

Scena 4.

Prakia i Koszyrski.

Prakia.

Ociekasz się panie Koszyrski, że
ciś widzę narodzić się kamietalo-
vanym w naszej sfere. To się na-
leżało.

Koszyrski.

Z prawa natury, dodaj prakio, bo

mógłbym tu przytonieć...

Grabia:

(prerzywając)

Sięgnięćkę Koskowską, wiem, wiem.

Koskowski:

A potem i z mego usposobienia
które, które...

Grabia:

Przeknam się się, p. Koskowski,
że chciałbym, aby już było po wy-
borach.

Koskowski:

Chcesz się grabia walki? nie tak
jak ja, walka to mój żywioł, a
gdybym jeszcze miał u boku tak
dystygowanego anioła jak panie
hrabine... O! pan grabia nie wie
nawet jak jesteś ekstraw.

Prabia.

Powól, że cokolwiek wiedzieć
muszę...

Koszyński.

Tyle wdzięku, tyle rozumu, tyle
ukształcenia...

Prabia.

(u. o.)

Czy aby Prabia nie przecholowała?

Koszyński.

Tyle znajomości świata i ludzi!
Jesteśmy już z brabiną jak gdy-
byśmy się znali od 20 lat.

Prabia.

(z uśmiechem przymuszonym)

Ha te lata nie byłaby ci brabina
wdziękana.

Kossyrski:

Wagień rucić się za taką kobietą, byłoby dla mnie niczem.

Arabia.

(u: si)

© Wudki mnie tem uwielbieniem!

Kossyrski:

Dla tego mężnie panie Arabis, nas trzeje, to jest ja, księżka i Arabina, kochamy z panem wszystko co nam się spodoba.

Arabia.

Mocno obawiamy się, lubo co do krzackiego mam pewne skrupuły.

Kossyrski:

Skrupuły powinniśmy się mieć tylko wtedy, gdy się nie jest pewnym

sukcesu.

Herabia.

Spinywaję, że się lękam cokol-
wiek Strzembozka.

Koszyński.

Ekam ja trutkę na Wrzeckiego,
która i Strzembozkowi usta kam-
knie. (Lokaj melduje pp. Opętackiego i
Fafulskiego.)

Scena 5.

Ciż Opętacki Fafulski.

Herabia.

Księżę mi ich przysła, co tu z nimi
gadać.

Koszyński.

Opętacki do Łobkiewier, dnie się na
salony, polcehtaj Herabia jego proś-
ność, a Fafulskiemu chciwemu Kier-

zawy, obiecaj miś wypuścić. Pacer-
nasé, oto oni!

(Wchodzą: Opstachi pierwszy, jaskrawo
i bogato ubrany, bardzo głośno mówiący,
niezgrabny a kamaskasty; Fafulski
nieśmiały, zginający się w ukłonach,
pokonny, ciągle głupio uśmiechnięty.)

Opstachi.

(donośnie)

Witam hrabiego dobrodziejstwa
wstępnego na punkt, jak miś oto
mocno prosił księżę, a po drodze
zabratem tego tu poexcitując pana
Fafulskiego, który się summuje
z góry, że przychodzi w starym fraku.

Hrabia.

Bardzo proszę łaskawych panów.
Fafulski.

Laskaczoney niepodtrzymanie... Łaskę
księcia pana, który do pana hra-
biego przyjsć mi karat... a nie
mając nowego fraka w ogóle, w
szczególe zaś takiego, któryby...

Arakia.

Drobnostki, kochany panie Tafu-
ski, tam gdzie chodzi o materję
publiczną... Opętacki

(śmiejąc się)

Ha, ha, mówilem to p. Tafulskiemu,
że co do mnie, choćbym wszedł i
i w bonżurce, mile widziany będę
kawerejower pana hrabięgo. Czy
się omylił? Arakia.

Ami odrobiny. Siadać panowie.
(prezentując) pan redaktor Kaszyński.

Opetacki.

(siada, lekko odskloniwany się)
Miałem już gdzieś przyjemność...

Roskyrski.

Ja już gdzieś miałem to samo.

Opetacki.

Tyle to teraz tych rebran' tych rebran' publicznych że ciłowiek nigdy nie wie, czy się z kim poznał czy nie?

Roskyrski.

Paiska oryginalna fizjognomia utkwita mi w pamięci.

Opetacki.

Oryginalna? Proszę pana bardzo lepiej dobrać swoich cirkumlokucyj.

Strakia

o ile to komplement kochany pa-
nie Opętacki!

Opętacki.

Bardzo nieciekawym. [n.s.] i śliczki
i dechlawek!

Grabia.

Cóż panie Fafulski, kontent jesteś
w obecnej swojej dicerzawie?

Fafulski.

O Koch Najświętsza Panna Broni
każdego od takiego gospodarstwa.

Objętem krzynowane, przepłacilem,
ziemia wyjąłowska. [wzdychając]

Przyjdzie na stare lata lat! i tor-
banii!...

Grabia.

O no, tak źle nie będzie, proszę,

kiedy najnie do mnie, bo włas-
nie mam coś, co panu do gustu
przypadnie.

Epizyk:

(Wstając i kłaniając się miło)

Nie zapomniatym tego panu
hrabiemu do samej śmierci, a
żona i dzieci, które tu przypro-
wadzę, trami obciążą tyle serca
ze strony pana hrabiego.

Scena 7.

Pix Ambrois Korbaczewski Pich:

(Korbaczewski młoda szlachka wesoła i wesoła)

Hrabia.

Chyba więcej jesteśmy już w konfe-
cie możemy a więc możemy rozpo-
cząć obrady.

Strombach.

Nie widzę tu jeszcze wielu kto-
rych przyjeść mieli.

Strakia.

O ile pan p. Opstachi nie dobrym
jesteś dla swych przyjaciół.

Opstachi.

Dla swych przyjaciół? eham ich
wprawdzie nie wielu ale ci się
na mnie nie skarżą.

Strakia.

Nie godzi się, nie, tak o mnie
zapominać. Toć przecież sąsia-
dujemy niedaleko od siebie, a czy
kiedy panie nasze poznaty się z
sobą?

Opstachi

(rozpromieniony)

Prawda, swista prawda panie
hrabio moja cypka ale się popra-
wis tego jeszcze karnawatu i to
nie na wsi, tylko tu, skoro mnie
tak kaszkrytna spotyka inwitacja.

Hrabia.

Zona moja będzie bardzo szczęśliwa.

Opłacki.

Ja moja także. Łatwiej tylko, żeśmy
tego nie uczynili o 3^{ch} lat, to jest
od czasu gdyś kupił wieś pana
hrabiego.

Hrabia.

To mnie przynajmniej pociesza
po stracie jednego z najbliższych -
szych moich folwarków, że kocha-
ny pan musi z ^{niggo} tego być kon-
tent.

Opetacki.

Gdybym nawet nie był kontent,
nie skarżyłbym się, bo taka już
moja natura, a tembardziej, że
nie ma co mówić, kupilem tanio,
choć i z drugiej ręki.

Fafulecki.

Tan Opetacki dobrodziej mawie
starguje i kupi tanio, a sprzeda
drogo, gdy ja forcieciwie... takie
to już moje zajęcie!

Kaszyński.

Zaczniemy rekabie de publicis.
Zastąpię w tem szanownego gospo-
dana, kapitułując panów, czy wiecie
z jakim celu zbieramy się dziś tu-
taj?

Fafulecki.

Cos to tam mówił książe pan... ale
 mnie wszystko jedno, byle pan
 miał być ze mnie kontent.

Ogłotacki.

Cos niby wybory, tak mi przy-
 najmniej wspominać księżę, od-
 wrotując się do mojej to jest do na-
 szej solidarności.

Koszyński.

Książę odwołując się do panów,
 jako należących do jednego ob-
 łą z nami, zapewne powie, że
 i o tem, że mamy wybrać na posta,
 pana hrabiego, a naszego gospodar-
 zka?

Ogłotacki.

Tego co prawda nie przypominam
 sobie, ale dla czegożby nie miał
 głosować za kochanym sąsiadem?

Pardzo chętnie.

Koszyński.

Czyż pan posiada tu w miście
realność?

Opętacki.

Dom dwupiętrowy z dwiema officy-
nami nie chwalcę się.

Fafuński.

Ja bo tylko, mały domeczek na
przedmieściu, i naturalnie skromny
swoją głosić oddaję z całym wyla-
niem państwa krakowskiego.

Krakia.

Panowie waruwacie mić tem za-
jawnem z góry.

Opętacki.

Rzecz prosta, że mam kowanie do
stałości nielicznych posiadłości

i pana i panów, a nie do jakichś
tam kotyrów, których nieraz nam
namucają. Tafelski.

Panie Opłacki, dobrodzieju, o ile
śnim twierdzić, to tu chodzi przede-
wszystkiem o charakter męża któ-
ry nas ma reprezentować, a właś-
nie ten charakter widzę u takiego-
wego pana hrabiego.

Koryński.

Trafnie powiedziane, a przy cha-
akterze i zdolności niepospolite,
których pan hrabia tyle już dał
słowałów.

Hrabia.

(retajac)

Panowie kawił dracie mnie;
wprawdzie ożremięse aż dotąd

zdolności moje... (patry niepokojnie
na drzwi, któremi wyszła Gra)

Koszyński.

Panie Grabisz, sądzę że na roz-
winięcie programu, czas będzie
skoro się zbierzemy w komplecie.

Grabia.

Koszyński.

Koszyński.

Embarasuję, że musimy czekać
na księcia.

Opetach.

Bedziemy czekać; alboż nam tu
żle!

Lokaj (meldując)

Księżę August i p. Petrycki.

W

Grabia

Nareszcie! (idzie na ich przywitanie)

Scena 6.

Ciż Książę, Petrycki.

(Książę uchodzi w sporych pauzach na ramie-
nin Petryckiego. — Opętacki i Fafulecki
krywają się z uskanawaniem — Koszyński
ciężko napręciw i wyciąga rękę.)

Petrycki wygolony brumet, gły na niego nie
patną, cześćo riewa, patny na zegarek i
kręci się na miejscu, cześćo też wykrywia
tman jakby kogo naśladowało)

Książę.

Witam panów. e! Kochany p. Opętac-
ki, byłeś tak łaskaw posłuchać mnie.
(do Fafuleckiego, który stoi, klaniając się cześćo
przed nim) Jak się masz panie Fa-
fulecki?

Fafulecki.

Ścięż się do stópki kręcia pana.

Łsiak.

Ściągnąłem (wskazując na Petryckiego)
Łysia; wymykał się jak psisko,
alem go pchnął że aż chustki w
zyciu ludzkim, w których trzeba
być powaźnym.

Petrycki:

Co ja tu będę robił?

Łsalia.

(wskazując Petryckiego do innych)

Panowie się nie znają? Pan Petrycki,
p. Opotacki, p. Jafulecki, p. Koszyński.

Koszyński:

Jakym Łysia nie znał, ciekawym
kto go nie znał?

Opotacki:

O! prawda, i pryncypam się sta-
nowym panom, że tyle styka-
tem

o wielkim talencie gwardiana pa-
na Petryckiego, że już sławno pra-
gnę poznać się z panem osobiście.
(zwrócić się do niego) Odkrył mi pan
wielką łaskę, odwiedzineczny nasz, bo
żona moja i dwie córki...

Petrycki:
(wieczorpliwie)

Ale przecież ja gwardię tylko
dla przyjaciół.

Opetacki:
To też pragnąłbym nim zostać.

Książę:
Widzę, że jeszcze nie jesteś
w komplecie, w każdym razie mo-
żemy zasiać. Arabia.

Baroko słuszenie prosię pomów.

(siadają)

Koszyński:

(siadając na przed sceny Pstryckiego)

Czytałeś, co napisał o twoim ge-
nuszku naciągawczym?

Pstrycki:

Wiem, że z zasady nigdy nie nie-
czytam.

Koszyński:

© Napisałem między innymi, że gdy-
byś zechciał, mógłbyś zostać pierw-
szym w świecie aktorem. Obserwuj
tylko dobrze tych dwóch szlach-
ciców, a będziesz miał koparkę.

Pstrycki:

(porównując)

O kiego djabła przyprowadził mnie
tu księgo coś to za farsa?

Koszyński:

(haufnie)

He ter' ty nie wekniessz sobie
Stremboska, zrobilibyś furorę.

Petrycki:

(d. s. wskazuje Koszyński)

Nie wie, że jego wzięciem już dawno.

Prabia.

Pomów do porządku!

(Koszyński idzie do etatu Petrycki idąc powołując)

Petrycki:

Jakby tu, ermychnąć? u Julka czeka
mnie śniadanie i kacek, a tu dja-
bli miedzą co! (Siada na rące stoły zakłada
nógi na pięty i pachyla głowę)

Księżo-

Czy jest lista wszystkich, którzy
chcą rekrutować się mają?

Arabia.

Jest przed tobą. (Lokaj melduje: pan
Korbaćewski p. Stembors). Arabia
idzie naprzeciw nich, Fafulecki wyciąga
się i całuje w ramię Korbaćewskiego. Tourtanica

Scena 7.

Ciż Stembors Korbaćewski
Bicki.

(Korbaćewski, młoda szlachka, wesoła i zadowolona)

Arabia.

Uwielbiamy się już w komplecie,
a więc możemy rozpocząć obrady.

Stembors.

Widzę tu jeszcze wielu którzy

przyjść mieli:

Keigle.

Przyjdą, przyjdą, lecz skoro go-
na naknackona już minęła lecz
nie ma powodu dłuższego czekania.

Koszyński.

Ole naturalnie, kreść, kto pó-
prychodzi ten sam sobie szkodzi.

Korbackewski.

Okazami można naszkodzić temu
który wcale nic przychodzi, przyjdzie,
a o którym radzić mamy.

Grabia

(do Kersy)

Kas go!

Stembosz.

Jakkolwiek wiemy w jakim celu
wzięliśmy się, należałoby jednak

po czekać na innych.

Książę.

Choć nie rozumiem dobrze
panów, ale z listy, którą mam
przed sobą, nie widzę prócz
p. Bickiego...

Stremboer.

Bickiego? Korbaćewski.

A ten tu po co?

Książę.

Życzył sobie uczestniczyć razem
z nami, dla czegożby więc odmie-
cać jego dobre chęci?

Kaszyński.

I głos jego oraz jego stroniaków.
Stremboer.

Dziwna zmiana frontu!

Reizke.

W tym polowaniu się eksztatycznie zmienny.

Strembs.

W których ekscytacji umiemy trudno.

Korbaekowski.

Które są po prostu podejrzane.

Reizke.

Czy panowie karak na wstępie chcecie wyeksponować kwestię ~~całą~~ kasad?

Strembs.

Każde mi się je kasada sprawa -
drta nas tutaj a nie co innego.

Reizke.

Otoż nowy dowód nietolerancji!

Stręmbas.

Albo sojuszków oportunistycznych!

Książę.

Pracownicy nie? Oportunistom nie
wymyśleli ^{na} głupi ludzie.

Strakia.

Chce panować do wieczny!

Konbaczewski.

Czyż hrabia sądzi, że możemy
do wieczny?

Koszyński.

Przedewszystkiem wypada nam
ukonstytuować się w obradujące
ciało.

Hrabia.

Wybrać prezydenta.

Kosynski:

Jakim proponować księcia. (wzruszy
 głowę) Stenleske Norbarskiego i
 Petryckiego, który nasza krzyżowca!

Arabia:

Latem księże wybrany przez akkla-
 mację. Proszę cię, cugucie, ka-
 się na środku. (Księże przesada się
 krakia ciada naprzeciw drzwi, na które patrzy
 niespokojnie)

Księże:

Obecność cię i bez prezydenta,
 lecz skoro dla spokojnego toku obrad,
 przyjmuję. Latem bez długich omówień,
 przypominę tylko panom, że kebraliśmy
 się celem porozumienia cię co do przy-

tego wyboru pociąga, którego mamy
chce my mieć przedstawicielem na-
szych zasad i naszych potrzeb,
czyli tak?

Wszyscy.
Tak, tak.

Księżę.

Niepotrzebuję panom mówić o wa-
żności takiego wyboru, bo wszyscy
zujemy to dobrze, że kto posiada
tego rodzaju mandat, ten nie tylko
kawałek na sali decydujących
obrad ale i pociągnie za sobą
innych, nieraz chwiejnych, nieraz
obracających się w którymś kole
nierealnych nieraz lub niemożli-
wych postulatów.

Głosy.

Janko dobrze.

Książko.

Gdy ten, którego my wybieramy,
spełniać będzie co do jedy ^{nasze} ~~moje~~ po-
lecenia, wówczas nie uskręsimy
tego, co się czyni zwykłe dziś, to
jest nie obawimy go niesprawie-
dliwemi karantami, lecz przeciwnie,
bronić go będziemy zawsze i popie-
rać. Wszak i co do tego punktu
zgoda? Glory.

Zgoda, zgoda. Stemko.

Stemko.

(do Korbutowskiego pgl)

Dziśno zastępcia!

Książko.

Latem chodzący teraz tylko o raka-

Namie osoby kandydata...

Nobackewski.

Wszak już niemy.

Koszyński.

Nie wszyscy.

Strzembosz.

Fakto nie wszyscy?

Książę.

Wstanie się panowie. Pochtem, że
chodzi o wskazanie osoby kandyda-
ta; czy kto chceabrać głos?

Koszyński.

Ja pierwszy. Książę.

Sp. Koszyński ma głos.

Strzembosz.

Kłaje mi się że zgóry wiedzieliśmy
przychodzące tutaj, kto ma być
kandydatem, a myśleliśmy tylko poro-
zumieć się o sposobach przeprowa-
dzenia jego wyboru w danym
czasie.

Książe.

Przepraszam pana, pan Koszyn-
ski na głos.

Stronkowski.

Tenże przynajmniej wiem, żeśmy
obrali przekupującego na to, aby go
innym odbić.

Korbaśewski.

(do Stronkowskiego)

Wiem, jakaś machinacja.

Koszyński.

(wstaje)
Panowie! (Petrycki wrywa się okrutnie w ramię)

Petrycki:
Czego chcecie? (wrywa się innego)

Korbaćkowski:
Spij Lyzię dalej! (Petrycki pnieciając ocy
patrzy na zegarek i znów zjada minucę pod rozem)

Korczyński:
Panowie! Rozumajcie, że wybór
jednego męża Kaufania, niewiele
kawary na szali pnieciać nasze
go kraju i tak nieraz bywa nieste-
ty; ale gdy tym mężem jest ten,
w którego serce patrzemy jak w
swoje, który ubrzojony * nasza
pniekarama, mi rola, stanie twar-

do swy pragnienie i na krok od
niego nie odstąpi - wtedy staje się
on nym razem wty przepięknej, bo
za nim całe straconictwo stoi uwar-
tym energiem jak jeden mąż. Le-
braliśmy tu w tym celu, ażeby...

Lokaj melduje: p. Bicki, p. Beutcl. p. Je-
miotowier, p. Kulasiński. Lebrania wy-
chodzi naprzeciw nich, wita się z nimi
i naprasza do siedzenia. - Bicki adema
stolek, siada na boku, klatczywszy nogę na
nogę i patrzy w sufit.

Książce.

¹⁰ Nasimy mówić dalej p. Koszyński.

Koszyński.

Lebraliśmy się tu w tym celu, ażeby

wybrać na przedłożenica takiego
go męża, a cudy potrzebuję, wy-
mieniac jego nazwisko, skoro
idzie tutaj, każdy z nas powin-
niać zobaczyć go. Ten albo
żaden! Janowie, niepatrzcie
nieumyślnym was rychwaniem jego
formy i kształtów, skoro
jego rzeczy równie dobrze zna-
cie jak ja; szczególnie jestem tylko,
że mnie przeciwko wam zawołai
z karatem: cliche nam posłuj
hrabia Stefan.'

Korbański.

Hrabia Stefan, a to jak?

Strzemboz

(powstaje)

Jacim krótko. To co wypowiedział
teraz mój pośrednik, jest albo
kartem nie stosownym, albo niegod-
nym podstępem.

Książę.

Proszę pana miarkować swe wyra-
żenia.

Strasembork.

Cham zwykają nazywać rzeszy po-
imieniu. Lebranie to było postanowie-
nie w tym jedynym celu, ażeby się na-
radzić co do wyboru nie króla, ale
pana któremu bynajmniej przez to
ublizac nie myślę, a Prusystawę
Pruskiego. Od dawna uznaliśmy
jego zdolności, pracę i prawosć, jego
gorącą chęć ustąpienia ogółowi, i dla

tego właśnie, że wiedzieliśmy, że
iż dziełnie słowu potrafi, nie,
liemy mu podać większą, jest-
ce sposobność, aniżeli nie jest już
professura. Wniosek więc p. Koszyr-
skiego jest po prostu senwiliście-
nym manewrem, i jako taki, na-
stępuje co najmniej na pominię-
cie go milczeniem.

Picki.

^z
Tę im kropnął.

Korwackowski.

(wstaje)

Najkurziej dzieło, zdanie p. Anem-
boska.

Koszyrski.

(wielki krykawał)

Jakiem prawem śmiesz pan?...

Prigari.

Panie, Koszynski nie dałam
słanu głosu. Co do słów p. Arzembko-
ska, jest to tylko pojedyncze wsta-
nie, nie więcej, i sądzę, że nawet
główny wniosek dyskusji nie pad-
lega. (Stykerę exmer między Bentlem.
Jemiłowiczem i Kulasińskim) Czy z panów
chce który głos zabrać?
Jemiłowicz.

Ja tam wiele gadać nie umiem, i
skoro mi p. Bieki karekują, że pan
hrabia ma być poetą, to i dobrze, ale
jednakowoż wiem ja i my wszyscy wiemy,
(do kolegów.) prawda? że p. Wrzeski, bar-

dro znakomity i poezijowy cztowiek,
skoda by uisz bylo...

Piekci.

Panie Jemiotowick, kto wziął na
siebie odpowiedzialność, ja czy pan?
Jemiotowick.

Nie przeczę, temu, ino...

Hulaciński.

Łuży cztowiek ma swoje kolanie,
a pana Wrochkiego widziałem
przy powadzi, jak ludziom niósł
pomoc, to uisz taki chrześcijański
i uchrony cztowiek...

Peutel.

Widy p. hrabia uisz jest takim
chrześcijańskim?!

Strombaer.

Oi panowie, w sposób prosty i
uczciwy, dali wyraz opinii publi-
ecznej.

Korbaekewski.

Z której za mało uragać nie
wolno.

Picki.

Czy nie lepiej zostawić w spokoju
tę biedną, opinię, pod którą podsta-
wia każdy to co mu wygodniej.

Stremboer.

Do pana dogodniejsza w tej chwili,
to nam raczej odpowiedzieć trudno; sa-
ma jednak obecność pańska w gro-
nie osób, których cele i zasady po-
niewiadają się dotąd, dowodzi, że
pan z opinia publiczną poźegnał się

się oddawna.

Picki.

Jeżeli panu się zdaje, że kółko ko-
teryjne stanowi opinię publiczną, to
niekiedy, że stoję po nad nią.

Strzemboś.

Albo po nad nią.

Książę.

[u r.]

Wiek się krąży!

Koszyński.

Trasę o głos.

Strzemboś.

[do Koszyńskiego]

Try dni temu unosiło się razem
ze mną nad przymiotami p. Wrec-

kiego; dziś jak zwykle zwinąć
chorągiewkę.

Kosyński.

Ruch pogardliwy względem Niemców

Panowie jeździ na spacer winni-
śmy z największą kocznością, w
osobie pociąg, to na krótko jego
majątku. Kto ma krytykę tego
je krytyczni zostawi, choćby naj-
bardziej niepodobna do ich ka-
malania. Nie oskarżam tu osoby
p. Wronskiego, o, już bowiem odwie-
dził majątek po ojcu; ale jeśli
wiadomo że tenże był plenipotentem
dóbr księcia Hilarego, to zadziwilo
niekiedy niepomatu w swoim
czasie, gdy nagle stał się właścicielem

dwóch jego najbliższych wsi,
i to na mocy prostej darowizny,
opiewającej zwięźle, że dwie
wsie odpadają na własność pana
Przeckiego.

Kosbaczewski:

Odkądże to darowizny konia się
infamizy? Strzembosz:

Posądek nie tak nieuzasadniony,
ma swoją osobną nazwę w języku
ludzi prawych.

Poszyński:

Chętnym się tu odwołać do obecnego
tu księcia Augusta, że tak jemu,
przyszłemu spadkobiercy, jako i
wszystkimi, wydało się to wielce

91
podejrzanem, a w każdym razie
zagadkowym. Dużo wsi nie da-
je się w podsumku. Zresztą, nie
askarżam, tylko ~~ale~~ powtarzam
pogłoski...

Przemków.

Otwarcie o klonych ja przynaj-
mniej przewidywać nie mogę.

Książę.

Panowie! sądzę, że dyskusja kom-
misyta postanowieniem działania na
przeciw wyboru hr. Stefana.

Jemiolówka.

Proszę księcia pana o głos. Chciałem
tylko prosić o to, aby przybyły
nasz poseł starał się przedewszyst-
kiem zachować księcia Bremarskiego

który...

Picki.

Nie plećcie głupstwa panie Janio-
towicz! Reizko.

Nie widzę innego sposobu roz-
strzygnięcia, tylko przystąpienie
do głosowania. Kto więc jest
przeciwni panu hrabiemu niech
wstanie. (wysey siadają przeciw Abram-
bosu i Korbaczewskiemu, który wstaje)

Ładuje mi się, że dalsza dyskusja
byłaby kłopotliwa. Czy pan Opstach
chce mówić?

Opstach.

Chciałbym tylko oświadczyć, że co
do mnie stanowczo jestem za

moim sąciadem panem hrabia, -

Książę.

To już zostało uchwalone przez
głosowanie, a pan, panie Tąfulski?

Tąfulski.

Ośmielam się podziękować panom
i powińskować sobie, że jesteście
na wyborach pana i panów, któ-
rego skreśli przedkół...

Książę.

Już przegłosowane.

Rozbajewski.

Luzin, a cóż twój głos?

Łętycki.

(budzące się)

Давыд.

Korbaekewski.

Pytam się co robisz & twym głosem?

Petrycki.

Co mam robić? przecież chrypski
nie mam. (Wskazując się śmiejąc)

Strzembocki.

Protestujemy najmocniej tak prze-
ciw zamiarowi wybrania hrabiego,
jako i insynuacji wywołanej
przez p. Wokyrskiego.

Korbaekewski.

Uważamy się się & miejsce peł-
nego niepodrządek.

Petrycki.

A ja & wami- przeczepatam się co
prawda, ale mnie baczek minął.
(wychodząc)

Strania.

Pozwólcie państwu, że jako-
wieś odwieczę wam na krasio-
ny mi nakaz, jednak w obec
różn~~o~~ości, uważam za stosow-
ne wypowiedzieć słów kilka. Nie
sądzicie państwu, iżbym odcybył
czegoś, co się kowie postępek
w wiedzy, nauce, ideach filozoficz-
nych i społecznych... Nie zaprzecz-
cie państwu, że wyniki badań ży-
ciowych, filozoficznych i przyrod-
niczych, tak wstrząsnę całym światem,
mają jednak swoją, życiową wartość,
swoją, że tak rzekę... Daje się stworzyć
gwałtowne dźwięczenie elektryczne, ludzka
umieszczenie przestaje mówić

Strania.

(po chwili gdy drwonek przestał)
Mówił więc...

Fajulski.

Mówił pan hrabia: „co tak rzekł?”

Hrabia.

Oha! i Tremożna więc murem
chińskim odgradzać się od cierpień
bolejącej ludzkości, która domaga
się nowych warunków egzystencji.
Staleś wprawdzie zdala od tych
sprawów słotyckich, ale gdybyś
z kasucyńskiego wyboru exanowych
panów miał zostać postronem, po-
starałbyś się, ażeby te ryzykonia,
te sprawy... (gwaltowne drwonięcie) (r.s.)
Czyżbyś mówił głupstwa.

Księżę.

(gdy dworzek przestąpił)

Strasznego się brabio!

Brabia.

o Nie chciałem jednak lekceważyć
sobie namiętności kłan, wobec któ-
rych, ~~nawet~~ gotów nawet byłbym
zrzes się... (groźbowe drwanienie)

Opętaki.

Przeklęty jakiś dworzek!

Fafelki.

Nie pozwala nam tyś noc' kłótych
stów pana brabiego.

Braki.

Rosły się domyślamy.

Księżę.

Sadzą, panowie i pan brabia zgodną,
na to się zgodną, że dyskusja kam-

księga postawieniem działania
na rzecz hrabiego.

Hrabia.

Chciałem tylko...

Koszyński.

Poznamy pana hrabiego i po-
drucamy najzupełniej skasować
jego przekonania. (Najnie wstaje
zaryzykować hrabiego winnych mu
panów Pichiego, który kwaci się do
swoich maw.)

Pichi.

(do swoich)

Imy krabiliśmy swoje, chodźmy
panowie obywateli.

Jemiołowski.

(po cichu do Pichiego)

Lawore ukoda tego p. Wrechięgo!

Picki.

Czy ten, czy tamten co panu z tego
przyjdzie? Jemiotowski.

A przecież sam pan kazał
nam...

Picki.

(śmiejąc się)

Ja co innego, bo ja wiem co robię.
(zabijając się do hrabiego) Otrzymam
ten stowa? Hrabia.

(śmiejąc go za rękę)

Wiesz panu siewiążany...

Picki.

Wiesz prze brz / Boutel Jemiotowski

i Hulaciński klamają, się i wychodzą z Piskim)

Herabia.

Skończyliśmy już w swoim
kółku, muszę panom podzięko-
wać. Wierzę, że co tylko
lepiej w mojej mocy...

Fajulski.

(przenywiająco)

Kiedy mogę zgłosić się do pana
hrabiego w ważnym interesie?

Opetacki.

(odpychając go)

Pani hrabina zapewne przyjmie
codziennie do piętej?

Herabia.

(zakłopotany)

Jutro bo wyjeżdża na kilka dni
napoies, ale skoro tylko wróci...

Opętacki.

Stawisz się k cacie, moja rodrina.
(ścisła za ucie i wychodzi)

Hrabia.

Z panem, panie Tafulecki, kiedy-
kolwiek.. kiedykolwiek.. nie ^{ma} w tem
hospiechu ale zawsze na poważnie
ustugi... (ścisła go i lekka popycha ku
drzwiom)

Tafulecki.

Poprobuje zastac p. hrabiego. (n. s.)
Nie wymkniesz mi się rybnioko. (wychodzi)
(wych: mianko się kłaniając króci)

Koszyński.

(skrząc się do księcia)

A co?

Księżę.

Ryzykowny u pana cnotnik.

Rosyński.

Albo umiem poświęcać się dla przyjaciół.

Księżę.

(podrzedając do hrabiego)

Hrabio, p. Rosyński skutecznie ci przypomina, że umiał się dla ciebie poświęcić, tylko z tego może być pojedynek...

Rosyński.

Tem lepiej ja rozgłos lubię.

Hrabia.

Skoda jednak, że nam nie do-

konieczył...

Roszyrski.

Wielka szkoda, ale tak potrzeb-
nie komuś chciało się dźwonić.

Książe.

Co to mogło być hrabio?

Hrabia.

Zgadź ja mogę wiedzieć?

Roszyrski.

Latem uż do nowej batalii reg-
nam panów. (z. w.) Hrabinka prze-
gnata raktas à discretion! (wychodzi)

Hrabia.

(oddechając głosem)

Życie publiczne ma jednak swo-
je ciernie. —

Księżu.

Pro co ci byto wdawać w filo-
zofię? gdyby nie Rzekność krabiny...

Krabia.

e Auguście!

Księżu.

Pernatem ję od xaru po tym
dzwonku; powinowować ci ta-
kiej komf.

Krabia.

Uklinać mi e Auguście!

Księżu.

Tylko na drugi xar miej w po-
gotowiu kilka ogólnikowych fra-
zesów, takich, co to do niczego
nie obowiązują, a gładzą mi

ucho. Tam ci pare, schemataw...
(ciernie kapłusze)

Grabia.

Wiesz o Auguście, kłamałoby
 się, że ty nie wierysz nawet w
 to co sam mówisz.

Skiało.

Wto mniejsze jeszcze niż wto co mó-
 wię, ludnie inni. Choć idź, nie re-
 mij się i podniechuj grabinie.

(wychodzi)

Grabia.

Lebym go tak nie znał jak siebie,
 myślałbym, że mnie bierze za
 manekina. (W tej chwili wyprawa grablow-
 nie odchyłając kotarę z prawej Stra.)

Scena 8.

Strabia Ska.

Ska.

O kiegożdnie, nikczemnie poświę-
cać dla manowców pozytyw-
nych ścieżkę naszego przyja-
ciela! Jak śmiało przyjmować
u siebie takiego kosyrskiego?!

Strabia.

Prin^{droga}... ten twój drzwonek...

Ska.

Prućać głaz na cztowicką, dla
tego, że wam to w tej chwili do-
godne, wstyd i hanba!

Strabia.

Skompromitować mnie tem
drzwoseniem...

Ska.

Chciałam, ażebyś został poetą,
 ale nie takim poetą. Musisz
 się krzeć mandatu; tak ci na-
 kamuje honor i wdziękność...

Arabella.

Księżo... Isa.

Tak, ten księżo tenak go roku-
 niem, on to jest sprężyna, męzyst-
 kiego, jemu sola, w oku p. Władys-
 ław, którego nie cierpi dla tego,
 że ja go lubię...

Arabella.

O mójwiec Isiu?

Isa.

A ty poddajesz się wszystkiemu,
 dajesz sobą porośdawać, i jesteś

w jego ręku narzędziem, balaką,
manekinem...

Arabia
(oburzony)

Cóż znasz,
Spa.

Nie przemówię do ciebie, dopóki
nie oświadczy mi, że się krękan
tak dno go okupionego kaszyczka;
nie przemówię i porostanę dla
ciebie obca, rozumiesz? (wzdycha)

Arabia.

(którą chwilę odtupiały potem uśmiewając się)

Gdybym Si nie znał tak jak
księcia, myślałbym że onidaje
bioną, mnie ka manekina.

Lastona spada.

Akt III^{ci}

Salon u hrabiego, ten sam co w akcie
I^{ym}, to jest dwa je drzwi obok siebie po
prawej (wchod widzą) jedno z kotarą,
jedno z lewej, bracie w głębi trzasku
w oddaleniu. Jest to chwila po śniadaniu.

Na koncie siedzi Ska i pali cygaretkę,
obok na foteliku księżę palący także,
lokaj stoi przed nimi podając im czarną
kawę. Od czasu do czasu, lokaj przecuwa
się z tacą z pokapi na prawo do pokoju
hrabiego)

Scena I.

Ska i Księżę.

Księżę.

(wróćmy do Szy)

Dużo cukru? Ska.

Książę.

Choćem kle zdefiniował, może ten
bohater nie jest górskim, tylko pet-
nym powagi uroczystej, zdaje się
się mówić: przypatrzcie mi się, oto
ja jeden śmiać zbawia!

Ja.

Książę umiemy nienawidzić!

Książę.

Skochać.

Ja.

O tym niestety dotąd, pomimo że
nasz światek lubi plotki.

Książę.

[p. g.]

Paś pami słuchać nie chciała... z pierw-
szego kłótni.

Ja.

(dumnie)

Z pewnością?

Książę.

Pardno sprawiedliwie... spóćnił się...

Ika.

(powstając z gniewem)

Mości książę!

Książę.

Gniew na swojego prawdziwego przyjaciela?

Ika (szepcząc)

Spóćnił się książę z deklaracją przyjaźni.

Książę.

A jednak jestem prawdziwym panem
przyjacielem, i dotrzymam tego co obiecał,
to jest ocalę pania pomimo jej woli.

Ika.

Licząc może na moją wdzięczność?

Książę

Kiedyś, później, gdy się panu smekonau
ze patrzaniem bystro...

Sta.

Okiem zaadresci na tego, który jest
antowiskiem nieumieennie ryżskym
od wielu swych współbránich.

Książę.

Alle który nie będzie chciał ocenić
miejscowności pani.

Sta.

(Zmieszane się wyderew)

Nie będzie chciał! Pracoziaku
książę swoją przenikliwość, albo
swoją talent intrygowania innych.

Książę.

Pomówmy z całą szczerością...

Sta.

Ładaję mi się, że sobie jej nie Bawijemy wcale.

Książę.

Gotowa jesteś przysiąc hrabino, że ja

nienawidzę tego pana.

Tka.

To przecież widoczne ze wszystkich
manewrów księcia. Masz do niego
kół najhiesnu na to, że odpadł ka-
wał z majątku księcia Ailanego
na jego korzyść...

Książę.

Si done! czyżbym był tak dalece inte-
resowanym?!

Tka.

Jestś takim mości księżu, czem się
wreszcie dotąd lubiś chęć jawić,
a potem...

Książę.

a potem?

Tka.

Nienawidziś go na to, że niespokojnym
swym wzrokiem dostregłś, iż ja go lu-
bię. —

Keigie.

Lubis?

Ira.

(smieciersi i uśmiechać)

Czy Keigia kaleru na wyrazie?

Keigie.

Jesteśmy blisko porozumienia.

Ira.

Alboż nie jest tak?

Keigie.

Tak... było, lecz już nie jest. Równod
drugi knikać zaczyna.

Ira.

(smieje się szyderczo)

Co znaczą, że pan przestajesz go nie-
nawidzieć? Keigie.

Przestał mi już pociągować i zaczyna

nu prawie dołno żyć.

Ira.

Czyż to bardzo niedawno?

Księż.

Od chwili w której się coraz bardziej
upewniam, że kocha hrabiankę Jadvigę
i jest nawzajem kochany.

Ira.

Księż chce być par force smę-
tnym, a jesteś tylko... niedelikatny.

Księż.

Nawet skórki, nie smęcz, ale era-
sam! jedno heroiczne ciębie może
uratować chorego.

Ira.

W przekonaniu natrętnego lekarza

Księż.

Ołóć i nienawidzić mnie w tej
 chwili krabino; a jednak powtarzam,
 sytuacja jest jasna. Oni się, kochają,
 pani użyje wszelkich środków,
 ażeby się nie połączyli, czem przy-
 wiczą ich jeszcze silniej do sie-
 bie, a ponieważ panna Ludwiga
 ma dużo samowiedomości, a p. Wrecki
 nie mniej; kwycią, prosto ostatecznie,
 pani ma doznać goryczy i kawa-
 du, i tego właśnie chętnie pani odczu-
 dnie.

Tka.

Oskarżaniem mi swojej (z nasieniem)
 bezinteresownej przyjaźni?

Siagiv.

Dla czego nie? Nie mnie znajdziecie
 pani wiernego i dyskretnego niewolnika,

którego najwyższem manerem
aspirac kawałek uprzyjemnić ci każ-
dą chwilę życia.

Sta.

Radziłabym księciu kapotać
kserę dla niego tak niedoścignio-
nej, jak manerie! (Lokaj z lwiej!
(Pan hrabia oczekuje na księcia pana
i na jaśnie pania!))

Księżce.

(podając jej ramię)

Sądziemy? tam niecierpliwą Stefio
creka nas, a żeby nam pnieżyć swoje
wyznawie wiary.

Sta

(usuwając się)

Pro katynując bynajmniej. (choć
razumiona)

Prigoda.

(odchodzi, patrzy na nią i mówi)

Czas więcej podobna mi się zola
czuwania nad mężem i nad
żoną. (odchodzi na lewo)

Scena 2.

Iza, potem Knecki później hrabia.

Iza.

Wszystkie łotra kucy we mnie,
kierając w sercu gniew i wściekłość...
Kochać iść, opuścić mnie, w któ-
rej oczach wyrytać musiał wszyst-
ko, czego usta domówić nie śmiały!
Zniewolam pięć lat mudów i rozczarowa-
nia, pięć lat codziennych pieś-
crot człowieka, którego nie kochałam
nigdy, a dziś, gdy narodzić się

pragnę skreślić miłość, miałam -
być w gardła ustąpić rywalce?
Chciałabym ja, z karam krwi mojej,
z tęsknotą, duszy tyle lat nadaremnie
myślniejszej nadziemskiej rozkoszy,
łkać się tej zimnej i spokojnej dziew-
czyny, której jak serce nie kadr-
gato dotąd, tak i wyobraźnia nie
rozbudzi się nigdy.?" Ustąpić dla
tego, że on prosi, da jej ręki i nar-
ziska? ełch. nie wiem, co mnie
jeszcze wstrzymuje, ażebym pora-
tami zapytata go wprost, przy wyrost-
kach, kiedy ktamie, czy wtedy gdy
spatny na nią, czy na mnie?

(W tej chwili wbiega spiecznie Wrecki z prawej,
z pierwszych drzwi z kapeluszem w rękę.)

Sta.

(spostregety go)

Jestes pan!

Wrzecki.

Przeognam paniz bo i tak niepo-
winienem byl zostac na smiadaniu...

Sta.

Czy rozmówka za to, zem pana za-
procita?

Wrzecki.

Wieznasz mnie hrabino z tego, iż-
bym się kiedykolwiek na co ukalał.

Sta.

Chówitam że panu dobrze na świecie,
nieczęściwi tylko mimowoli się skazują.

Wrzecki.

Chój Boże, mnie się zdaje, że to

niektem temperamentu. Znam takich,
którzy przy największych torturach
moralnych zaciemnia, wsty i nawet
nie dadzą, po sobie poznać wew-
nętranej miłości.

Głowa.

Chyba excercicia utracić nie tak łat-
wo, z twarzą na przykład pańskiej
w tej chwili každy wyszyta, że
świat cały wydaje się sam kołowo.

Wrecki

(zmieszany)

Prabino, coż znów! prosta moja
odpowiedź, że m postawę na śnia-
daniu, nie pozwolił przetrwać do domu,
gdzie mnie czeka Anemboer, wy-
wołata pani uwagi takim czechoś

gorzkie, jak gdyby mi za złe
braty moją niewolę...

Ixa.

Łęwa

A więc się pan smucisz?

Wrecki.

Do czego hrabino? Chwytaś za
słowa...

Ixa.

Boż' pan skoczysz do bitaka.

Chcesz się skrzyżtliwym po normo-
wie z Jadową?

Wrecki.

Smucę, że normowa z Jadową
Jadową, ma dla mnie niewypowiadane
urok powab, tyle w niej orlachet-
nej prostoty, szczerości i prawdy.

Sta.

Ktorej pan z imieniem nie zna-
lartci?

Wrzecz.

Ktorej nie szukałem.

Sta.

A sam byłeś pan kawalerem i
z imieniem? Nie mówily oczy pańskie
tego, a tego usta przez psychę ^{lub} ostro-
ność wypowiedzieć nie chciały?

(Ciągnie się gorzko). O! kaisie! wierzyć
wierzyć narzekacie mnie, ludziom
zgadzającym o panu, że kawaler się w
katonu, gdy jesteś tylko mebrnym
i kimnietzkym od innych.

Wrzecz.

Chcąc być kimnym jest to być

niekiedy.

Ira.

(gorko)

Gotowam i ja panu wystawić świadectwo wroczego postępowania, niekarzonego żadnym gorzszym wybuchem, ani żadną urozystą przysięgą. O tak! byłeś pan w wysokim stylu correct, patnałeś z podłażaniem na warunki innych, pokwalałeś ucho swoje pięścią melodyjnie, bo wszystko było dla pana igračką, o której wiedzałeś że każdego czasu przewrócić ją możesz.

Wrecki.

Wierzę panu najlepiej że takim nie byłem.

Ska.

Wspie ja tylko bytam ocalatą, i
śmiercią, ja sama musiałam się umyś-
nie, że bicia mego serca więcej inne?!
Ale na Boga, czyż pan będzie ciągle
ze mną, razem, żyję z nami jednym
prawie życiem nie ekatś, że dla
pana imię, bytam niż dla męka,
dla krwawych, dla węgelskich?

Wrecki.

Przebach pani nie widziałem.

Ska.

Całepionę byłś miłością dla Jadvigi?
(Wrecki miły)

Wolisz pan miłość, bo nie chcesz
kłamać, bo nie chcesz przynęcać się
i wolisz tylko że światowych węgle-
dów węglekowi powrócić z nią, mal-

Żeński kwiazek... e Karcecie uderwij
 się pan, odpowiedz mi, uspokój mnie
 lub upokon ostatecznie, ale nie stoj chło-
 dny w marmurowym spokoju na twarzy!..
 O! pan jesteś rutowickim bez serca!

Wrzeczki:

Nie, droga pani, xdaję mi się, że
 mi ^{nie}brak serca i dla tego miłuję,
 a toli kawiera mi, że mask we mnie
 odtąd przyjaciela, który na czebie
 wiele poświęcić gotów.

Ska.

Nie chcę pańskiej przyjaźni nie chcę
 pańskiego współczucia, nie tego nie
 chcę! e Nienawidzę pana... odejdi pan!
 ołym pana nigdy nie była poznana!
 (Wrzeczki klania się chcąc odejść)

Iska.

Nienawidzę pana i cokolwiek
z tego się spotka, bądź pewien, że
w tem moja rzecz.

Wrzeski.

Nie cofnę pomimo tego słów swoich.
Tyś hrabino, możesz polegać zawsze
na mojej wiernej przyjaźni.

Iska

(zakrywa oczy)

Ach! (w tej chwili hrabia staje na progu
swojego gabinetu, mówiąc niecierpliwie)

Hrabia.

Iska, Iska, jakże cię dojdę na
siebie szukać! (Hrabia podchodzi napróżno
kilka kroków ku drzwiom w głębi
tęż dopiero spostrzegłszy Wrzeskiego mówi n. o.)

o!ha Ingodzi Wrzeckiego żeby się na
 mnie nie gniewał! (gt.) Jak skończy
 Trina, bądź Tachawa, bo czekamy u
 Krigciom. (przechodzi do arki)

Trina.

(odrywa się chustkę od oczu)
 Wóch i tak będzie! (nie patrzy na
Wrzeckiego odchodzi znowa do brzozy)

Scena 3.

Wrzecki pójmy Jadowiga

Wrzecki.

Jestemże winien jej coś?... Lubilem
 u niej rozmawiać, drażnić jej nerwy,
 ażeby ją ocucić u miedzi, które były
 etata, jej choroby, i oto rebratem
 płon!... Biedna hrabina!... kiedyś mi
 podziękuję... dziś mnie nienawidzi

choćaby przez miłość własną, ale
coś do licha, przecież nie na to
uratowatem majątek męża, ażeby
podkopać jego honor! Wyglądam
teraz w jej oczach na skończonego
Don Luana, albo na spekulanta do
reki i porażę Jádweigi! - A ona,
która jeszcze przed chwilą karała
mnie ufać w pogodną przyszłość, jak
gdyby mnie jednemu wolno było
tak otługo pozostać bezkarnie
skrzęśliwym! / W chwili gdy się zbliża
ku drzwiom, wychodzi Jádweiga z prawej

Jádweiga.

(z postrzeptym kciukiem z radością)

Jakto dobiegł pan jeszcze nie od-
świecił! A kto miał utoryć festony

w mojej altanie? Gdzieś ten obiecywa-
ny i stawny arcymistrz ogrodnik?...
Leżę co się panu stało? wyglądasz
tak smutny!

Wrecki.

Sam nie wiem... przekucie może, któ-
re now niekam napada jak wiadmo kto-
wieszenie móród najżywszej radości.

Stefan.

Opieculi mi pan tryumf mojej dumy-
tak, bo bylam dumna, a tego, że zdola-
tam a pana rpoić ufność i otuchę w
szybkie zakończenie naszych ryceń,
a droga, (która pana - kupetnie nieka-
stwierzenie - chis już tak kocha... jak syna,
kargenya mi na Stefcia... Proszę się
niez nątychmiaet zochamryć i uśmiech-
nąć kupetnie tak samo jak przedchyla,

gdys' pan przysięgał się że mnaz... Te-
raz dobrze, a z przeszkodami prostej
zerwać raz na zawsze.

Wrecki. (ucieszenie)

Lzywam tem łatwiej, że mi się wyda-
skują, niecierpliwie radość.

Adwiga.

Okręgólna rzecz, ażeby po odejściu
stamtąd stanąć sobie tu na środku
pokoju i zagłębiać się w ciemnych
radumach!.. (nagle) e! może pan nie
byłeś sam. może ktoś... pewnie ten
przeprydeł księcia, który wabrał
na swą wytaśkującą własność Stefcia
do tego stopnia, że w nim teraz ani
minuty poskramiania nie można. Czy
pan lubi księcia?

Wrecki.

Nie przepadam za nim, jest mi obojętny.

Jadwiga.

Wtedy mi się przypaść do tego, lecz knieć
nie może, jego irracjonalnych spojrzeń, sta-
rających się wydobyć z każdego, co ma
na dnie duszy... Oni jeszcze pozwo-
lił sobie przeprowadzić ze mną formalne
śledztwo... naturalnie co do pana...

Wrecki.

Udało mu się?

Jadwiga.

O nie! ze mną, nie tak łatwo, lubo w
tem nie moja pastuga. Chowałam się tak
długo u obcych, byłam zawsze sama, nie
znalazłam nawet przyjaciółki, choć jej
pragnęłam gorąco, i dla tego miałam
dużo czasu myśleć o sobie i o ludziach.

Wrecki.

(z usmiechem)

A ta samotność, nauczona panie, strasliwej z ludźmi chytrą?

Jadwiga.

Nie kartuj pan, bo sam wieś, jak jestem powaźna, a Eka narzeka mi na nawese, nieśnośna, sensatka... etch Pożec! nigdy panu nie opowiadała, jakie to były smutne dla mnie lata... Wpakała święta wstawała, gdy po mojej koleżance przyjeżdżała rodzice, a żeby jeabrać do domu, gdy okazywała radości i powitań przyjmowały nagle samotne nasze rzutki, czułam się taką sierotą, taką opuszczoną!... Stefcio odwiedzał mnie naprawdę i kabierał do naszej dalekiej krewniej, pani Hieronimowej, ale pani Hieronimowa miała czworo własnych dzieci a nasze nie przyszłoby

jej nawet na myśl zapytać się czy ale
 lub dobrze? I wtedy myślałam cięgle,
 co po mnie będzie? Kto mnie kiedy
 polubi? kto nauczy jak postępować,
 żeby sobie szukać miłości ludzkiej?...
 jak sobie radzić z tym światem, o któ-
 rym słyszałam tyle złego?... I i wówczas
 to, nie znając przecież nikogo, nie wy-
 jąc z nikim, rozczynałam być gorzka...
 Na krzeście przybyła do nas droga
 ciocia: ileż jej zawdzięczam! ona dopie-
 ro uspokoiła mnie, pokrzepiła, utwierdzi-
 ła w wielu pojęciach, napomknęła... ale nie,
 to do rzeczy nie należą...

— Wróćki:

Należę, droga mamuśka, do dawno
 już należało mi wiedzieć o tem rezultacie.

Madwiga

Ladwiga.

Ona utwierdziła mnie w tem, że każdy
z nas jest twórcą własnego szczęścia
tu na ziemi, że więc stęchła jest ma-
lekomyślnego skafawania sobie
uczuciami, bo stąd płyną wszystkie
zawody, bóle i i gorycze...

Wrecki.

Jaś paws jeszcze wiedzieć nie mogę,
jaką prawdę wyczepiła w pania, kacha-
ta kobieta.

Ladwiga.

Wiedzieć nie mogę! Bardzo przepraszam,
zdaje mi się, że wiem doskonale, kiedy...

Wrecki.

Kiedy?

Ladwiga.

Kiedy do pomocy w stworzeniu sobie
szczęścia wybioram... ale to bardzo
późno ze strony pana, kaczynas

mie badać jak kęsie!

Wrucki.

O droga panu Jadwigo! cóż mógłbym
na to odpowiedzieć? Czym gorciej cze-
taś słabego jak ty, nie wiem;
niem tylko, że ~~przed chwilą~~ jesteś pier-
wszą, kobietą, której oddałem moje.

Jadwiga

(Podając mu rękę)

Tęż widzę, knowa to cnota takim, jakim
je zawsze widzieć pragnę, jasnym rozpoz-
naniem a dumem... jestem kobietą ambitną,
za pana, panie Młodziejewie, nie wystarczy-
jęz mi bynajmniej pochwały zdobyte na kate-
dze uniwersyteckiej, musisz pan się dać
pognać całemu krajowi i rościć po nim.

Wrucki.

Spomni także? Toć już dla mnie pracują
moi przyjaciele, i serce, że w tej sprawie

zapowiedział mi Ambasci swojemu -
nyle.

Ladwiga.

Spodziewam się, że pan się nie waha?

Wrecki.

Ani się wahać, ani ubiegać. Być może,
że stanę się pożyteczniejszym jako poset,
a być też może, że nie posiadam
odpowiednich zdolności.

Ladwiga.

Rochany p. Ambasci, jakże ja go lubię!
Ale à propos... niekiedy było u Stefana bar-
dzo dużo osób, widziałam nawet duży
stół pokryty zielonym sukienem. Pewnie
radzili o panu.

Wrecki.

Wątpię byłbym przeciw coś widział.

Ladwiga.

Och, jaki pan obojętny, biegają pan
przedem do domu, gdzie już pewnie

szeka powracuwy p. Strembosk.

Wroński:

(siedząc już w reze,)

Prawda, prawda, nie stworzonym jed-
nak na politycznego męża, bo tu przy-
jam śmieć się najskrajniejszym! (Kochi-
li gdy biegnie ku drzwiom staje w nich Strembosk)

Scena 4.

Cia i Strembosk.

Wroński:

Właśnie pędzę do domu...

Strembosk.

Ojciec szukałem na ciebie przede gości-
ną, wychodzącą więc p
Jaedwiga.

Witam pana, przeżył się ze mną przyjechać.

Strembosk (ziewa)

Stokrotnie przepraszam za moją nieu-

wagę... sprawa jednak jest tak ważna,
że musimy się natychmiast zająć,
tem bardziej (ogłaszając się) że tu nie
miejscu... Ludwiga.

Żeś ja panom przechadzam...

Stremboer.
Pynajmniej, panowie...

Wnecki.
Powiedz w dwóch słowach.

Stremboer.
Pani wreszcie musi już także wiedzieć
coś o tem. Oto wczoraj mieliśmy zebranie
przedwyborcze u bratniego, którego
celem miało być ten wybór, tymczasem...

Wnecki.
Wybrano kogo innego czem się nie
trapię. Stremboer.

«Nie o to też chodzi w tej chwili, zorganizować się w inny komitet, w którym przejdzie się do uchwały powołano się uczynić ci karant... nysjamy jednak...

Wrzeski:

Proszę ciś mówić otwarcie, nie mam tajemnic przed panem Jadvigą, a tembardziej gdy mi uczyniono jakiś karant.

Strambosa.

(zakłopotany)

Właściwie nie tobie, lecz był ktoś tyle niegodziwy, że podejrywał kradto adrienskiego twego majątku.

Wrzeski:

Wskazemnik! Czyli podejrywał prawość mego szwedzkiego szia?

Jadviga.

W domu mojego brata!

Strambosa.

Tak było nieestety! i nie dla tego, żebyś
ty walczyć nas, którym się znamy, potrzebne
bowiało się bronić, ale dla przyzwoitości two-
jej politycznej, należało ci zbierać dowody...

Wrecki.

(śmiejąc się gorzko)

Czy ojciec mój był uczciwym estowickim?
(wracając się do Jadvigi) O to już kłótem swoje
polityczne życie a jeszcze go nie ra-
cują.

Stremboer.

Napawa cię goryczą przygoda mogła ci
trafić każdemu, kto staje na widowni po-
litycznej.

Wrecki.

Ale tego wyreklam się jej tenże re-
tort. Podli! gwałt w estowicki, który im
już odpowiedzieć nie może, gdy u nas, mnie...

Stremboer.

Uspokój się, tu trzeba zimnej krwi. Pojdźcie

tam natychmiast, gdzie ojciec twój był...

Wrzeski.

Tak, na Ukrainie gdzie mój ojciec prze-
żył lat kilkadziesiąt, zostawił imię,
powtarzane ze złości przez wszystkich,
a dla przekonania jakiegoś napast-
nika, mam wyrzekać z grobu świątym Na-
mnie jego osobistości! (maltoonie) ściesz
możesz znać, zrozumieć więc mój gniew,
który mi najpierw każe ukarać niekre-
mka.

Stremboer.

Nie, mój drogi, niech mojej przyjaźni i
szacunkowi, jaki mam dla ciebie. Nie
pojedynkiem odprawia się na tego rodzaju
zaświadczenia, ale dowodami.

Wrzeski.

Niekremni! niekremni!

Adwiga
(chwytając go za rękę)

Panie Władysławie, zaklinam cię, usłuchaj
p. Strembosza, uczyn' to dla... naszej przy-
~~jaźni~~ ~~skłóci~~ci. Wrecki. (pospnie)

Dobre, schylam ~~cię~~ głowę przed waszem
ryczeniem. Natychmiast wysrederzy szlag,
pojadę na Ukrainę do mojego opiekuna,
który mnie od wyrostka wychował; on
jeden dać mi może wszelkie potrzebne
dowody, których mi naprawdę nie
brak. Legnam cię droga panno Jadwi-
go... oto i sprawdzenie cię mojego proce-
sia. Cokolwiek się stanie ze mną w dal-
szym toku tej sprawy, zapamiętaj pani,
że w obrzeczem tym w duszy, poroetamę do
śmierci. (całuje długą rękę Jadwigi)

Jadwiga.
Bóg z tobą!

(Strembosz chce wyjść)

Jadwiga

(ratnymyję go),

Wszak pan go nie opuścisz?

Stręmbosz.

Nie tylko ja, lecz i inni uciekowi ludzie,
choć tacy bywają w mniejszości. Tegnam pa-
nia.

Scena 5.

Jadwiga (sama pośniej) / prokurator (lewej)

Jadwiga.

(stos chwały zniszczona)

Co ja?... mamże udawać obojętną,
lub w ciętym poddaniu ukryć przed światem,
że los tego człowieka jest i moim!?

Wymierzono w niego cios tu w tym domu,
w domu mego brata, i brat mój rewanż
na to, nie postoił swego dobroczyńcy
cierpić swoją? K tego domu, z którego wy-
nieść miał dla siebie skrzepić! O mo-

je manenia! rozwiane smy pierwszem zet-
knisciu ze swiatem. (ociera try) e No, zad-
nych ter!

Sabatier (z lewy)

A! niedobre dzieci uciekacie od starej
ciotki... gdzie? Dzia? a panowie posli-
jir?.. Jachiu... Jachiu... (zbliza sie) co isto? ad-
wracaaz sie odemnie? (bierze je v pol)
ptakalas?

Jadwiga.

Tak, ptakalam, ptakalam gorzko.

Sabatier.

Py i gorzko? i to teraz, gdy dopiero przed
chwilą taneczytas koto mnie jak niewio-
deczka!

Jadwiga.

Przed chwilą nie potrzebowałam się wty-
elnić za swego brata, ani cierpieć nad-
knywdę... mego narzeczonego.

Sabatier

Co? co?

Ladwiga.

Wieroj na rebraniu u Stefcia, kani-
cił ktoś ojeu Władysława, że kródo je-
go majątku nie było eryte, i o tem dowie-
driat się on tu przed chwilą.

Sabatier.

Biedny ektopiec, lecz samut nie jest
jeszcze dowodem, a gdyby i był nim, czyż
syn odpowiada za grzechy ojea?

Ladwiga.

O nie mów tak droga ciociu, nie przypu-
szczaj tego, bo dla niego byłaby to śmierć!

Sabatier.

A co Stefan? dla czego dopuścić do tego w
swoim domu?

Ladwiga (szepcząc).

Dla czego? dla czego? pytałam się o to sama siebie.

Sabatier.

Nie płać dziecię, sięgnij tu przy mnie, al-
bo mnie, tu naw ktoś razić może, śpij tam!

Uspokój się, możesz mieć żal, ale rozpierać
ci nie wolno. Choć dziecko, jakże ty ję-
cze nie masz boleści życia!

Ładwiga.

Och! ciociu, nie wiedziałam, że życie
tak okrutne! Sabatier.

Łabtyńie ci ono jeszcze radością! Co
pójdziesz, pójdziesz ze mną. (Brene je wół i prowadzi
dziś ku drzwiom)

Scena 6.

Stefan, później Koszyński.

Stefan.

(wychodząc z lewej od Stefana)

Nie, dłużej tych nów wytrzymać nie-
podobna... niewy i śmieszny! Co mnie
obchodzi jego poselstwo, jego wyznanie
miary? Chciałam, ażeby wyjechał, dziś
wzrytko mi jedno. (wychodząc z lewej) Dziś
chcę dopiero, że skuta jestem tańcem...

lecz czy zadowoliliby mnie swoboda?
 (siada na fotelu) Chciałam tej swobody,
 a żeby być narem z nim... (wetnążając się)
 O nierozważna i kailepiona! Spawia-
 tam się przed nim z moich uszuć, a on
 słuchał z zimnym uszanowaniem, ka-
 ledo skryć mogąc głębokie krydorstwo...
 Jakże mu się wydawało musiałam pol-
 trwania godną lub... bezwzględna! Lecz
 ty mnie nie znasz jeszcze, om ty ci-
 cha gotytko, chwajęca się trwożnie pod
 jego skrydła! Kaptan, uam wetydom na
 wetyd!.. (rywa się chce iść do siebie gdy w
tem lokaj mchłwaje) (Pan Kosyrski) a
 narzędnem komety mojej, będzie... ten!

Kosyrski.

(epicznie przybiegając)

Dzięki tylko wspólnym interesom naszym
 z panem bracią, mam energię powrócić

knowu p. hrabiny.

Isa.

(podaje mu rękę którą ten całuje) Jesteś
znowu i będziesz toujours le bienvenu...
proszę tymczasem spocząć trochę, min
znowu utwierdzić w poważnych dyskusjach
z paniami, którzy są tam. (przekazuje na lewo)

Koszyński. (przechodząc)

o Zandro powaźne, powaźniejsze niż sam
myślatem poderas mojej ostatniej rozmowy
z panią hrabiną.

Isa. (nieodwale)

Cóż takiego?

Koszyński.

Jakto pani hrabina nie wie? a ja
stawa dotrzymuję, i udaje się, że już
zakład wygrałem... à discretion. O! nie le-
piej pani hrabina, i ja także jestem dy-
skretny.

Sza.

Wygrałeś pan zakład? nie udało mi się: najprzód mego jeźdźcę nie wybrano, a do ostatecznego wyboru dużo jeźdźców wody upłynię.

Koszyński.

Nech sobie plynie ile jej się podoba, my swego jeźdźcę pewni, a pochwalić się muszę, że moja koczność, odwaga i przytomność przydały się na coś, babę-to już kł... Sza.

Stwierdził jednak, że się formuje inny komitet... Koszyński.

O to komitetów nie wybierze już pana kmeckiego... Sza.

Ciekawam o co czego? oczywiście tak organizowany i powołany labirynt... Koszyński.

A moja trutka co do kórta jego for-
tuny?

Sta.

Wierze to pan myślał z tym wnioskiem?
Przeknam się panu, że mnie to bardzo
boli...

Koszyński.

Aż mnie boli, ale obowiązek obywatelski...

Sta.

Nygnąć taką przykrość racenemu czo-
wiskowi... tembardziej, że się to panu nie
na wiele przyda.

Koszyński. (śmiesznie się)

Proszę pani hrabiny, znam ja swoich
współrodaków: krwiste to temperamen-
ta, będą skromni puchochy im pod
nosem, a już napominają o najwięk-
szych chciach i nastugach...

Sta.

Kładę mi się, iż pomimo, że oddaję, choć
 pańskiej nadzwyczajnej krętkości, tym ra-
 zem nie wygram pan w pewności. Najlepiej
 p. Wrecki skieruje dowody ucieśnienia
 swego ojca, który podobno istotnie niepo-
 wstawkowanie był ucieśnionym; a potem, gdy-
 by ich nie kłóty, czyż syn ma cierpieć
 za ojca?

Koszyński.

Cierpieć jak cierpieć, ale odpowiadać,
 zwłaszcza przy wyborach dokonywanych
 przez współobywateli...

Opa.

Wierzę pan, że opinia będzie podzielona, z
 czego byłabym miernie rada, i koro p.
 Wrecki ma zostać moim fadwigi.

Koszyński.

(Koszyński za etotha)

Możem panny haabianki?

Ja.

Oczy pan o tem nie wie wiedział?

Koczyński.

A to lotr!

Ja.

Co, co?

Koczyński.

Chciałem powiedzieć a to energistycznie...
niekaskużony, bo i czem narodzić zdobyć
sobie podołać serce panny hrabianki?

Ja.

Serce, serce, który tu mówi o sercu? ale wy-
obraźnię; temu nie przeczę i nie dźwig
się, był pierwszym.

Koczyński.

Wycieć nie mogę z otupienia... taka karjera,
bo ostatecznie są od niego przystojniejsi.

Ja.

O są!

Kocyrski.

I przyjemniej niż dotąd...

Sta.

I pewno i ja, i kto wie, czy gdyby miał
współubięającego się...

Kocyrski.

(przyjmując się z krzyżem)

Czy byłby zwyciężył? O! panie bratino, toż
należało się postarać o takiego.

Sta.

Robiło się to tak nagle... ale à propos pa-
nie Kocyrski, proszę być u nas jutro na
herbacie, przedstawię pana Jadvinę.

Kocyrski.

Niewygodnie będzie odwieść pana bratynie.

Sta.

Jadvina jest to dziewczyna ze złotem ser-
cem, a dużym wyobraźnią, bez żadnych przesąd-
łów, a w ręku tylko prawdziwego szczytu.

Rosyjski.

Jaki to piękny charakter!

Pa.

Prawy i pełen prostoty. Nie lubi świata i rabaw, a w człowieku ceni tylko jego osobistość prymityw.

Rosyjski.

Na których pewno umie się poinać?

Pa.

A przytem jaka samowolność! O! jestem pewna, że jeżeli pokochała na sergo go. brzechkiego, o czem wątpię, to nikt jej nie przekona inaczej...

Rosyjski.

Prawdajem, jeżeli go nie pokochała na sergo, to zapewne ulegnie łatwo perwersji rozsądnej?

Pa.

Tembardziej że dotąd nikt jej jeszcze nie perwadował.

Koszyński.

o!le przecież teraz gdy Włocki zaczyna
być w tarapatkach, może się i panna bra-
bianka namyśli... a przecież pan hrabia,
coż on na to?

Sta.

o!to widzę, znów powodu, ażeby hrabia dla
uczynionego zanadu jego ojca, miał kłopot
wyrządzić.

Koszyński.

Tak... zapewne... lubo i to już jest coś,
ale nie jest jeszcze takiej wagi... hm, hm,
(namyśla się)

Sta.

Lamyślił się pan nadto.

Koszyński.

Istotnie, myślę nad dziwnem krążeniem for-
tuny...

Sta (przewidując)

e! ja nie przeszkadzam panu, bo i tak za-
pewne zamieszczę się na otwieranej konferencji

x panami. Do miłego widzenia p. Koszyński!

Koszyński

Latem nie wygratem jeszcze raktadu,
pryknąję, ale i nie przegrałem.

Pa.

Prawda Prawie!

Koszyński

O, panie hrabina nie zna mnie jeszcze,
i kiedy mówię, że nie przegrałem, to wiem
co mówię.

Pa.

Dobawymy, lubo młodo miłujemy, gdy roste-
wicie w spokoju tego biednego p. Wreckiego.

Koszyński

A gdy wygram raktad a discretion, czy
pozwolicz mi p. hrabino wskazać nagrodę?

Pa.

Serdecznie w miły.

Kosyrski.

Najmilszej: O! nie bój się pani brat-
cino: to czego żarę, dam, nie będzie dla pa-
ni trudem do spełnienia.

Ma.

I przyjemności, ustawę prawdziwemu przy-
jacielowi naszego domu.

Kosyrski.

I dowiodę tego, że jestem przyjacielem
prawdziwym tego domu, którego honoru
bronić potrafię.

Ma.

Do widzenia zatem panie Kosyrski.

[n.s.] Daleko głupszy aniżeli myślałam.

Kosyrski.

(zrybuchając śmiechem po jej odejściu)

o to sobie głupiułka! ona myśli że mnie
chodzi o jej miłość, jak gdybym tego nie
miał po uszy! gdy tymczasem ja zama-
towawsky p. Hneckiego, choć go tylko kastał, pić

fony hrabiance Jodwidze, ani mniej ani wię-
cej... a! że kamatuje kawalera, to już
moja rzecz, tembardziej po rozmowie
mojej z Opstarkim. Wielka to nauka dla
zarumiatych ludzi, nie pogardzać nigdy
głupotą, ludzką; Inny amby spojrzeć na
tego śmiesznego szlachcisa; ja z nim ga-
sam, gadam, i mam oto kopalnię... Wprawdzie
nie miałem pierwotnie więcej czekać, ale gdy
mnie pchają okoliczności... (uciera ręce)
i Mianosi z hrabiowską krowią, nylegitymnie
trochę (ogląda się) legendę o księżniczce
Kosyrskiej. a! teraz do miasta, i Żwawo!
Już Tytus powiedział: culla dies sine linea!
co na polskie znaczy: xiarnko do xiarnka
a zbiene się miarka, i p. Wrecki kłapię.
Pódnę na lewo do psokojn Stefana, a w tej
chwilu wychodzą stamtąd księżę i hrabia)

Scena 7.

Księż Kozyrski hrabia.

Kozyrski.

choje użycowanie, właśnie srodtem
do gabinetu hrabiego, a nowalijka, ... bo
ja bez nowalijek chociaż nie lubię.

Księż.

Już to panie Kozyrski masz ich rapas
spory, a niema co mówić, draknia, podniebie
nie jak asna fetida.

Kozyrski.

Alboż prawdziwi smakosze nie potrzebują
tej raprawy!?

Księż (sindajze)

Węc?

Hrabia.

Laćto co rańnego?

Kozyrski.

(wyjmuje ostrowide)

Oto garsta Biekiego... Ostrowide...

Hrabia (przestraszony)

Napadł na nas?

Kosynski.

Długość knowa to nasz sprzymierzeniec... ma-
lenki entrefiletik w rykwinowym stylu Piekiego.
Poczytać?

Książe (objętnie)

Nie nie arhodzi.

Kosynski (cicho)

Dokądże to ludźce, których fortuny powstały
w cieniach nocy, z brudnych spekulacyj lub
wyrysku niewinnych a nieopatrznych, rosia-
dać się będą, na kuraknych kłostach naszego
życia społecznego i chcieć zabierać głos sta-
nowy?.. (mówi) Ciężkie, prawda?

Książe.

Żechnęce.

Hrabia.

Ja bo nie dotąd nie rozumiałem...

Kosynski.

Poczytamy się senem. (cicho) Fortuny w podobny
sposób nabyte, płamie, nie tylko ich posiadaczy,

ale i ich potomków w najdalejszym pokoleniu,...

Arabia.

Trachę francolone!

Koszyński.

„W najdalejszym pokoleniu... a jedyną za to
cepiacją, bytoby szafowanie hojne grochem
na cele publiczne i pokonne trymonie
się na uboku. Tymczasem cadysemie ma-
my przykłady, że dzieje się inaczej. Tu-
goż tolerować bętkiem podobny cynizm,
unagający uczuciom prawości i honoru?”

(nowi) Tu małaśka pauka, a potem od wier-
szi:

Keigie.

Jezerce!

Koszyński.

Naturalnie. To zdawkowe, od wiersza to cały
sens. (cyta) „Dowiedujemy się, że na zebraniu
przedwyborczym u hrabiego S. obalono jedno-
go z postawionych przez niewielkie grono kan-
dydatów kandydantem, na który odpowiedzi kady-
malajacej nie mógł znaleźć kaden z po-

plecowników." Coż księżo na to?

Księżo.

Saczkwil sztytorny, a przytom berowocny,
choćaby dla tego, że w piśmie p. Pickiego
nikt się nieczego innego nie spohiewa.

Kosyrski.

Lawono jednak coś się przyłepi...

Księżo.

Dla czegośś pan czegoś w tym sekronie
nie umieścił w swoim organie?

Kosyrski.

o! mości księżo mnie nie wypadła
cechą mego piśma jest pewne umiarkowa-
nie, którego wolno innym nie przestępować,
kazady wtroczenie mego piśma...

Księżo.

Nie aż, nigdy dość wyraźnie...

Kosyrski.

Mogłyby być niemi gdyby...

Księż.

Czyby co? Kowyrski.

Czyby pismo moje stało się organem ry-
baczynym stroniactwa, albo czyjeś wybitnej
osobistości.

Księż. (wydenero)

o kapryktas moim?

Kowyrski. (z aktonem)

W kasacie... nie miałbym nic przeciw temu.

Księż. (wydenero)

W kasacie, to jest w chęci sprzedania
z grubym rykiem? Tam jesteś i dietnym
finansistą;

Kowyrski.

Umiem radować odpowiednią cenę temu co dob-
re.

Księż.

Dobre jest takie pojęcie względne.

Kowyrski.

Chciał o praktycznie dobrem. Jeżeli dzień-

nie mój dweredł do cyfry czterech tysięcy
różni piramidalnie nierównych w naszych
warunkach to znaczy, że go czyta chi-
nie 200,000... Kuigre.

Nie żemij panie Koszyński, powiedz:
2 miliony.

Koszyński.
Cokolwiek powiem lub nie powiem, faktem
niekiedy jest cyfra prenumerato^{ra},
która przedstawia okrągły kapitał.

Grabia.
Możemyśmy wziąć dziennik na akcje? ja
także chętnie włożę kilka...

Koszyński.
Nie, ^{pa}nie Grabio, akcje dawałyby prawo
do elubracji umiarkowania akcjonariuszom
swoich elubracji nie mam bynajmniej
na myśli hrabiego i nie długo dziennik

Kierredtby do Kena.

Kciqre.

Ma to się zgadza i powiem ci panie
Kosyrski że dziennik twój kupię.
Lecz mi nie skoro maś do tego
ochotę, targować się nie będę; wymawiam
sobie tylko: zatajenie o czasie faktu
kupna, bo pan dla świata będzie dalej
redaktorem i wydawcą. Czy zgoda?

Kosyrski.

Zgoda głównie dla tego że kciqre jes-
teś dla mnie gwarancją powołania piś-
ma, do którego jestem przywiązany jak ojc-
ciec.

Kciqre.

Jak ojciec chętnie wypychaję cię na
mąk.

Kosyrski.

Lec pychaję jej najlepszego meża.

Kciqre.

Łecem spier pan umowę, która, stwierdzi-

my a ktem regentalnym.

Kossyrski.

Nybonnie, teraz dopiero będziemy mogli
rozwinąć działalność nyborek, bo nie
niem czy panom wiadomo, że ma się
zabrać drugi komitet na Wrochim.

Hrabia (przechylikując)

Otoż i marie!

Reigie.

Tak i ja styciem. Kanut twój p. Ko-
syrski rozmawia komentując i kto
nie, czy potrzebny?

Kossyrski.

Może i nie był niepotrzebny, przyznaję, scho-
da tylko, że tak czy orak, pan Wrochi jest
mortuus.

Hrabia.

Na czego?

Kossyrski.

Stał się po prostu niemożliwy... a tym ra-

kom chyba już z własnej riny.

Książę.

Nie rozróżniaj pan hrabiego i ryzy
od naru drugą nowatykę.

Hrabia.

Światnie, co by to być mogło?

Kosyrski.

Dziwna rzecz, że hrabia o niem
nie wiedział; verak rzecz stała
się już dość dawno, lubotenar dopie-
ro dowiedział się o niej Bielski a ja od
niego.

Książę.

Bielski, to anów będzie prysmak palący
gardło.

Kosyrski.

Jedna z najpiękniejszych wsi hrabiego
jest z porządkiem pana Opatowskiego, czy tak?

Hrabia.

O krostety! złote jabłko.

Kosyrski.

A kupił on ją, z drugiej ręki, czy hrabia
nie na ile?

Hrabia.

Wiem tylko, żeśmy ją sprzedali za 30,000.

Kosyrski.

Opetacki zaś w rok potem, kupił ją
za 90,000 i jeszcze powiada ją, że kupił
ją, na pół darmo. Coż hrabia na to?

Hrabia.

Szczególny był zawsze ten wotopas.

Kosyrski.

Nie więcej? a książę co na to?

Książę.

Nie pytasz się pan, co ja na to? tylko co pan
na to? to w tem leży paniska nowalijka.

Kosyrski.

Albo, właściwie zaś nie mniej, tylko
Bickiego i wielu innych, to tylko ud-
ra, że Wrecki jako plenipotent hrabiego.

spedał więc za 30000 gdy ona warta była 3 razy tyle.

Prabia.

Nie rozumiem jeszcze...

Książę.

Jan Koszyński chce nam wyperewarować, że Wrecki spedał za 30,000, a drugie tyle schował do kieszeni. Czy dobrze pana rozumiatem?

Koszyński.

To nie muir, to Bickiego, który niebawem historyjkę tę ogłosi.

Prabia.

Nie, nie zdaje mi się, ażeby Wrecki schował coś do kieszeni...

Koszyński.

choć do biurka.

Prabia.

Natem go jako ciotnika niedobrego do takiego brudnego czynu, że i niechże pan Bóg birmi, ażeby Bicki śmiał donkować...

Koszyński.

O do jego śmiałości o to niema obawy

Keigri.

Lorunie Stefanie, że p. Kosyrski nie
lęka się ażeby Bicki był w strachu.

Arabia.

Nie, tego naniasto, i gdyby nawet istotnie
Wrecki się splamili naleri nam milosci.

Keigri.

Tak i mnie się zdaje, tylko że pan Kosyrski za-
 pewne zabezpieczył się już co do Bickiego...

Kosyrski.

Mnie Keigri podejrzewasz?

Keigri (klepiąc go po ramieniu)

Nie podejrzewam, bo jestem tego pewny. Trochę
mnie jednak dźwiwi mój Stefanie, że krając
tyle lat swego plempotenta i przyjaciela, tak od-
razu uwiaryłem w jego przeciwnienie się.

Arabia.

Ja ani uwiaryłem ani nie uwiaryłem, my-
ślam tylko ośce w całej tej sprawie.

Keigri.

jak Pilat. Po dziś dnia jest to kawere
jeszcze jeden z najwygodniejszych sposo-
bów porostawienia przeciwnika swego w za-
wieszeniu nad przepaścią:

Grabia.

Wiesz co¹ mam robić?

Książę.

Nie wiem co ty masz robić? ale ja spie-
szę ratować kilka ważnych interesów.

Wiesz co pominę Koszyński? póki tu jes-
tes, spierz naszą umowę, a potem odślij
ją natychmiast do mnie.

Koszyński.

Jżeli hrabia pozwoli...

Grabia.

Powiem, ja także muszę iść do żony,
czegoś nie domagam.

Książę.

(wychodzi do hrabiego)

¹⁷ Przechodzi bardzo niebezpieczne prze-
lenie.

Grabia

(idąc za nim do drzwi, przestraszony)

Przesilenie?

Świąż

(śmiejąc się)

Choroby monotomności, ale uspokój się, nyleczy
się w niej łatwo... urozmaitcieniem programu.

(wychodzi)

Grabia

Lawrence kartuje, i aż mnie przestraszył.
(do korynckiego który siedzi przy stoliku i zabiera
się do psasania) Włóż kostawiam pana.

(idąc na prawo ramy łony) Coż to górnej a tak,
Telia, i kiedyś, że nie ma, nie mówi,
ale już wcale na mnie nie patrzy; cie-
kawym tylko, co się jej na mnie nie
podoba! (wychodzi na prawo)

155
Scena 8.

Koszyński (sam)

© Nie mogę znaleźć kawałka papieru... a!
jest. (idzie napróżno do sceny) Powiedziałem im,
że wiem o Dickiego, niby to nie najje-
dno mychodni, że Dicki dowie się dopie-
ro o demnie... Laska wstał pojął do
niego, niech się ektopis ubawi... on lu-
bi takie speccyaty... (staje przy stole) Hm, hm,
nie powiem iżbym się nie narażał,
ale kto nie ryzykuje ten nie ma.
© Ja choć mieć hrabiankę Jadwigę...
tylko ta Frycha gotowa zrobić awanturę,
i dowiedza się o moim romansie z aktor-
ką. © No! taki artystyczny stosunek nie
chce, a jej kupię domek drewniany z o-
gródkiem i dalej reklamować będę w
dzienniku. Dotychczas miałem exersicje
z weryetkiem... zostatem redaktorem niżej
ni kowad, ludziska uwieńczyli w mój

talent, w moje przekonania, zasady, i...
(siada do stolika) O! i teraz zgarnę sporą
sumkę na dzieńmi, bo książę wyjeżdżowo
porwali się podakubać... pracyna pisać
po chwili powstaje, Teraz wszyscy już na
mnie, hrabina, hrabia i książę, a co do
tej panny... jeśli jest taka, jak mi mó-
wiła hrabina, to trzeba będzie oddzielać
na jej stan duszy, sur le moral... (pięć w tej
chwili drzwi otwierają się z traskiem, wchodzi
Bicki tak samo w kaloszach i w paltoce)

Scena 9.

Koryński i Bicki.

(wchodzi zwolna i bierze tyłem obróconego Koryńskiego
na hrabiego, mówi z mijsa)

Bicki.

Teraz mnie już krąży, fagasy hrabiego
i klamieją się z użasnianiem. (Koryński

odwraca głowę, Bicki pomawia go ryknąwszy)

Bicki.

«A! dobrze że pana przytapał, bo by-
tem już tu pana, a żeby pana zbesztaić
gotuję jeszcze niż hrabiego, do którego
w tym samym celu tu przyszedłem.

Koszyński.

(ślecho usmiechając się wtajemniczenie)

Rozstaj ile chcesz, pokornie wyetu-
cham.

Bicki.

Uśmiechaj się pan jak wyśref przy hrze-
nowie ze strachu, żeby go nie skar-
pano. Ja pana skapię po same
kopy!

Koszyński.

Uśmie, swego najintrygującego? na
co?

Bicki.

La co? Obnuć się pan głosem
krzeskiego a tu mówią mi wry-
sey że to potman. a wieś pan
że ja pana w Ostrołęce odwied-
nisz od stóp do głowy, i zobaczymy
jak pan na tem wyjdiesz.

Kosynski.

o kłóć drogi panie, jęć się nieważ-
na go sący i niewdzięczny, bo akurat
stąd miałem jechać po pana, a żeby
panu zakomunikować coś ekstra,
coś ultra, coś fine, przeciwnego.

Picki.

o kłóć więcej;

Kosynski.

Stowo uczciwego człowieka...

Picki.

455
Chto wieksz... do przewyższającym najcie-
kawszą i najnowszą nowinkę domnie
najpierw wnosić. (podchwytując) Cho-
ć to o pani Ek., która narajutną
po ślubie ułotniła się bez śladu z ka-
szą matronką?

Kosyrski.

(z gestem pogardliwym)

He! to fakt dla społeczeństwa.

Picki.

Czy może o 4 paniach i o bla-
dej dziewicy?

Kosyrski.

Stare!

Picki.

Do tej nowości nie głupim gadać.
Jest to rachuga (zef moich reporterów.
Chy! domyślam się: tapowe kolejowe!

Koszyński.

Oklepane.

Picki.

Coś u diabła, żebyśmy ja jakiego skandalu nie wiedział! (ramyła się)

Koszyński.

Nie zgarniesz kollegi, nie zgarniesz. Otóż widzisz, i w tem twoja z głędem mnie niesprawie. Albowiem, bo kaledziom dziś domiedziat się o tem, już będzie chciatem do pana a sprawa tegoż się Wrzeckiego.

Picki.

Pan coś z tym Wrzeckim narzątes się!

Koszyński:

Ja czy on sam? Wyobraź sobie, że ten
nieposzlakowany profesor i obywatel, ju-
rysta i niedoszły poseł, będąc jeszcze
plenipotentem Imbiego, sprzedał
wiesi za 30.000 Rtórą nabywca odsprze-
dał w rok potem p. Opętackiemu za
90.000, a p. Opętacki teraz jeszcze
przeznacę gotów, że Ruynit za pół dar-
mo. Czyż pan na to?

Biecki /patrzac mu bystro

noo! /Jaśńe dowrody?

Koszyński:

Pogadaj pan z Opętackim, on z tego
sekretu nie robi.

Biecki

Ala pierwszy nabywca?

Poszyński

Pierwszym nabywcą jest Sucka Nord-
feld, ale on przecież nie poci inaczey,
tylko, że wziął 30000. Wtem jego główny
interes, a choćby i zaprzysiął, że więcej
nie wziął, gdzieś jest naziwny, któryby
temu uciekły?

Bieli

Onie zaprzeczam, że nowinka dobra i
niech pana licho porwie jeśli pan
teraz nie zaciągnąłeś porroxa u sy-
Wreckiego, ale swoją drogą jak się
eudem jakim wyswiesci, że to niepran-

da, wyegzekwuje bez litości, bo przecież
pan wiesz, że Ro bes pierre, nie zatonął
nawet przyjaciela swego Danton'a.

Wszystko:

A Terbardziej; gdy pan mnie za swego
przyjaciela nie uważasz; nie ratuj mnie
pan jednak, jeżeli się wyświesci nie-
prawda, jak pan mówisz, cudem
jakim.

Bieri:

Otyes mnie do pojęcia, że sobie nie
mam nic do wyrzucenia, bo co do
pierwszego oskarżenia, już wamie sumie
nie przyszło, że abominatem niewinnego

ortowicką. Ale teraz nie mnie nie
wstrętna, precz z fałszywym respek-
tem, tą naszą plagą! Pójde zaraz
do drukarni, i dobrze się stało, że
gospodarka nie zastat. Łęgnam / Od
drzwi wraca już / Hm, hm... jedna
 rzecz mnie jednak dźwi i niepokoi,
i, a dla czego? Tu pan sam nie
ogłosisz tej nowiny.

Łoszyński

Chceby dla tego, że potrzebowałem się
panu wytłumaczyć, pan więc masz
pierwszeństwo przed innymi, a potem

drogi panie, albo się jest dobrym
Rozem, albo nie.

Biecki:

Durz pan tego innego feni frasesa.
mni, i powiedz pan raczej, że chcesz,
aby inni wyciągali za pana Raseta.
wy z pieca, ale mnie to wszystko je-
stno, skoro mi pan za fakt wyrysz.

/wychodzi nychlo:/

Wosyński:

/wyciągając za niego resz. wybuchając śmiechem:/

Murzyn ucygnit swą powinność, Mur-
zyn mnie odejść!

Zastona spada.

Akt IV

U hrabiego - ten sam salon. za otwarciem
 zasłony siedzą po prawej od widka na
 ławce: pani Sabatier, obok niej Korb-
 ackowski; po drugiej: Iza i Korbacews-
 ka; w środku przechadzają się zwol-
 na zatópieni w richej rozmowie,
 książę z hrabią, od czasu do cza-
 su nastuchując i znów chodząc. /

Scena I.

Hrabia, Iza, Książę, Korbacewski.

Korbacewska, pani Sabatier, później

Strzemboż.

1. Korbaczewski trzyma gazetę, którą właśnie
skończył czytać.

Korbaczewski.

Dziś, ażem się spocił przy czyta-
niu tego bereceniśwa; pytam się, czy
go już dziś nie drukują?

Korbaczewska.

Ale musisz przyznać mężu, że napi-
sane bardzo dowcipnie...

Korbaczewski.

Słuchaj ty tu widziałas dowcip? chyba
w tem, że wymieniony p. Wrzecki, któ-
ry się nie szczycił twojemi względami.

Korbaczewska.

Bo trudno, żeby człowiek tak zło-
śliwy jak on, mógł szczycić się
oryjennis względami.

Sabatier.

Przepraszam cię moja Gabryelo,
ale pomieszałaś trochę pojęcia, bo
pan Wrzecki jest tylko doncipnym,
gdy autor tego artykułu jest zło-
śliwym, a raczej złym. Nie pra-
wda Iz? ?

Iza.

Z pewnością i istocie nie wyobra-

zam sobie, jak pan Wrzeski będzie
zdolnym podnieść się po takim na-
padzie.

Sabatier.

Nie jest wcale poniżony, ażeby się
potrzebował podnosić.

Ysa.

A tego już nierozumiem, jeżeli to
nie nazywa się jeszcze poniżeniem.

Sabatier.

W języku uczciwych ludzi nazywa
się to potwarzą zdradziecką i okrydną,
niczem więcej.

Korbaczewska.

Tak się nazywa tak się nazywa, pro-
szę, drogiej pani, ale Koniec końców,
panu Wrzeckiemu nie niepozosta-
je, tylko wynieść się z kraju.

Korbaczewski.

Więc go skazujesz na wygnanie?

Korbaczewska

Nie ja, tylko opinia publiczna.

Książę patrząc się :

Appellacya do opinii publicznej,
to tak jak gdyby Konającemu
pozwolono wszystko jeść i pić, po-

nie war nie mu jwi niezaszkodzi.

Subatier.

Jednakże jeżeli tę opinię publiczną, sat.
szywie w błąd wprowadzona?

Księż.

W takim razie najlepiej nie wyprowa-
dzać jej z błędem, a w przedce sama
znudzi się i o czym innym rozpra-
wiać zacznie.

Iza.

Leż napiętnowany, z planą pozos-
tanie na zawsze!

Subatier.

Nie wierzę, ażeby plama sfabrykowa-
na przez kilku intrygantów, odbiera-
ła cześć prawemu bohaterowi, jakim
jest niezaprawdę p. Wrzecki.

Korbaczewska.

A tymczasem wszędzie się przed nim
drzwi zamkną.

Sabatier.

Tych drzwi, które się przed nim
zamkną, nie miał on zapewne och-
ty nigdy otwierać.

/ Arabia pociąga za sobą Księcia /

Korbaczewski / zrywając się /

Nówcie państwo co chcecie, jeden jest
tylko sposób na to, jeden, a lepszego
nikt prędko nie wymyśli. Odszuflać
połwarców, i strzelać się z nimi na
śmierć. Ja przynajmniej w jego
położeniu, strzelałbym się dopóty,
dopóki by naokoło mnie nie uciło,
albo dopóki bym sam nie legł.

Sabatier.

Wypróbowany środek, ale nie
skuteczny; bo cóż machy nic Ro.
bieta spotwarzona, gdy jest samą
na ziemi, gdy mieć nie może

147
lub nie chce żadnego obrońcy?

Korbaśewski.

Satką inną jest położenie kobiety.

Niezrywna utraciwszy honor, wykroczy-
słony zostaje z lixby żyjących, gdy Ko-
bieta - mówię tu o młodej - spotwarro-
na być może tylko w jednym Kier-
unku.

Subatier.

Ale dobre imię w tym jednym, jak
pan mówisz, Kierunku, jest także
jej honorem, jej czią, jedyńą i jej
puklerzem w pielgrzymce życia.

Jaką obronę porostawisz pan jej?

Gorbaczewski.

Naturalnie, że nie pojedynk.

Sabatier.

Nie, moi drodzy, odartego niewinnie
ze ości powinni bronić wszyscy, któ-
rych uciążłość wiąże solidarnie, i na
Boga, gorzej mi wystawiacie tę naszą
społeczność, aniżeli jest nią w istocie.
Jakto? więc i już wśród nas ex-
wielki młody, pełny nauki i zebra-
nych już zasług, przyjdziemy
się z nim, szanujemy go i lubimy

a gdy nagle nikczemicy jacyś obrywają
 ją go hanibą, my zamiast stanąć
 przed nim odważnie, cofamy się
 wystraszeni i razem z innymi potę-
 piamy go bez litości?! Toż w takiej
 społeczności byłoby gorzej aniżeli
 w bezludnych puszczech, gdzie tyl-
 ko przed dzikim zwierzęciem bronie
 się trzeba.

książe/stając mówi:

Bo też dzikie zwierzę pokonać
 łatwiej aniżeli złego człowieka.

Sabatier.

To nie argument mości Książę; a
stryj pański Książę Hilary, nie lę-
kał się nigdy ani złych ludzi, ani
złej doli.

Książę.

Można się nie lękać złych ludzi, a
lękać się bardzo donkiszoteryi.

Sabater.

Donkiszoteryą zowie się Książę wół-
kę sprawiedliwą?

Krabia.

Droga ciociu! Trudno nam jednak
przebijać mur głową; co do mnie

249

przypuszczam, że jest to fatalny zbieg
okoliczności.

Horbaczewski.

Fatalny, fatalny! bo widzę, że na-
wet ci, którzy z Wrzeckim najści-
ślej żyli, mimowoli wątpią i waka-
ją się. (n.s.) Niestety ja pierwszy!

Sabatier.

Więc jedni wątpią, drudzy boją się
narazić chwilowemu prądowi opi-
nii, inni milczą z lenistwa lub po-
wtarzają bezmyślnie, a nie ma nik-
go, któryby mężnie rzucił rękawicę.

ę, gawiedzi i przelonał ją potęgą praw-
dy, że się bawi w Rata?! Ach, gdybym
nie była złamaną wiekiem, gdybym
nie była Robietą, poradziłabym wam
wszystkim jak tu jesteście, że są pe-
wne obowiązki, których nie wolno
zapominać chrześcianinowi i obywat-
elowi! /Wstając/. Podaj mi rękę Izo,
potrzebuję odpochnąć.

Iza.

Porwól sobie ciebie powiedzieć, że
się egzekutujesz za narodo.

Subatier /surwój/

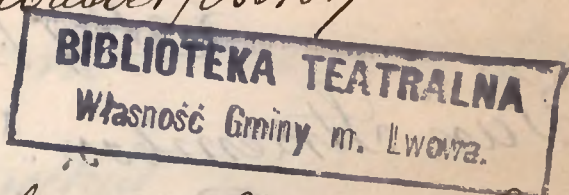
Ty przynajmniej nie mów mi tego.

Ja / zmieszana: /

Ja?

Sabatier / ostro: /

Tak, ty!

Horbaczewski / stając przed nią: /

Stuchając pani, gotów jestem uczynić
co roztądziesz... chociaż wycofać
nie dać nam dotąd innego środka.
Ra proć ludu pistoletu.

Wsiadł / oblizując się: /

Proszę mi nie brać za złe szanowna
pani mojego paradoksu.

Sabatier / zimno: /

Przynajmniej nie lubię paradoksów wtedy,
gdy się rozgrywa honor, a może i ży-
cie człowieka.

Łódź /melduję./

Pan Strzemboś!

Pani Sabatier

Zatrzymuje się i wyciągając Ru ramię
reka mówi:/

Sabatier

Z tym przynajmniej rozmówić
się potrafię. Brałoby nam tu
pamięć bardzo: mówiliśmy o Wre-
cim.

Strzemboś / ukłoniwszy się

obecnym i ucałowałszy rękę pani Sabatier.

Sądziłem, że go tu już zastanę,
gdyż mówiono mi u niego, że dziś
właśnie przyjechał.

Korbackowski.

Śmiałby przyjść tutaj?

Kaschce wypść /

Sabatier.

Go zostawi!

Grabia / występując /

Nie zamyślam bynajmniej przed
nim domu.

Labatier.

To bardzo pięknie, ale to nie dosyć.

Strzemboż.

Bardzo mnie dziwi oświadczenie hrabiego, że nie zamyka przed nim domu. Zamyka się dom swój tylko przed ludźmi niegodnymi, a tym, wiesz o tem hrabio najlepiej. Wręczeki nie jest.

Hrabia.

Nie chce mieć żadnego stanowczego zdania w tej sprawie...

Strzemboż.

152
Powinieneś je mieć jednak, ty
przed innymi; wszakże w pracy
dla ciebie zastwiył sobie dris' na
opinię oszust.

Książe. /stając przy Strzeemb/
Napadasz pan zbyt ostro Stefana,
który przecież nie winien jakiegś
tam gawędziarskiej potwarzy.

Strzeembosz.
Więc i Książe zgadzasz się na po-
twarz! Tyle ustępstwa nie spo-
biewałem się wcale.

Książe.

Mogłeś się pan spodziewać, chyba
że się panu zdawało, że pan Wrzeczki
jest dla nas niebexpiecznym.

Strzembosz.

Tris już takim nie jest bardzo wierzę.

Labatier.

Cóż więc jest prawdą w tej potwarzy?

Strzembosz.

Fakta są najprawdziwsze, i tych
zapewne Wrzeczki się nie wyprze.

Korbackewski.

Fakta?

Strzembosz.

Rozmówilem się z Judką Mord-
seindem, który kupił istotnie fol-
warę za 30000 a sprzedał p. Opz-
tackiemu za 90000.

Horbaczewski:

Niestety!

Strzebosz

Coż w tym dziwnego? Kto zna
Wruckiego tak jak ja i tak jak
wszysty tu obecni, ten przetoż
jest w głębi duszy, że sprzedał
za 30000 nie wzięwszy ani sreła-
ga więcej. /-

Sabatier

Ręko na ogniu potworylabym za
niego.

Korbackiewska

Dla świata jednak, jakże dowód,
że wriał tylko 30000?

Grabia

Niestety dla świata, dla świata!

Strzemboś

Dowodu innego mieć nie może za-
den człowiek uczciwy, który nie ma
zamiaru oszukać. Gdyby Wrzeczki
był oszustem, stanąłby dziś z

perwnością przed panami całego
 królestwa w najlegalniejszą do kurwen-
 ta. Nie mógł jednak przewidzieć,
 że najbliżsi jego przyjaciele, że ci,
 dla których się poświęcał, staną
 w szeregu strytni jego wrogów.

Grabia.

Daruj Alfredzie, ale jesteś niespra-
 wiedliwy...

Strzemboz.

Chciej niż ty dla niego... Przebac-
 cie mi państwo, że przerywa
 zapewne, przyjemną Konwersację.

chciałem jednak uprzedzić tutaj
Wrześniego, który nie wie jeszcze
o drugiej potwarzy. Wrogowie bo-
wiem jego wzięli na dwa tempa:
nie udało się jednemu, udało się drugiemu.

Sabatier / sciokajac gozarski /
Ale się im nie udało, gdy ma ta-
kich jak pan przyjaciel. Bronimy
go Rochany panie.

Strzemboz.
Byłbym ostatnim z ludzi, gdy-
bym tego nie czynił.

Yorbaaczewski.

4 155
A ja zawsze z tobą!

Korbutowskiego.

Radzie się więc wziąć ten artykuł.

Gratia / no. Do Pszczyny /

Stoję jak na torturach.

Księżniczka.

Spokojnie!

Straszył.

Rozmawiałem się już z panem
Bickim. Hardo mnie odprawił,
nie chcąc podać źródła, w końcu
jednak przegrywał mi, że da się
moje przekonać, a wtedy wyjawia

nazwisko autora.

Korbaczewski /racierając rzec:/

Nareszcie mój argument zwycięży.
bo powiedz Alfredzie, czy jest lepszy
nad pistolet?

Księż

Nie bronię autora artykułu, jeżeli je-
dnak farta, tak jak pan sam mówisz,
są prawdziwe, a dowodu pozy-
tywnego nie ma, to za cóż go się ch-
cić?

Szremboz

za insynuację, za porostawienie

domyslności krytyki! tego czego nie
 było, a co się mi podsuwa, i za różne
 naiwne wyprzyniki, których znacze-
 nie księżę zapewne tak dobrze rozu-
 mie jak ja.

Księżę.

Tem lepiej, jeżeli się to panom uda,
 bo istotnie procyca p. Wrzeckiego staje
 się niemożliwą.

Grabia.

(podając Kartę Księżu.) Proszę cię gery:
 Lasz okeba: ty, p. Worbackewski, panu
 Worbackewskiemu i Tca.

Sabatier

Ty potrzebuje, na chwilę.

Grabia.

Dobrze, ty morderca ja ją zastąpię.
/do Strzembosza:/ Ty zapewne nie
zechcesz?... Wiedziatem. Proszę
państwa. /Wychodzą na lewo za bramia,
pani Korbaczewska, Rsiarę i Korba-
czewski:/

Korbaczewski /idąc podchodzą
do Strzembosza:/ Będę sekundo-
wał, a zwycięzcy jeszcze przyjemno-
ścią strzelać się, gdy Paście.

Szrembosz.

Ojciec niema teraz mowy.

Korbutowski.

Szroda! / Wychodzi na lewo za tamtymi

mi.

Szrembosz.

Porostalbyś najchętniej, a toli
boje się minąć z Wrześnią, i
dla tego pobiegnę do niego: nie
chciałbym bowiem, ażeby wrzesz
tak boleśnie dowiedziały się o ob-
cego.

Sabatier

Udobrze ucygnisz, nie zatrzymuję

więc pana, ale gdy czas pozwoli, nie
zadaję kilku chwil starej przyja-
ciółce. Podaje mu rękę, Strzemboś.
Planują się Yrie i wychodzą szybko: /

Scena 2.

Sabatier i Yra.

Yra.

Ciocia nie pójdzie już spocząć?

Sabatier /siadając: /

Nie, wiesz dobrze, że chciałam tylko
być z tobą sam na sam, ażeby ci
powiedzieć to, czego, czego wyzna-
ję z góry Ciim żalem, nie powie-

158

dziatam ei jasno wtedy, gdy byt
jeszcze cras.

Ira.

Gdy byt jeszcze cras?

Sabatier

Dawatam ei jednaz prrestrogi
milczące w prawdzie, ale ktoreś
dobrze rozumiała, a przynajmniej
zrozumieć była powinna.

Ira.

Ciocia stajesz się dla mnie coraz
bardziej zagadkową.

Sabatier

2
Ty, jesteś córką mojej Krewnej i po-
ślubiasz mojego Krewnego, podwójnie
przeto wężły łaczyłyby cię ze mną,
gdybym cię nawet nie była weale
Pechatą... Patrzałam nie nadar-
mo przez lat sześćdziesiąt na
xtych i dobrych ludzi, na słabości
i namiętności, ażeby nie dostrzedz
od razu w tobie zmiany, która
mnie zrazu zasmuciła, a dziś
przerawia i pogłębia.

Ty /powstaje:/
Sabochier /powstrzymuje ją

15
za rękę! Porostani, czyi wolata-
bys, wieby ci to powiedziać mą-
kaślepiony w tobie, staby i nie.
abyt daleko widzący, ale Rocha-
jący cię całą duszą?! Terelis
go nie Rochata, dla czego przy-
szedłś mu przed otwartem
miłość? Wszak ciębie nikt nie
przymusza, bytaś wolną, mo-
głaś go przyjąć lub odrzucić.
Powiesz mi, żeś pojmiej dopie-
ro przekonała się, że go Rochać
nie możesz. O! znam te frazesy.

Ktoremu się zwykło z góry bu-
dować most zdradzie. Prze-
stałaś go Kochać, boś iycia
swego nie chciała zapretnić
niczem, exzerem tylko zabo-
wami, strojami i Rokieteryą,
z rąk niewinną, później zgu-
bna, dla ciebie... i dla innych.

Lra.

Daruj cieżu, ale spowiedź ta,
jeżeli ja już nią ma być, nie
przywróci miłości dla męża,
skoro, jak słusznie odgadłaś,

Rochaj go przestaśn.

Sabatier

Powinno ja przywrócić wejs-
cie w siebie, przeswaidzenie,
ze tylko młoda stała się tego
przyną.

Za.

Gdyby i tak!

Sabatier

Niechaj młodą rozpędzi pocu-
cie obowiązku.

Za / z gestem pogardy /

Ach!

/.

Subatier.

Tak mogłam się domyslać, że
na te słowa odpowiesz mi po-
gardą. Nam biednym odebra-
no dziś wszystko, co dawniej
stanowiło szczytną prostotę
erot Robiecych, dając w zamian
nieokreślone pragnienia, nieko-
biece ambicje i przesadzone
wyobrażenia o naturalnych
waszych prawach. Lecz może
się mylę, może wychowana w
innej epoce, w której poświęce-

nie żony dla męża byto rzeczą
 najwykleyszą, nie umiem być
 dla was sprawiedliwą; dobrze
 więc, nie mówny o tem; nie
 mówny, że maż stał się teraz
 dla ciebie przedmiotem leżce-
 warstwa. Jest to rzecz międy
 nim a tobą. Dla czego jednak
 posunęłaś się dalej? dla czego
 jednak posunęłaś się dalej?
 dla czego nie chcąc dać szczęś-
 cia jednemu, zgatowałaś dru-
 giemu zgubę?

Gra/szyderco/

Lubę? Robisz mnie ciocia erar.
nym charakterem melodrama.
tu!

Sabatier

Yo! zaklinam cię na pamięć
twojej matki, cofnij się, wy na.
crodzi Rzywdę szlachetnemu
erłowickowi, który nie chciał cię
pociągnąć w przepaść.

Gra /gwattonie/

Nareszcie cię stawiam istotnie,
na ośm opierasz swoje oskarże

nia?

Sabatier.

Alboż mnie życie was wszystkich
nie obchodzi? Potrzebowataam
tylko niekamylkac oczu, ażeby
widzieć, że od roku narzucają
mi się ze swym Raprysem,
bo miłością tego nazwać nie
chcę...

Gza.

Widzieć to nie dosyć, musiataś
chyba iście i słyszeć?

Sabatier.

Powiedz niedobre dziecko, po pro-
stu: podstuchywać. Wszak o to
mnie posądzasz? Podstuchować,
gdy sama zdradkaś się na
Raidym Probu, nie mogąc
juz uciąć swego niepokoju w
chwili, gdyś dostrzegła, że on
Rocha Yadwigę a nie ciebie.

Gła/sniąc się gorzko!
Rocha!

Sabatier

Nie wierysz temu, ale ucygni-
taś wszystko, aieby zburzyć srezę.

162

seie tej biednej sieroty i jego! Tak,
bo całą tą przebrzydłą machi-
nacyą Pierowata zemsta, zemsta
Robiety, którą ty jesteś!

Yza

Przypisujesz mi nadzwyczaj-
ne środki działania, więc i
ten artykuł?...

Labatier.

Ten artykuł, i niedoszły wy-
bór Wreckiego, to wszystko dzie-
ło twoje. Tak się wziętas' do
tego, nie wiem; ale to wszystko

chceto natchnęta twoja inicy-
atywa, twoja xęćność, twoja
myśl! Spójrz mi w oczy i zaprzecz,
jeżeliś nie!

Ta.

Na cóż by mi się zdało zaprze-
czać? Ciocia życzy mi sobie wi-
dzić we mnie wierną.

Sabater.

Nie jesteś nią? Odrzucił ją
on, jego, anieszczęśliwą Jadwi-
gę, która po Rochawscy eutę do-
szła, nie odstąpił go, chociażby

nim, razem opuścić jej przyszłość
 na zawsze. Kraj swój rodzinny:
 Ja znam tę dziewczynę starą,
 jak ja, masz i ty; serce jej raz
 tylko porochać zdolne, i oddać
 tej miłości, bez żadnych grze-
 sów, przysięg i zakłęb, iycie swo-
 je. Co teraz stanie się z nimi?
 czy na to nie odpowie ci, jeżeli
 nie sumienie, to zagrzebanie na
 dnie duszy. Litość?

Ja.

Laiste, gdy bym dłużej stucha-

Ja tych posądzeń, przeleżałabym się
samą siebie. Takto! więc ja miałam
powodować troskliwie jej cudość dla pana
Wrześniego? ja przestrzegac, ażeby nie
nie popsuto tego słiewego romansu?

Sabatier

Romansu? Także cudownie muszą
być twoje słowa, Kiedy ci Firme
zgrzybiatę Breu uderzyła do głę-
wy! Latem nie mówmy o Sadwi-
cie: mówmy o nim. Umieścił się go;
powróć mu starą!

Ta.

Ta? Ależ ciotka wymagasz na
prawdę rzeczy drutkich i niepodobnych

Sabatier

Wpłyn na męża, na Rsięcia, na Ro-
go chcesz, nie wiem, niechaj odrobia-
nie ci Rtórzy je wy rządkili za two-
jem natchnieniem.

Txa.

Nie chcę się powtarzać, odchodzę.

Sabatier

Nie smaczaj mnie, ażebym wszystko
wyjawiała swemu mężowi!

Txa/ziromia/

Dwie ze strachu, ale proszę bardzo!

Sabatier.

O to błagam cię, ja stara, stojąca
nad grobem: powróć im szczęście,
ułotuj się nad nim, nad sobą!

Ja.

Przebaczyć ciociu, ale choćbym chcia-
ła, nie mam na to żadnej opo-
wiedzi.

Sabatier.

Jesteś gorzej, aniżeli myślałam.

Oby ci Bóg przebaczył! ja nie prze-
baczę nigdy! —

166
1. Ida wchodzi na prawo do pierwszych
drzwi od widców, z drugich drzwi
sekunda potem: psychodzie Jadwiga,

Scena 3.

Pani Sabatier i Jadwiga.

Sabatier /: siadłszy przy
stółku, opiera głowę na rękę / O!
czemuż nie umartam tam na wy-
gnaniu, zdala od swoich! Trawio-
na tęsknota, modlitam się gorę-
co za ich szczęście, lękając się, że
są tego szczęścia warte; gdyż dziś
potrzeb na nich muszę rozczarować.

waniem i gorzkością. W tej chwili Ja-
dwiga wychodzi z drugich drzwi z
prawej i stojąc przed nią mówi:
Jadwiga.

Ciocia przed chwilą rozmawiała z
Jaś!

Sabatie.
Tak czyś co słyszała?

Jadwiga.
Nie, zdawało mi się tylko, że jej
głos porusza; lecz powiedz mi ciociu,
dla czego patrzy się ona na mnie
tak sroderco? Wszak była taka

2
16

gorącą przyjaciółką Władysława
Labatier.

Łdaje ci się.... widzę jednak, żeś
płakała, a prositam cię, ażebyś się
uspokoila!

Jadwiga.

Jestem spokojną.

Jadwiga.

Powinnas' jednak nie umilać
gości, zwraca to uwagę.

Jadwiga.

Możebyś wymagać więcej, ażebyś
słuchała tego wszystkiego co mówią,

o nim?

Sabatier

Możeby przy tobie nie mówili, z two-
jej zaś nieobecności mogą się domy-
ślać więcej, aniżeli jest w istocie.

Yadwiga

Mogą się domyślać, że go Pocham
teraz więcej niż przedtem, a to jest
prawdą.

Sabatier

Moje dziecko, świat mnie wie jeszcze
nie o tem oficjalnie....

Yadwiga

Teraz więc nadeszła pora, ażeby
się dowiedzieć.

Sabietar.

Teraz?

Sadriga.

Pomyśl tylko ciewiu, odbierają
mi sławę wtedy, gdy go niema,
gdy się narret sam tromie' me
more, a ja mam pozwolić na to,
ażeby go poniżano, i mam czekać
aż się kiedy przypadkiem ja.
Kim czy endem, rzecz wyjaśni?

Sabatier

Nic porwstać ci nic innego.

Yadwiga

Jeżeli to mówisz Ciociu, a Róża
ma większe prawa i świętsze obo-
wiązki nademnie? Gdy bratowa
Pa Jadwiga odda mu w tej
złotówka obwili, swą rękę Pa, świat
ten zrozumie, że oddała rękę Pa
tylko Jankowi, który jej grozi.

Sabatier

Lama mienion...

Yadwiga

Ala ja czuję, że tak uczynię

trzeba, bo tak mi naprawuje
głos serca.

Sabatie

Spokojnie, spokojnie Jadwigo

Jadwiga

Nie, droga ciociu, ty jedna nie
Raz mi ugiąć głowy przed Ro-
wenańsem s'riata; ty jedna wiesz
jak go Rochać!

Sabatie

Wiem i wiem, że nie Rochać niego.
dnego, lecz teżniej zachęcać....

Jadwiga

Ami chwili. Gdyby m teraz oglą-
data się na jaskrawą węgły
światowe, nie byłabym godną je-
go miłości. Ach droga ciele!
Zalewając się łzami w bezsennych
nocy, myślałam ciągle tylko
o tej wielkiej jego bólesci, gdy się
nagle dowie, że wieczerze Pięknymi
złotą wymazata z kart iycia całą
jego chwalebna przeszłość, i widzia-
tam go ołtrem duszy zgnębionego,
samotnego, z wiecznym wyrzutem
Bogu i ludzicom za to, że go opu-
ścił.

970
cili. Ciociu, ciociu, czyż możesz
zadac, ażebyś nie była przy
mim?'

Sabatier.

Wto wie, może to i ratunek... ale
co Stefan?

Yadwiga.

Raz jeszcze rozmówię się z nim
stanowczo.

Sabatier.

A gdy nie zerwoli?

Yadwiga

To mnie nie powstrzyma.

Sabatier. /.

Ha, coż robić!... spróbuj! A wresz-
cie cośkolwiek się stanie, ja z tobą!

Jadwiga. / rzucając się przed
nią. / O ty moja matko!

Scena 4.

Pani Sabatier siedzi na froncie
w fotelu. /

Jadwiga i Arabia.

Arabia. / wychodząc z
kuchni, mówi młocios plixie. / Trin, Pa-
żesz nam czekać z byt otługo, a!
to! ty! Jadwinie!

Jadwiga.

(wstępując i podchodząc ku niemu)

Yak widzisz.

Grabia.

O, bo z tym gerylaszem, zia zmo-
zbatasiucita...

Jadwiga.

Giedy tu jestes, chce z toba pomow-
mie.

Grabia

Coz tak pilnego? musimy porucyć
sronicye.

Jadwiga.

Gdy sronicyysz, bedziesz znowz zaję-

ty cześć innym...^e

Gratia

Tak, to prawda, nie mam teraz
minuty czasu do stracenia. Leci
polityczne pochtania mnie... Wdechodzący
A! jest i ciewia! Wice coż mi
powiesz moja Yadriniu? Bierre
ja i jót i przypatruje się jej z uśmiechem!

Pobladtas mi oregos bo ter to
się ciągle trzymasz na boku,
jak gdybyś umyślnie stroniła od
nas. - Si Yria słusznie robiła una
gę, że musisz chyba Ponspiro

172
wac'. Prawda ciwieu?

Sabatier.

Sejeli chodri o Ponspiracyę, to
was o to posadzić trzeba.

Gratia.

Lastem mój Tadwinu, bo pa-
ni Potackowska nie lubi or-
bac'.

Tadwiga.

Sejeli ci tak pilno do Part...

Gratia.

Pilno nie pilno, ale skoro mni-
jusz masz, to trzymaj i mój
co masz do powiedzenia.

Jadwiga.

Niech i tak będzie. Bracie, jesteś
głową rodziny, moim starszym
bratem, obowiązana więc jestem
zawiadomić cię o mojem miętł.
mnem postanowieniu.

Arubia Przecac się na
większe: / Tylko wie mój, Niemo-
nnem. "Nie ma nic na świecie
niemotnego, a zwłaszcza w polityce..

Jadwiga.

Przed Rilką już dniami wspomina.
Tam ci, że p. Wrecki oswiadczył się

173
o moją rzekę...

Hrabia / gwaltownie /

Znowu!

Ladwiga.

Je widząc prawdziwe moje szczęście
w potęczeniu się z nim, przyjąłam
jego oświadczenie.

Hrabia.

Tys przyjęła, on przyjął i obojeście
przyjęli, tylko ja nie przyjął nigdy.

Ladwiga.

Dla czego?

Hrabia.

Dla czego, słyszysz eivciu, ona się
pyta ołlaczego? Dxiś, gdy nie ma chto.
wieka na s'riecie, Rtóryby co na
mniej nie litował się nad p. Wreckim,
hrabianka Jadwiga czy ni Proß be.
katerski i chce zostać jego żoną!

Jadwiga.

Gdy wierysz demu, co świat mówi
o nim?

Krabiz.

Wszystko jedno, czy wierzę czy nie
wierzę, ale świat wierzy, a to mi
wystarczy. Bagatelo! chtoż to =

stojący pod takim zarzutem,
 miałby zostać moim suwagrem!
 Co się z tobą dzieje dziewczyno?

Jadwiga.

Wiedzieć tego nie możesz co się dzie-
 je ze mną; gdybys wiedział, nie
 rzuciłbys mnie tak bolesnie.

Grabia.

Takto! więc ty go dochasz?

Jadwiga.

Na śmierć i życie!

Grabia.

Ty, moja siostra, prabianka Jadw.

ga, Kochasz jakiegoś pana Wreckie-
go, profesora i mojego plenipo-
tenta? To nieprochodne, to nie-
możliwe! Rozumiesz i ja do perne-
go stopnia demokrację...

Sabatier.

A nawet mizalujosz fraxesów
demokratycznych.

Hrabia

Ale żeby aż do tego stopnia zapo-
mniec się mogła panna z stacie-
go domu jak ty! O nie, moja
droga, potrzebaby jeszcze Rieku
taliach rewolucyi jak była francuska,
abyśmy zagładzić to storo: meralians.

Sabatier/ustajac:/

Lmów cię fraxes pomiośt jak rumak

Jadwiga

Byłbyś może wiedział exasem,
 czy mi dobrze wśród obcych, sa-
 mej, wiecznie samej, załostnio-
 nej do jaskrawego współczucia, do
 czulszej opieki, a wiedząc to, zro-
 zumielibyś my się w tej chwili
 lepiej.

Gratia.

Na tym punkcie nierozumieli-
 byś my ^{sia} nigdy... nigdy! powtarzam
 ci moja siostró... Mam ja na pe-
 wnych punktach zasady, których

177
roztubkany. Masz przecież we mnie
żywy przykład. Pojęłam za męża
cłowieka uboższego od p. Wreckie-
go, i mniejsze mającego stanowis-
ko, nie ubliżając przez to bynaj-
mniej liernemu szeregowi mo-
ich przodków.

Arabia.

Tego nie wiesz moja ciewiu, czyś
im nieubliżyła.

Sabatier.

Ha! do się już i nie dowiem nigdy.
Wystarczyło mi, że byłam szczęśli-

wa.

Grabia.

Tego nie wiesz moja cicoiu, czyś im
nie ubliżyła.

Sabatier

O! to się już i nie dowiem nig-
dy. Wystarczyło mi, że byłam szczęśli-
wą.

Grabia.

Komu to mówisz, że byłaś szczęśli-
wą? Lubiliś się moja cicoiu, a
raczej tak ci Parata mówić am-
bięca.

178
Sabatier. / surowo. /

Nie dotykaj proszę cię swojej per-
sōnki, jeżeli jej uszanować nie
umiesz.

Gratia.

Nów cieżu co ci się podoba, ale
Brew ma swoje prawa, a my stać
powinniśmy na straż naszych
tradycji domowych... Szaleństwo,
słowo honoru... z panem Krzekim.
Teraz dopiero wierzę, że jest on
do wszystkiego zdolny. Wpisać
się w moje zaufanie na to, aby

aby zwrócić głowę...

Jadwiga.

Ja pierwsza go poproszę, i niestety
i tam się z nim przed nim...

Krabia.

Tem Jadwie; no proszę! na to ja
wychowałam w najszlachetniejszym zarzą-
dzie, troszczyłam się o...

Jadwiga.

Odwiedzając mnie raz na rok...

Krabia.

No i cóżby było, gdybym cię był
odwiedzał częściej?

Jadwiga.

Byłbys może wiedział czasem, czy mi dobrze
wśród obcych, samej, wiecznie samej, zastępnio-
wej do jaskrawego współżycia, do cudzej opierki,
czy wiedząc to, zrozumielibyśmy się w tej chwili
lepiej.

Gratia

Na tym punkcie nie zrozumielibyśmy się
nigdy... nigdy! powtarzam ci moja
siostrze... Mam ja na pierwszych punktach
zasady, których mi niełatwo wyperswadować
nie zdota, niełatwo czy słyszeć, niełatwo.

Jadwiga.

Dobre więc, porostanimy Rawide przy swe-
jem; xaniadornitam się jednaka po raz
drugi i ostatni.

Grabia.

Ostatni, ostatni! 'Po co się xarrektac'? -
mówić miemy o tem ile ci się podoba,
xwłaszcza gdy mięt nas nie słyszysz... O! i
xepsutaś mi humor Gadriniu! A toście
się oboje mxięły na mnie, bo i Świe do-
Rucha mi od jakięgoś xcasu...

Horbaczewski / re drzwiach: /

Prostamy na Grabiego. / xmita: /

Grabia.

180

Idę, ale zagramy z dwiema. zbliżając
się do Jadwigi. / Tak, wierzę w twój cha-
rakter, nie pójde grać najspokojniej. Pro-
da Jadwiga, może grać spokojnie?

Jadwiga.

Ta ci bynajmniej w grze nie przeszkodzi.

Grabia. / głaszająca pod brzo

Aleś mi napędziła strachu! Jakie
szaleństwo, z jakimś tam profesorem
i do tego mal fante!... Więc już idę...
e! bo ten i ciocia zamiast mnie przepre-
siedzi sobie najspokojniej i zdaje się jej
przytaknąć... / odchodząc, na stronie /

Wojna x trzema Robietami, powinni tego
dać sobie radę. / Wchodzi na scenę /

Jadwiga.

Byłab' świadkiem sobie, takim by
dla mnie zawsze.

Sabatier.

Nie wymagaj od niego tego, czego ci
dać nie może; a co do jego niestanności,
to jeszcze zobaczymy. / Wychodzi /

Pan Wrecki!

Jadwiga / Wchodzi Anthonis /

On?

Scena 5.

18
Cixi i Wróćki:

1. Wróćki staje we drzwiach:

Jadwiga / wysiadając do niego ręce

Panie Władystawie!

Wróćki / całując jej rękę:

Droga panno!

Jadwiga.

Wróćko! pan przed jejamieli miatem nadzię.

Wróćki:

Mogłem wrócić wcześniej, nie spieszylem się jednak.

Jadwiga.

Co pan mówi?

Wreński

Byt było mi straszno wracać z miastem.

Sabatier

Pomimo tego witamy pana serdecznie.

Wreński /zblizając się:/

A! przebacz pani! przebacze pani,
że nie przybyłam z radością, twarzą,
lecz cios alla mnie był dotkliwy...

Jadwiga

Pan wież już?

Sabatier

/z przestrożką:/ Jadwigu! - Oponieck

nam pam o swojej podróży.

Wreszcie: /niadajac/

Yakie była smutna! Pożegnając dzień
i noc bez wytchnienia, nie mogłem
na sekundę zapomnieć o tem, że oje-
cego, którego pamięć była mi wry-
ciem pęknięciem, chrzączącym mnie
od wszelkiej tej pokusy, potrzeba mi
teraz odcisnąć dokumentami o
hanby. Jeden swistek miał tu
więcej znaczenia, aniżeli gdy bym
głową moją oddał za niego pod
miech.... Nie drin więc, że Barclaygo.

drina rydarrata msi się wielkiem, aż zgorz.
Rmiaty i zbolaty, stanątem nareszeie
u... domu mego opiekuna. I Piekru
stów mrich wyrystat zgnębienie, a prze-
cier poieichy dać mi nie mógł. Niestety.
za późno pragnątem się odwiecieć,
na moey oreps zstatem spać Robierca
dwóch rsi.

Sabatier.

Wszakże msi istnieć akt natycia?

Wrecki.

Ojciec mój otat się wtasciciem na
moey prostego aktu darowizny ze

11 183
strony księcia Hilarego, i tą darowi-
zną właśnie podjeżdżają potrawcy.

Sabatier.

Czy nie wolno było uczynić darowizny księ-
ciu Hilaremu?

Wrecki.

Kaperno, ale darowizny tu nie było. Ojciec
mój rozebrał gdy został administratorem
rozległych dóbr księcia Hilarego, miał swój
rodzinny majątek, który sprzedął, a wieść
za to grosz, pracę i oszczędnością długich
lat, potroił. Ten to kapitał wynoszący
przeszło połowę wartości darowanych

pośród dwóch wsi, przestał księżu Hilary,
iść do Paryża, gdy ten pierwszego razu
gwałtownie domagał się pieniędzy.

Sabatier

Wiem, wiem. Księżu Hilary nie przestał
być magnatem w dobrem znaczeniu te-
go słowa i na obywatelnie, i dla tego często
bywał w Róspotach, ale przecież ojciec
pański nie przestał mu tych pieniędzy
bez żadnego dowodu?

Wrzeczki:

Miedzy księciem Hilarym a ojcem
wziął, istniał stosunek nieograniczony

onego zaufania, szacunku i przyjaźni.
 W odpowiedzi też na to, przysłał ojcu
 listy w kilka miesięcy potem aż
 darowizny, wyrażając w liście wdzię-
 czność swą za pełne poświęcenie dla
 niego usługi. Owym listem nie-
 było ani w liście, ani w aktach żadnej
 wzmianki i to porciło mojego ojca,
 który nieraz spowiadał się z tego
 przed moim opiekunem. Za jego
 też poradą, zmartwiona że ciężko za-
 padał na zdrowie, napisał do Ró-
 gów prosząc o przysłanie mu świadectwa

jakto wdarowiximie pomieszczenia zostat
zwrot przyozonego Rszciu Kapituln.

Sabatier

Ysiacie Hilary bywat u mnie codziennym
gościem, znatam jakto jednego z najsla-
chetniej'szych ludzi; mogcie wiec na talis
wexwanie nie dac' zadnej odpowiecki?

Wrzecki.

A jednak nie dat' zadnej; przy najmniej
ojciec mój zamknat' powiecki, nie dozwolawoxy
sie jej nigdy.

Sabatier.

Przepraszam! zdaje mi, jak gdybym

Łątk podobny raz już w życiu stworza.

Wracali:

W kilka lat po śmierci ojca, gdym skończył
pierwszy studia odebrał z rąk opiekuna ma-
jącego, nie pytałem się o jego irodło, będąc
pewien, że było ono exyste; ale opiekun
mój, jakby w przeoczeniu tego co mnie
około spotyka, pisał kilka Prośbie do
Rzeczy z prośbą o przystanie onego świata
electra, zawsze jednak nadaremnie; a
w Prośbie tej umiał Rzecz.

Sabatier

Prostawa przechadza się z zamyśleniem.

Drinne, drinne... coś takiego słyszałemu..

Wreszcie

Skamomla pani, mając dobre Rsięcie,
Czemie wyśłowmacysz to jego niebaerwie
na tyle prostne prosby mego ojca i opie-
kunea?

Sabatier

Rsięcie nie był niebaerwy, nie miał tylko
na nie exam, a gdy mu przyszło odpisy-
wać na listy, ialił się przede mną na
Rilla dni przedtem... Nieraz z męciem
pomagaliśmy mu w odpisywaniu na
listy, i Rieclym jako rdora porracając

do Braju, iegnata si i nim po raz osta-
tni, wiert wzorajasz mi Pilna patnie.
Dob do odolania, i usmieschem melancolie.
lii: o deraz nie odpisze juzi nikomu, do
pami jedna eweitas' minie xarsze i leni-
stra, a wrescie ei i Rtozymi i ytem bli-
zej, juzi przymierali, ja jeden tyko
jeszcze Rotatac' sie tu beda samowny. Nie-
dlugo sie Rotatat, i Rrotes po moim wy-
jerdzie umart.

Wzroci:

Prwróciem wie i proinenni r i Ranni, um-
szony oddac napastwe, cese mojego ojca!

Sadniga.

Lecz przecież zaręczyć może opiekun
pański?

Wreszcie:

Czy wystarczy jego zaręczenie tym
ludziom, domagającym dowodów czer-
no na białem? A wreszcie powiedzą:
Nie dziwnego, przyjaciel ręki na przyjaciela,
tembardziej, że ten już nie żyje.

Sabatier /chodząc po scenie/

Nie... nie... wypść mi nie chce z głę-
wy... czyżby? [nagle:] Czyż się nauczy-
wa pański opiekun?

Wreszcie

Przyrzeczli:

Sabatier

Boże! gdyby to być mogło... Przy-
wiozłam kilka patriotów Pszczela
Hilarego, jednego tycho dwóć
nie miałam sposobności oddać
sprostej przychyni, że adresata
miał nie maś. Gdyby to był przy-
padkiem ten!

Yadwiga.

Ciecin, ciecin!

Sabatier

Niech sobie przypominę! Sab

patrzeć ten oddatam Stefanowi, a on
zapewne przez tenisto czy niepora.
ctnosć, oddat mi go, mówiąc, że nie
zna takiego nakwisto.

Wryeski:

Leck janie nakwisto?

Sabatier

Z Pańcibym mogła pamiętać?
cile zaraz sprawdzimy... patrzeć
musi być u mnie rsepatulce.

Sadwiga.

To lece i przy mose...

Sabatier

123

Nie wiem gdzie są Klucyki, ja poj.

dz... / Idę szybko na prawo od drzwi

odporacując się / Tylko nie cieszcie

się napróżd, bo gdyby m się zarm

sta... / Wychodzi /

Jadwiga.

Ach! co za szczęście, gdy się znajdzie

Wroble

Nie s'miem już nawet mieć na
dziei.

P. Sabatier wraca ze szkatu-

lą, stricera, bruka gorachkova, wyjmie

je różne papiory i wybrzyduje z nadoś

Do pana Antoniego Szaryńskiego!
Wzrostki:

To mój opiekun! / Catuję panie Sabo,
śmierć po rebusach! / Do śmierci nie wyplaw
eż się drogiej pan!

Yadwiga / catuję ja, tabie!
Mateczko moja!

Sabatier
Cieszymy się, a jeszcze nie aćmy z
erego. Co w sobie zawiera? czy nam
wolno go odprężać?

Yadwiga:
A to byłoby strasznie, gdy nam

nie było wolno. Prawda panie
Władysławie?

Władysław:

Wiesz się dzieje co chce, opiekuna
mi przebaczy, ja czekać w tej niepe-
rwosci ciutwiej nie potrafię. Odroż
droga pan!

Sabatier

A jeżeli nie znajdziesz pan tego,
czego się spodziewasz?

Sabatier

Nie mów tak ciociu.

Sabatier

Bo i to być może.

Wrzecki:

Nie wiem, lecz otwórz pan!

Sabatier (odpiera drzwi i podnosi):

Odczytaj Wrzeckiemu mój list! Czytaj sam!

Wrzecki (przebiegły uśmiech):

o czym? Jestem najrozsądniejszy z was

obu! Tęsknię, nie mogę przetrwać,

że porzuciłem Kapitał pokrywa

prawie całkowicie wartość owych

dwóch wsi, ale wyzuka sobie, że

śmiać namac dawać wina, co było

tylko spłatą rezerwy tego czasu

wdzięczności. Niechaj mu Bóg poleci
ten czyn słodki!

Sabater

Widzisz panie Władystawie, że go zna-
tam dobrze: czemu takich ludzi
choć co raz mniej!

Kryscki

Dziękuję ci bardzo panie, a teraz
biegnę nadychnąć cię iść potraw-
com w twarz tym listem! Do naj-
milszego widzenia. / wychodzi /

Ładwiga / do Sabatera /

On nie wie wszystkiego.

Sabater

Biedny! P. Władystawie, jeszcze
chwile

Żachwiga.

Porwiech mi ty ciociu; ja nie potra-
fię.

Wycieczki /praca/

Przymając się pamięta, że stoję jak
na karzących wzglach.

Sabatier

Żabiebych chciała, ażebyś odszedł
z tą świątynią odryspaną
tego, co ci było najwzrostem; nastę-
żę jednak dla pana tak okropne
chwile, że lepiej gdy wypijesz od
razu do dna całą szklę gorzkiej.

191
Jeszcze męiny, więc wystachase ze
spotkaniem dalszego ciągu potrzeby,
którą wróg wie ukuli na pana w
dwej nieobecności.

Wrecki.

Jeszcze?... lecz nie lekam się miera-
go, gdy m. xdotat ocalić pamięć gja.

Sabatier.

Brzydką się usta moje portarra-
niem miłokremności. Krogie druje
oryjąc białosć pierwszego zarzutów,
wymyśliłi drugi, głosząc, żeś pan
xeraskie sprawowania interesów Ste.

żana, Skorystał ze sprzedawcy fabrykanta.

Wrecki:

Skorystał?

Sabatier

Yes sprzedał za 30,000 gdy nabywał
niechtługo potem odfordował za 90,000.

Wrecki:

Barzdo naturalnie, powinien go
był sprzedać trzy razy drożej.

Jadwiga.

Nie rozumiałeś panie Władystawie.

Wrecki:

U rozumiałem doskonale. Ja sprzeda

Tem za 30.000 Solmark, wartujacy
najmniej trzy razy tyle.

Ladriaga.

Dla czegoś pan to uczy mi?

Wreszcie:

Dla czego? czyi strabia mi nie dla
czego? Michliiny mōi na gondle, mie-
liiny wyptaty grubych zaległości,
a nie byto grosza gotówki i nie byto
Rupea, Rtōnyby w tej chwili gdy Romie
ermosie' naglita, zapłacił jego wartość.
Proponowałem sąsiadom i innym
zamownym ludzian, nielt Rupiē
nie chcieli. Rupiē więc jak zwykłe

Żyć i zrobić wyborny interes. Wxem-
ie tu być mój powód do podróży?

Yadwiga / Planerae u r r e e /

Styrat as ei e i n !

Salatier

Mój dziecię, ja styszeć nie potrzebuje,
byłam tego tak pewna jak ty, ale
podróż, oni mój chcą dokumentów,
mój chcą ostęplowanych obrazów, ie
fotograf sprzedano za 30,000 nie
za więcej.

Wrecki:

Yarto? więc psadkaja mnie... ha...

/ xalry u tawar u r r a m i /

Sabatier.

Powiedziatam panu o tem, bo nie
chciałam, wiebyś się rzeczy tak obry-
dziej powiedział od obcych; lecz je-
stem pewna, że te orzawy chmur,
które wierz bratę nad swoją głową,
lada niech rozpędzi bez śladu.

Wzrost:

Bez śladu? Zatruty jad potraw-
ny wgrzyza się zdradziecko i umy-
stę nasze, zwiastowa, tak chętnie uk-
gajace lada wplywom! Tak być
musiało; bytem dotąd szczęśliwy, rado,

serożno mi, potrzeba było mnie
zgubić!

Sabados

Lgubio! o nie!... nie opuścimy cię
a i pomóż nam wystąpić energicznie...

Wreck:

Wystąpić? Tłómaczyć się jak złodzie-
rynia przed Prattami i czego? I
tego, że matoras wtajemniczonym nawet
głosem groszem, zagroziły ruiną
majątek, że opetniając alibi Róme-
rnej, nie porysował sobie czoły
do Rumenów i i'riad Rów? Tłóma-

192

czyć się w obycie tych, ^{mnie nie}których ^{znaję}znaję i w
^{gdzie}gdzie ^{których}których ^{znaję}znaję
obecnie, ^{mnie nie}mnie nie, ^{znaję}znaję się odwracać nie?

A gdzie bracia Stefan, który mę-
czył się razem z mną, gdy trzeba
było miś ratunek? Nie było go, nie
było go tam, gdzie stać był powinien,
coż więc mnie powstaje?

Yadwiga.

O, przebac mi!...

Krzysz.

Przebaccie wy mnie, że wam
mimo woli w tej strasnej chwili wy-
sił wy mówię, ale jest to moja pierwsza

i ostatnia skarga.

Sabatier

Lece na Boga, co cymie zanymolar?

Krecki

Stworzył stworzeniu skrzypowali ręce
i nogi i zaśnieblowali usta, nie rusza
się z miejsca, jest bez brony!

Wznieś Sztuki

Akt V.(: U hrabiego.)

Pani Dmaja z prawej; z lewej niema
ich wcale, w głębi orangerya i myjnie
przez nie; - Na francie konietki i
mate stoliki; -

Scena pierwsza.Hosnyński, lokaj.H Hosnyński

(m. frak.) Więc poniedziałek, że
 będzie bal?

L Lokaj

Balu nie będzie, tylko
 raut prosię pana.

Koszyński.

(na str.) A mnie jakoby nie
było na świecie. —

Lokaj.

Czy mam prosić pana hrabię?

Koszyński.

Nie! nie! poprosz panią hrabinę

Lokaj.

Nie wiem czy jaśnie pani...

Koszyński.

(Dając mu bilet i pisząc otórkiem)

Wraj ten bilet i o reszte
mnie pytaj. —

Lokaj.

Do usług! (wychodzi)

Kosnyetki.

Raczej nie chce mnie? To mi się nie podobą. Chciałbym pierw-
szy pomysłować hrabiemu. —

Zresztą, mniejsza o niego, chciał-
bym narzecie wiedzieć coś pomy-
ślnego od hrabiny.... ~~praco-~~
~~matem~~ ~~Wła~~ ~~h~~ ~~praco~~ ~~matem~~ ~~Wła~~
niej, (z nimiechem) no i Wła sie-
bie, gorliwie, a ona jakby za-
pomniata o umowie. — Tak
tylko jeden zaprosiła mnie na
herbatę, na której miałem być
przedstawiony hrabiance.... szkło
Da tylko, że hrabianka nie po-
kazata się wcale... Tęskni

ta piękna pani myśli, że mi
się myknie ci ścianem, to mnie ję-
cxe nie zna. - Nie zastani jej pa-
kawan męchorobai, gdy szeptnę tu
i omdzie o komamiku jej z kwe-
ciem, a teraz podjękietam, że
i z Włoseckim.... Z Włoseckim
z remnoscia, inaszej nie byłaby
na niego tak zawzięta... Ho!
Ho! ja się hataśliwej intygi
nie złękanę, bo ostatecznie kaw-
cxe to uetalam, a nie strasz
miejxego, mi x gdy o kaimo
przeestaje naraż mówić, że
sku Dobrze.... tylko, że gdy
prknydnie na ulku, co na
tém mygram? Co?... a remsta?

Nie wiem czy chemeta jest po-
 prawą bogów, ale wiem, że
 ja w niej skiegołniej gustu
 je, bo i jakżeby biedny sktorik
 pogodził się z tym nędnym
 smiatem, gdyby od czasu do
 czasu nie miał sposobności
 pokazania smych kębów?!

.... (ogląda się!) Salon z oran-
 żeryą, nawet nie wiekiem,
 że istnieje, do tysiąc diabłów,
 ja tu w ogóle za mało bymam,
 a za dużo postuguję, ... a prze-
 ciż nie jestem chłystkiem, któ-
 ry daje się taprać na greck-
 ności krabów! (Chocąc się

mychodząca z głębi Tę:.) Ah!
nareszcie!-

Tę.

(xbliza się powoli, w chwili gdy
Koszyński chce poratować ją w
ratunek, cofa ją i mówi chłodno.)

Piszesz mi Pan, że masz ja-
kis' interes, jeżeli można pro-
sić o pospiech, stucham!

Koszyński

Przedewszystkiem nie mając
sukcesu ^{już} wreszcie dawno widzieć
pani Krabiny, ... gdyż pomi-
mo moich kilkakrotnych
wizyt nie byłam przyjęty...

Tę.

A! tak! Niedysponująca.....

Koskynski.

~~Ładny!~~ Widać, że pani Hrabina
już zdawała, sadząc, choćby
tylko po tych przygotowa-
niach do jutrzejszej recepcyi...

Jan.

Żebyś powiedziała kilka osób!...
Więc interes pański?...

Koskynski.

Mój interes?

Jan.

Tak! interes pański. —

Koskynski.

Jest charakterem interesem
pani hrabiny. —

Іха.

Вардо матріє. —

Коскысткі

(з речнѣмъ вступленіемъ) Ніе
просадамъ пачі брабінъ о крот.
ка, паміе́. . . . мо́лѣ каскей руну
рунскасі, хѣ брафіет на шмілѣ
оного магамі, рѣдскас ктѣ
ного најлепіі пачі руну́жасіе
се стаю́, сіе́ намъ вбсѣмі. —

Іха

Тесте́ р вѣдкіе Пачіе Іха
скысткі, (з націслаемъ) Іла
рунужасіѣ́ моіхъ думамъ
хавіне́ јѣднака; —

Коскысткі

A pan Włosecki? Który ściska
 się z ranną zyciemością, pań
 bratiny, a potem . . . .

Tę.

Potem to jest teraz, ściska
 się zawsze ta sama,

Włosecki.

Leż między teraz, a „przekleśn”
 znalazł się mały przełom....

Tę.

Zauważyłam miłośnika króć
 Kiej naszej znajomości, że do
 zmysłajów państwa należą, pod
 sumanie innym intencji swoich
 własnych, zamyślać niechęć.

jakimych dla masyllskiego,
co mtaćnie zastugimatoły
na sympatyę i skacunka.

Kosnyestki.

Co znaczytoły ? Ze ja
ludki nie lubię ?

Ja.

Ludki myższych !

Kosnyestki.

Wyższych ? a

Ja.

Ludki x talentem i zastuga
mi, sam się panu tem chma
lites' puxedemna !-

Kosnyestki.

Lidaje mi się, że i panu hra

hina, chwaliła mnie więc.
ceja aniżeli tego wymagał.

Iza

Przymiemy!

Koskuszka:

Więc jakże mam tłómaczyć
sobie poprzednie pochwały z
Dziśniej'szym niechętnym na-
strojem pani brabiny?

Iza

Jako chęć bardzo naturalna!
Nie znając prawa, byłam głębsz-
na, może nawet! pochwalny
zaś.....

Koskuszka:

Nie kłamięk się pani brabina

не мнѣ! — Это всекъ нату,
слова! Таки бытем потребу
гла умиѣнія мѣмнѣго пани
гравинѣ етовичка . . . .

Іза

Поскѣ сѣ не харомінаѣ
паниѣ Глохурски . . . . прху:
хнаѣ сѣ панѣ лепнѣ; хѣ ехcia.
Тѣс хѣ мнѣ укхуниѣ панкѣ,
Іхѣ до смыхъ целѣн . . . .

Глохурски

Гду н исторіѣ ја хостатѣм
панкѣохіѣм пани гравинѣ,
прхухнаѣ. —

Іза

А терѣхъ хадѣхъ пан хартатѣ?

Kosnyrski

Zapłaty? pani hrabino, jeżeli
liczba przodków nadaje pani te
śmierci, to i ja mam swoich.

Ira.

Zaprawdę! ho każdy jakichś
tam mieć musi. -

Kosnyrski

Przedkowie moi mieli na
nieb sygnety z herbem
książęcym.....

Ira.

Do naprawy.

Kosnyrski

(gmatłaninie) Robak mieć się
potrafi, a ja nie jestem robakiem.

Зна.

Nie jest to jeszcze zupełnie pew-
na (na chwała!) Nie przedko za-
prawnie będzie miata prężyetność
miśńić rana u siebie. . . .

(i z mŕtkim, exŕecyrym utatnem
mychavxi na pravo.)

Scena 2.^a

3/ Косыграті, по́вніей Грabitа і Ксіахѣ
(мыходна і оравієгѣ)

Звукъ рсѣи.

(Wygłanajcie wściekłe na nią
pięści:) Nie miem jeszcze
co wymyśle, ale kartaches
ty na mnie! — (Chce iść po
scenie:) Idź do naprawy.

xkąd u kroc' tysięcy Djabłów nie
 Dacie' może?! O! ta wystokra-
 cza!... xawożne nas szuka...
 Lech co się jej nagle stato?...
 ma czego chciała.... Wexeski
 xmatomauy... Przeklęta spra-
 wa, wtasciwie nie mam tu
 co robić,.... ale x krabia, a
 xntaszką x księciem nieporob-
 na mi xymać.... Pal mxy-
 tho Djabli, pójdę, a gdy mi
 krabina u nich naprawię,
 xosknie sxtadowić, spale okrety
 xą sobą i xeknę się do niej,
 .... po swojemu!.. (Wtychmili

umiera się do najwyższą i schodni
się z mchodzącymi bracia, i kuc
ciem !)

Xiiaxē

Przychodzą pan znow z
normalizacją,

Koszyński

Przychodzą pierwszy promień
słońca braciemu, xē tak
jak sobie tego życzyliśmy
zostat prostem ! -

Xiiaxē

Nie żałujesz pan sobie licz
by więcej ?

Koszyński.

Alboż nie byliśmy lium nicatem Priataja-
cym wspólnie i solidarnie?

Księżę

(z zmiennym) Tylko bez obelg pa-
nie Koszyrski!

Koszyrski

Pan hrabia będzie chyba greckim i jawnym

Hrabia

Ja zapewne jestem greckim, i dzięki
ję ci panie Koszyrski, chociaż nie
prochwalam tatatyki...

Koszyrski

Tatatyka i strategia zastosowane
były do potrzeby; zachciało się bra-
ć iemu zostać postem i pozostać nim
za nasza, pomocą.

Księżę

Pan nasz zapewne swoich klasyków

duo cum faciunt idem, non
est idem, co znaczy, że mogliś-
cie iść obok siebie, ale nie z sobą;
Głosyński.

I książe zapewne nie zapomniat
klasycznego miewka: An si quis
atro dente. ... co znaczy, że gdy
mnie tato obrał, mamże niepom-
szkonu pisać jak młodec?

Książe.

A nie wiem czy panu na to
nie przyjdzie, bo pański spry
miewemec Bicki . . . . .

Głosyński.

Waż wspólny mosci Książe

Książe

Zmienit front i myślenia pana
jako niecnego inicjatora . . . . .

Koskuszki.

Na artykuł odpiere się artyku-
mentem

Księżę

Chyba (z macierkiem) nie w moim
Dzienniku. —

Hrabia.

Prośmólcie panowie....

Koskuszki.

Jakto? Księżę dajem mi Wymsyć?

Księżę

Kupimsky od pana Dziennika
mchodze, z Dniem Dżisiejszym
w jego posiadanie. —

Koskuszki.

A pan hrabia co na to?

Hrabia

Ja stoję na balku....

Woskrystai!

Jaka xmykała .... proxbawiasz
nnie więc ksiąxę mego organu?

Ksiaxę

Organ jest podwójnie moim, bo
i zasady na których go opę,
zapewne są, odniemne od państwich.

Woskrystai!

(Śmiejąc się głośnie.) Zasady?
Cha! Cha! Cha! proxił ksią,
xę xę jeżeli chodzi o frakes,
to i ja umiem x nim skermo-
mac' x różnym efektem!

Ksiaxę

Tem łatwiej uczynisz Pan
to ydxieinixiej.

Woskrystai!

Z pewnością, bo xkucny mas
ke, i powiedzmy sobie tak
prawde, ...
Hiqre.

Powiedz ja pan sam sobie, jeze
li sie nato zdobyc' mozesz

Glaskystr

Tak! pomien. - Glaskytem sie z
mamie nie dla sympatyi, bo uspo
sobienie moje ciagnęto mnie zaw
sze do szerokiach mass, których
cierpienia i dazenia odzumatem
lepiej uizeli moze cel egzistenc
ne i na krótką metę ...

Hiqre.

Schamaj pan ten fraxes do pros
pektu nowego demokratyczne
go Dziennika, który zapewne

хатокъхъ!

Хоскыстасъ!

Я то помыт! моци ксиаке. —
Nie amylites' sie: хатокъ го i'wnet
utyknycie panowie o mnie....

Глобиа.

Але сѡѡ жа, Kochany panie Ho-
skystasъ?....

Ксиаке.

Nie przekradaj' panu, skoro
chce teraz zostac' demokratą!...

Хоскыстасъ!

Bytem nim kawoxe — a chwi-
lowy obciag' przewascia, mi daw-
ni stronnicy.....

Ксиаке.

Lepiej ja o nich teknam
niż pan: nie przewascia, panu,

bo pana nigdy nie mieli za
smęgo, bo pan nie należał
do żadnego stronnictwa, pan
tylko robił *geschäfte*, nie
więcej! —

Koszyński.

(staniając się szydłem:) Gdybym
był wielkim panem, nie na-
motałby się to *geschäfte*, tylko
chemia, za obłąkaną miłość
młodości, lub poświęceniem
dla pięknych osób... Dajmy na
to naszego kupca.

Kabia.

Dla mnie, wiem o tem.

Glazę.

(prawytopując do Koszyńskiego z rąbkiem
nie.) Testes pan... (miły chwile!) ..

Госкырткі:

Госкырткім.

Ксіагѣ.

(саміца сѣ скарска:) Выгэску
Тес' мне пані.

Госкырткі:

Выгэску, ја ксіэція і ў сьм
імям, ксіэція і сата, агу,
сатары, ктара пркрасі
мні пркх нтасне грэху...
(Звасага сѣ до брабіаго.)
Діэаміе мн сѣ брабіа нурдзіскас.

Брабіа.

А! мій пані! пркенавіах
сакім танем...

Ксіагѣ.

Іаа гдыбы быт ў сьм нн,
скавін, гды тымскас (ска.

хуже ми дукри!) Татро ми по-
какас' воде, која там
провади.....

Коскырски.

Даме браво! Пан ту јесте' го-
сударем! За такве обелги
квва, се птаи'. —

Хравиа.

Міе пркырли' пан рачуник
картае, сумиенне..... ах, бо
јух' мије мидки'!..

Глиаке.

Обите' пан хору гешаџеик, тым
каким ме wiem сгу хушкорну.

Коскырски.

То хаваскуму јесне! Сходнак
на право. Јеми, се хушкорна,

Wielkimi, i niech nas pióram
tekstnie mędrzeckimi rodacy
(. myliwa.)

Scena 3^a

Książę, hrabia potem Iza.

Aż mi lepiej na sercu, bo ko-
niec kochać, gdyby nie on,
nie byłoby całej historii z
Wrocławim.

Książę.

Wszak stuchnać, i kto wie czy
nie należałoby jej naprawić?

Hrabia.

Naprawić? (zbliża się do niego
i mówi półgłosem.) nie tak do-
łatwo; - tobie mój Auguste,
jako mojemu przyjacielowi

myxnam w sekrecie się xkie
moje xmartwienie. —

Księżę.

Domyślam się: Panna Jadwiga
kocha Włoseckiego?

Hrabia.

To straszne — a co gorsza, chce
koniecznie iść na niego. —

Księżę.

Taka wielkiego nieskądś
nie widziatym w tem, gdyby...

Hrabia.

Gdyby on nie był profesorem
tylko, moim ex-plenipotentem
i dotego w takiej opinii jak teraz.

Księżę.

Był plenipotentem x przyjaźni

Dla ciebie — professorstwo
w krótkich czasach nie
pospomoje, nawet zDobi, a
co do opinii, można je
zrobić. —

Hrabia

Auguste! zartujesz, — on
taki prosty szlachetka...

Księżę

Bardzo Dobry — a gdy się raz
puści na wolne morze poli-
tyki, może wyptynać zmy-
ciętko i zostać ministrem. —

Hrabia

Ministrem?

Księżę

Glaznego nie? Wszak do tego

270

nie trzeba tytułu, tylko tegie
glawy, a to ma.

Grabia.

Ministrem — ministrem; to i
ja mogę nim zostać —; a ty
Dno znoma, ażeby Zadmirała kre
skata, aże on ministrem zostanie.

Księżę

Króć jak chcesz, pamięć ci
tylko, że skoro ten lotu odsto
nił się zupełnie, — co prawda
przewidemną był dawno już odsto
niony — należy nam rehabilita
tować Wnęckiego.... Ja z mo
jej strony uczynię co będę tyl
ko mógł, tobie też tembar
Dzień przystoi....

Храбиа.

Więc już nie szukasz do niego
go wstępu?

Хиіаіа.

Nie skutem nigdy: xawa.
Dzał nam, usunęliemy go
jako polityczną przeszkodę,
De; jako prymatnego xto-
wielka możemy wydmignąć
go bez ubliżenia sobie.

Храбиа.

Jednakże dawniej mówites'
inaczej....

Хиіаіа.

Kudnym jestes' mój Stefanie!
Zrozumiejsz tak arkana po-
lityczne!... (Spasterczyk)

wchodząca Izę :) Własnie chcia-
łom się pożegnać z panią.

Hrabia.

(Wchodzą na bok.) Gdybym
 rozumiał sztuka politycz-
 ne, wiedziałbym na pewno,
 czy Wikceki' zostanie mi-
 nistrem. - (Wchodzi zamysło-
 ny i gładzi tu wachsm, tak
 jednak, że go widać na scenie.)

Isiara

(zbliżając się do Izę.)
 Jestem pewien, że pani nie
 zapomni o Stefanowi. -

Hrabia.

(znowo zwracając się.)

Albo rozumiej to! Izia, która

mnie wprawiły tak energicznie
zachęcata, teraz wcale z posel-
stwa mego nie uciekła. — (Po-
chodzi:) Maja Iku! a gdzie
te dwa największe oleandry?
.... (Wota:) Mikołaj! Mi-
kołaj! (Iku za makiem, gdzie
na chwiele znikła:)

Księżę.

(stając przy Iku:) Sprawdzi-
ły się zatem moje myślenia
na pewek pańca, przekroczenie.
Dzie. — Tani zatrzymał sobie
życie, a oni.....

Iku.

(niecierpliwie:) Kto! jes-
tes' Księżę myślowaty. —

Księż.

Tractuję takim do śmierci.

Trza

Mój! (zgorzkniały)

Księż.

Pomnę pani okrucieństwo
za daleko.... Dla siebie!

Trza.

To przecież pana nie boli. —

Księż.

Więcej, niż pani, znając mnie, przy
puścić możesz! — Kobieta tego
go rozumu i dowcipu co pani,
nie powinna nawet dać pojąć,
po sobie, że popetnięta.... pomys-
ła, bo nieinaczej krakowa, była
to jedna z tych pomysła,

Których nie przewidyje rozum,
Dlatego, że przewidywać jej
była miłość niasna. —

Ira.

Miłość niasna, — Dodać kłótnię;
miłość niasna obrażona. —

Kłótnię.

Miłość niasna, i nic więcej. —
Dziś wydaje się to prawi praw.
Dziwnym ukruceniem miłości,
okazywać nawet wykryć
jej cechy: smutek głęboki, me-
lancholię, rozdrażnienie i po-
gardę całego świata, a prze-
cież nie jest nic innego, tyl-
ko miłość niasna królowej,
wzburrzona do potęgi za to,

xě ktos' smiat mje pasč prkeš
 mja na kolana, i mje skonaš
 z wdzięczności. - Nie xcyuj
 się krabino, nie jesteś stworzo-
 ną na to, ażeby kochać...

Trza.

Gdyby Księcia stykał mój
 mój a pański przyjaciel?....

Książe.

Ostupiałby niekawodmie, to je-
 go rola, ale ty paui księdys' z
 pewnością, a i Dxiś już, choć
 tego mje przyknaś, skujesz, xě
 mój ię trafnie. -

Trza.

(z ymieniem) Ocyli, xě robisz mnie
 ksiąxę istota, ptocha, lekaka,

niekiedy do żadnego ytebnego
skynu, podnoszącego życie ponad
monotonne spełnianie kon-
wencjonalnych formułek i
bezmiełnej zabawy?

Książę.

Definiujesz prawi zbyt krótko,
chciałem tylko wyrazić, że jak
się pewne kniaży, datujących wo-
nia, napawać się trzeba, bo są,
jedynie od tego, tak są i inne bez
zapachu, ale równie piękne,
i smiętnie dtykające dla oka i
dłuższym wlałego cieszące się by-
tem. — Wartość tego życia bra-
biu, nie w bolesnym Dramacie
mitości, ale w spokojném zbieraniu

hat'or; nie we brach i' wamie^{tuos}
 ci, ale w letakiej, mesoty zabawie
 bez jutra, ale i' bez burkliwego
 mskoraj;... Jestem tego^{tak} pewien,
 że gdybyś pani była natrafiona
 na męża.... a ~~scotolnick~~
 bardziej wrozmawionym pro-
 gramem - nurałam się nad
 Dyplomatycznie - stara się
 mają byćby xbyteczne, a spoj-
 rzenia straja, nie xucatyby sta-
 kich iskiez gniemu...

Hrabia.

(Wchodzi z lokajem.) Jku. (wiesza)
 jeden oleander xmiot. —

Thurke.

Chłopcy.

Acz ? nie mógłbym być Stefano,
ni braki normalnego progra-
mu! —

Herbaci.

(podchodząc na prawo, wchodzi między
między nich tymczasem Donicę,
Amiata w rebrach.) A z tem
co zrobić Szym ?

Sza.

Poradzi się uniwersalnej między
księcia. — (odchodząc na bok.)

Herbaci.

(po tygodniu do księcia.) Patrz!
ona taka cięgle. —

Chłopcy.

Móvitem ci prakesilenie, ale
 się już kończy. — Tegoroczna
 pania. ... Wszak jutro będzie
 miał przyjemność? ... (na
stronie.) Mało go tak my
 zaprowadziliśmy do Wiednia
 nie będzie nam przeszkadzał.

Krabia.

(Idąc za nim.) Tylko przyjdź
 wskazać mi Augustę!

(Idzie za nim i razem z nim wychodzi.)

Scena 4^a

Ona póżniej Wencki.

Ona.

Nie wiem jaką jestem, ale to wiem

хѣ терах сирѣтѣ .... Ксiагѣ
мiаѣ стухноуи .... мiе хѣотам
ихъ хотѣхуѣ, умiатам сiѣ
тылко хемсiѣ, лекъ хѣават
мi сiѣ, хѣ мнiе та хемiа нрѣ
хѣи i нрѣху .... Не! мiе нрѣ
хѣта мнiе, прѣхѣтамъ го i
хѣнѣбiтамъ, а терах бѣхѣнѣ сiѣ
сама сова, ... нрѣху мiена,
мiѣхъ, мнiе, сiѣтѣ i Тѣдѣига
а онъ, кѣтѣрѣмъ хѣрѣнѣдѣиѣтамъ
хемiѣ, яѣкѣ мнѣ мнiѣ рѣдѣ
дѣаѣ. — Сѣхѣнѣмъ нрѣхѣдѣхѣ
го Мѣнѣкѣсѣго, хѣрѣнѣнѣмъ
Ах! ...
Мѣнѣсѣ!

(приваиву Іра.) Прекрасная,
 паніа, ... повідохімо ми хе
 брація знайдзе сь ту в очі
 хайі. .... прекрасная ....
 (паніа сь і ще мужі.)

Іра.
 Паніа Ухесті!'
Ухесті.

(ад Іра.) Со паніа какі?
Іра.

Ухестіах паніа оденніе і
 довчче скупіах! —
Ухесті.

Присядтем нінтересіе мах,
 пун до мѣха паніа.....
 (і ще мужі.)

Ira

Nie wzięliśmy się Tanno czy
nie masz mi pram nie do
pomiedzenia?

Wrecki:

(zbliżając się:) Ładaję mi
się, że nie. —

Ira.

Podziwiam pański stoicyzm,
... inny na pańskim miej-
scu poruszyłby niebo i ziemię...

Wrecki:

W jakim celu?

Ira.

Aby się zemścić!

Wrecki:

Na ilerych czy prostuszych
nackędziach?

Tka.

Na głównym sprawcy którego
pan zapewne nie zna.

Włochi!

Znam go!

Tka.

Zna? Wiesz więc że pan
nie zawiodła? Taka karowa
dziatom panu kumste i dotry
matam jej.

Włochi.

Żeeli to pani doto uskiescie
i spokój.... Co do mnie, czy
nie pryncypatem pani

prawy jakimi?

Taa.

Znakomity z pana aktor,
nie zdradza cię nawet
w tej chwili, gdy plany
twojej przyszłości poddeptane
na zawraski.... albo może
nie stracicieś pan jeńskie
nadzieje potoczenia się
z ubóstwioną?

Włocławski.

Stracicieś! bądź panu tego
pewna.... a teraz może
dojść? (i idzie ku drzwiom.)

Taa

Panie Włocławski!

Wkieski:

Kwaje mi się, że nycisnętaś
paui że mnie wykryto, i
chyba na mi się już nie
przydam!...

Ta.

Jeszcze chwile, ... Pamiętaj
pan mi prosi?

Wkieski:

Oczy paui mówięy temu, kto
tego nakrętaś aktorem...

Ta.

Pamięta mi już, ja niesknesli
na wladam pana, potrzebuj
je jej, przytniesie mi ona me
skowiskom, ulge .... mienami

Przejdź mi do ręki?

Włodek:

Nie!

Tata.

A więc pogadaj z mią?

Włodek:

Nie!

Tata.

Nie? nie naigrawaj się
pan do mnie!

Włodek:

Ja z panem, czy panem do mnie?

Tata.

Nie nie panem! Przejdź mi do ręki,
nie pogadaj z mią, a więc...

Włodek:

Lituję się nad panią, a raczej
 żal mi pani, żal serdecznie.
 Sprzymiennitas' cnoty, który
 ci nie nie zawinił, który
 był dla pani z cxcia i przy
 miarkowaniem, splamitas' swo-
 ją godność i teraz pozosta-
 wiek z wiecznym wyrę-
 tem dla siebie samej, je-
 żeli nie z boleścią praw-
 dą, nad tem, co się ju-
 stato i odstac' nie może.

Iza.

(rozumając jego ukhę:) A jeżeli
 kiedyś stanę się lepszą...

przebaczyć mi pan?...
Włocławski.

Przymietam panu przyjaźni,
przez wdzięczność za swoje
dla mnie uskucie, mieniam
nieś panu nie do przebaczenia.

Jan

(a ptasie!) Przed samym
światem przyznać się do po-
pełnionego występku; chce a
żeby wszyscy wiedzieli jaką
byłam...

Włocławski.

O! nie! O motanie to kłódk
sytuacji złościwości ludzi,

nie ratując mnie wcale, — pocho-
 staw pani wszystko w tym
 stanie jak jest; w ołec nie-
 go, mykając się jęstem bez
 bramy, ale nie niegodny sa-
 mogo siebie. — Ludnie mogą
 mi odbrać tylko skłesze,
 nie odhiora, mi spokoju su-
 mienia i przesmiradzenia,
 dem skęgos' mart. — (Pod-
 jąc jej rękę) — Pan jęskke
 podaje pani rękę na
 znak, że jeżeli sama pani
 zdąży się uspokoić, ja nigdy
 stoczę się ci nie będę. — O!
 mięk mi pani i otęch' tłu,

których nie pragnąłem nig.
Dy mi dacie z mojej przychodni. —

Scena

Teraz dopiero wiem, że jestem
nieśmiertelna. —

(myślnie szybko na prawo.)

Scena 5^a

Wrecki sam prócz Jodmiga
i Sabatier.

Wrecki.

Unieśmiałam się, pramalita
na ziemię i zbrukota, a nie
czuję dla niej nienawiści. —
Jestem tak zimny czy pokryte
piany? Zwiście! od kilku
tygodni maluję się na

rodnemu życiu. — ... Wszak się,
 Ory mybiore, siesskę, po której
 powoli i z trudem dobiję się
 jakiegoś celu! Lecz pójdę po
 tej drodze sam. . . . . z Sądzi-
 ą, poklepnę się na kawsce,
 poklepnę się z kalendarz, . . .
 z której miałem chlubne prawo
 kształcenia młodego pokolenia,
 . . . Dziś mi i tego nie wolno,
 uskyniono mnie niegodnym
 tego świata, zambnięto przede
 mną, uskyniło Drogę. . . . Cza-
 sami mydaje mi się że to sen,
 że widziadła przygniatają mi
 mój i pierś, i rąbkiem krynki,

mielkimi głosem, ażeby się prze-
budzić, ... Ha! skończył ten
ha z panem hrabią, z tym
domem, z całą moją przyszłością,
a im prędzej tem lepiej!
... (zwracając się tam myjskim i chwi-
li, gdy wychodzą z prawej parci
Sabatier z Sadnigą, — postysnaw-
szy broni, odwraca się przybiega-
jąco, i ratując uciekając parci Sa-
batier i Sadnigi mówią:)

Wniecki.

Także w skrzęśliwy, że mo-
gę pożegnać się z pania-
mi .... bez świadków. —

Sabatier.

Sabatier

Spojin pan na Sadminię, czy
gódzi się panu tak mówić? W
kilkun dni nie pokanates' się
tu pan wcale ....

Wrecki.

Potrzeba mi było samotności
i spokoju, a żeby wiedzieć,
co dalej zrobić ze sobą,
a potem w domu krakiego
Stefana nie należy mi
przechywać .... zbyt często ....

Ładwiga.

Jest to charakterem dom mojej
ciotki i mój, ... lecz widzę że
przechywanie zbyt jest panu

ludne!...

Wanek:

Przebaczenie? Nie droga
pani, nie mam żalu do ni-
kogo, nawet do tych, któ-
ry więcej względem mnie
zawiniли aniżeli Stefan...

Edmunda.

Więc Gluckiego nie przysze-
dłes pan pomimo temu do
niego napisata? Nie o-
bawiaj się pan, ciocia nie
o każdym swoim kroku,
i pochwała go. -

Sabatier. -

Tak! Kochacie się i myślicie

w tej miłości do śmierci, to
mnie, znając was oboje; nie
chcąc śmiać nie rozrywa tego, co
postanowiły dwa szlachetne
serca! —

Winicki.

(wzruszony) Pani Droga!...
pano Adriego!.... myślenie
gorzkie startyscie temu jednemu
staremu, a Bóg wie, czemu
go potrzebował w takiej chwili
li.... Wracacie mi znemu
miaru, w ludzi, w sprawę
Olimos i piękne strony tego
okrutnego życia. —

Adriego.

Więc pan nie miałes miary me

me mnie? nie ufateś, xē je
Dna, mogę być tylko xausse
Ila pana, w doli i niedoli?
(.podać mu ręce.)

Wzrusz.

Ufatem i wstrętem, co x Dni
nego! Nie kryjąc się poniż-
nym w obec samego siebie,
wiedząc, xē hauba na mnie
xrusca, nie odepchnię myli
troich odepchnię, ale wiedząc
tem takim, xē sriat na swoje
nieubytane prawa, których
przekształcanie nakymatoby się
wymowieniem, a czy na to
wolno byłoby mi narzekać

ciebie pranno Zadrigo?!

Nie lepiej'xê więc, xê jestem tu
 Dais' po raz ostatni, ażeby po-
 zegnać się z matką? Ojciec,
 z Ład, zatopię się na wsi, pra-
 cując samotny, ale mi, niepo-
 cieszony, skoro taką pamięć
 zostawiam po sobie. —

Zadrigo.

Tę pamięć wytarczył panu
 ... a innym?

Wrecki.

Na kłękach minienem Cię.
 Koniec na te słowa, ... lecz za
 dobre znam twój charakter,
 Zadrigo, ażebyś nie zrozumiał

Konieczności tego co czynię. -
Nie mogłbym żyć wstępując wśród
tych ludzi i tych stosunków,
nie mogłbym i nie umiał-
bym. -

Andrzej.

A więc Dobrze! nie pojedziesz
pan sam, ... wszak pan słysza-
ł co stara kochaneczka cioci...? -
ona prowadzi kochani moje tak,
jakkby je prowadziłta matka,
ona myciaga nad nami czeka
wstygając nam .... a pan
się jeszcze mahać? Chyba
nie kochacie mnie nigdy? -

Sabatier. -

Sajmuję żunę, trąję, Wtady
stawie, ale nie posmięcaj' sta-
niej' rtasnego exkescia, i exke-
scia Sadnigi, która wbrew
zmykajom świata pieruwa
oddaje ci rękę. —

Wnecki:

(z matarwie:) Wgardnithym
sobą, gdybym ja przyjął w
chmili, w której' stoję wśród
srego spoteckenistra jak bannita.

Sadniga.

Wtakiej' chmili' chce' stać przy
tobie. —

Wnecki:

(mileny chmili' głęboko wzruszony,

przemem miłości i wzruszeniem. Dzieci!

Sabatier.

Dobre Dzieci!... Duchem mo-
im biegnę naprzód przed nami,
i miłość was trzymających się
za rękę, idących naprzód z
wielkim na ustach.....

Tak sobie wyobrażam tych,
których Dobre a nie usta
zamartwy ze sobą, są już mi-
łości; tak stam i ukocha-
nym moim, przez tutaj
i optymalne życie w trudzie,
rozpaczy, nierzach i zmartwie-
niu o przyszłości, tylko nie
o naszych sercach... Nie le,

bram się, więc naszej procyentos,
 ci, a gdy kiedyś stanę przed
 twoją matką, i'mięto odpowiem
 xem w tym xmiarku skutata
 Dla ciebie nie wielkości smiato,
 mych, ale tamtego skcescia! -

Władysław i Jadwiga.

(Kłęcząc przed nią, mówiąc.)

Matko!

Scena 6^a

Ciż i hrabia w głębi, potem
Książe i Korbaczkowski.

Hrabia.

(Dostarczony kłęczących i panny
biegając.) Tęgo już xamado...
 panie Włocław, pomylites' się

we dwunastu! —

Admiga.

(metając.) Bracie! oto mój
narzeczony! —

Hrabia.

Nigdy! Dopuki ja jestem
w tym domu. . . .

Sabasier.

A ja z wami! (stojąc w jej
gronie!)

Hrabia.

Skandal! stwożę honora!
i ciocia razem w trójkę!
(łomaj meltrije. Therazie, au
gust i pan Korbaczewski.)

Therazie

(wchodząc przy młodziużce i

paniami.) Pamracam na₂
 sprzedażemanie mais le jeu vaut
 la chandelle. — Nicch portórny
 pan Horbaczewski, usmieje
 się się państwo, ja przynaj
 mniej ubawitem się, jak już
 dawno nie pamiętam...

Herakia.

A ja nie pamiętam już
 czy się kiedy barwitem ....

Herakia.

Prawdnie imbraglio, skereg
 intygantów tapiających się
 w zastawioną na innych pu
 łapkę. — To się już dziś zda
 wa bardzo trudno! —

Włosecki.

(intrygowco:) Stusknijcie! intryganci' bymaja, d'xis' z'ęckmiejci'.

Skłócić.

(zaniepokojony:) Sknurek pacior kór, jeden nanixany na drugi, a' i' ktos' pociagnat za sknurek, i' paciorki' posypaty się na xiemię. —

Włosecki.

Moxe ich lepiej nie zbierać. —

Skłócić.

W pańskim rtasnie leży in-
teresie, prozbierać je skrupu-
latnie. —

Włosecki.

(wyderka) Co da jédnego
Glazne.

Glaznego nie
Yrabia.

Nie podniecacie naszej
 ciękawości. — Tanie Korb-
 czeński zaczął się raz

Sabatier.

Żeeli znór o jących podstę-
 pach i zdradach możemy nie
 stuchać. —

Ładniga.

Ojczyzny katem ciociu!

Korbaczewski.

Testem pamięci, że i prątem sła-
 mi przyjemności, to co powiem

a takie Kochany Władystawie
z serca miśnkuje pomysłne
go rozmyślania sprawy. —

Włóckai!

Włóckai ja bezemnie i prze-
cieranie, więc i rozmyślanie
jej jest mi obojętne. —

Skórkę.

A! nie panie Włóckai! Dla
paua nies to maxia, maxia
mi pau mierny, bo choć róż-
nity nas przekonaniam ...

Włóckai.

Skórkę różnity odemnie tylko
odnienne interesa. —

Skórkę.

Przynajmniej z admiernych prze-
kazan, co na jedną my-
śladni. —

Włosecki.

Morze w wielkiej polityce, któ-
rej nigdy uprawiać nie pragnę.

Kuczyński.

Straszy mnie pan ile ci się
podoba, bądź co bądź jednak
i bez obtudy, mianem panu
kupetnej rehabilitacji. —

Włosecki.

(chłodno:) Dzielanie na zaszkodyt
rehabilitacji wskazane potra-
fia, tylko ci, którzy się
splamili. —

Хііахё.

Харда н памі Дуска. —

Вінецкі.

Тэсто јёдына маја халета.

Гадміга.

Прсіны з соба, паміе Віта
Дыстаніе. — (Гадміга, Віне-
цкі і памі Сабатіер хца, а
Дейс, грабіа іх халкыміе.)

Грабіа.

Ніе бадзіек Дхіесмі і
прохмольскі мёніс памі
Горбаскевскіему. —

Горбаскевскі.

Генембох ніе хасрату прапу

✱

lech natortny astro na Bi-
 kiego, my dobył z niego ten
 sekret, ... ~~z~~ xē w utrojeniu
 całej potwarzy integrował
 Hosyński. — Piki ten bez
 nahańia, jak państwo ten
 wiecie, odstawił go w swém
 piśmiwle. — Strzebosa po-
 bieżył do Hosyńskiego
 ale Hosyński sprytny jak
 kawire, wyjechał za granicę,
 zę ze swą narzeczoną, bogatą
 myślarzą. — Strzebosa
 nie zapomniał o tem, pręko

siemat do muru Żydów, Mord
feinda, grożąc mu procesem
o różne lichwiarskie ge-
schäfte. — I cóż panu stro-
pomieć? przyślimy Żyda
murat, że w kupnie folwar-
ku był tyłko poddawianą
figurą....

Wasyli
(prócz księcia) Łazo?

Korbackowski.

Pana Opretackiego, który wstydził
się skorzystać z łaski łobuziego
i kupić sam, ale nie wstydził się
ulecieć sobie za pośrednictwem

Łakotawa. -

Hrabia.

Wierzę że 30.000 dać mi może
jeśliby, tylko? . . .

Korbaczewski.

Opretactsi. -

Wierceksi.

Nie byłbym przypuszczać!

Hrabia.

Pięknego mam sąsiada. -

Książę.

Któręgiś przyjechał przyjmować
u siebie na salonach! -

Łakotier.

Umiejętna wreszcie o chciwość ja.

Kiegos' tam Dorobkiewicka,
ale czyż godziło mu się mił
sceś, skoro stykał o potrawę
kuchennej na pana Wineskiego. —

Korwackowski.

Tak osadził i Anembos, który
przerzucił z nim formal
na, korespondencję i musiał na
pewno odwiedzić nas w dalekim
sięgu. —

Sabalici.

(Przystając na rzecz Wineskiego)
Takim exekselim! —

Jadwiga.

(przystając do Wineskiego) Poje
Dziś pan jeśkce na miś?

24

Wrecki.

(tak samo:) Pojadę .... a to,
ba, Tadriego! —

Grabia.

(zbliżając się do Wreckiego
bardzo natrętnie.)

Kochany Władystawie! Tę
lin pozostał cokolwiek w pro-
stawie myślenia...

Wrecki.

(tak samo:) Cokolwiek? jesteś
dla siebie zbyt łaskaw. —

Grabia.

Wrecki jak na arcy życiu
publicznego, musiałem gło-
biej ukrywać, moje uczucia

prymatne, avineli sie do
zgadzato z mojím usposo-
bieniem. —

Sabatier.

Сестрице.
 Узнаю сїхъ, наименѣе
 мой сестренѣе. — Захо-
 маю сѣбѣ стѣну, а
 тебѣ пана Венекіе, про-
 го не о прѣбаваніи сѣ-
 не і безъ прѣсѣловъ. —

Heberia.

2 rozkoszaj! Ludy nie rozumie
nie wyrzeka się smych pomysł
Taka; - prychała kochany pęk
jasiel! - (na stronie.)
Kraje mi się, że ścisłam

już ministra. —

Lotary:

(niechodząc młotuje!) Pan
Stembosk!

Sena 7^a

Ciż, Stembosk potem 7^a.

Wokusy:

Witamy!

Stembosk

(~~Pa~~ Stambosk się wyjeżdżam
rama się w objęcia Włuckiego,
obadwaj ściskają się chwie!)

Stembosk:

Zmyślenie nasze! Zmyślenie
two uciekającego skłonięcia!

Wnieśli:

Pierw życie ma je w każdej
potrzebie! —

Stembosz.

Chlubny dla mnie ten dzień
w którym przyjacielowi po-
mocy sprośaj i pomocy
dam do tryumfu dobrej spra-
wy nad złą! —

Wnieśli:

Pamięć tryumfu słachetne-
go nad złymi, bo trudziłeś
się w sprawie mego honoru
więcej odemnie. —

Stembosz.

Honor twój, honor prawego

i' zastukanego ciotarika, to
honor nasz. —

Włocławski!

(gorko!) Nie możemy tak
myśleć. —

Stambolski.

Wszyscy ci, którzy nie mogli
zakończyć na stracenie Orliej
siły. — I pewien jestem, że
gdyby mnie nie było, znalazł
by się inny, lepszy człowiek
uczucie ludzkości, nie myśle-
pi' złość, fałsz i podstęp. —

Korbański!

Tylko trzeba umieć stać na

za innych, cześć ja — Bóg
wielki pochwalić się nie
może. —

Strembosz.

Oto Głównym zadaniem
kuleczonego ludu, sędziem
prosto przed siebie i do
zatem do prawdy. —

Horbachewski.

Na koniec której znalazł
nie skutkując go wcale . . . .
pana Orestasiego. —

Strembosz.

Zatrzyma on sędzię i bardzo
swojego postępania. —

Grabia.

To mi się naryma mówić
x ciotkiewiczom! No i pytam
się, dla czegoś dotąd nie
został prostem?

Stenobosk

Nie możemy ~~być~~ być prostami
wzruszy, zostajesz ty prosciak. —

Grabia.

Musiątem — ... kaskadowy
kafaniem — .....

Stenobosk.

Ta jednak nie tracę nadziei;
x niedługo pręknąć się będzie
x myśleniem, które nie jest

zmyśleniem dla kraju. -

Herabia.

Chyba i masz!

Księż.

A to już dawny pranie Archem
bosk, że trzeba być chyba
prorokiem, żeby wiedzieć na
pewno, po której stronie
wypadnie zmyślenie, czyli
niebawny próżnytek dla kraju!

Archembosk.

Prorokiem być nie trzeba,
aleby chciać nie dla osobis-
tych celów, z odwołaniem
swoich, do których się przyknać

nie można — ... i lek . . . . .
francuski. —

Książę.

(wyjmując notyche, i pisząc
stórkicem.) Ten właśnie francuski
pawiski charakter sobie. — Ela-
stycznością, smę, przyda się, dla
każdego stronnictwa, arystokraty-
cznego czy demokratycznego. —

Stembork.

Mości Książę, miemy z doświad-
czniami obywatela, że w życiu
publicznym naszego kraju,
nie ma arystokracji i de-
mokracyi, są tylko ludzie
Dobry i złej woli. —

Ksiane.

Sabatier.

(Do Skromboska!) Wroście
 pan z sobą, tyle xawosze
 smialta i ciepta, xē nie mo-
 że, się powstrzymać, ażeby
 się nie ucotomać jak syna.
 (ratuje go w głowie!)

Jałmiga

W takim razie ja scisnę
 Dłoń pana jako brata! —

Wnieśli:

(Do Skromboska!) A ja ci
 bratem pokostanę do śmierci!
 (Wchmili gdy Jałmiga i Wnie-
śli otaczają Skromboska, Saba-
tier pociąga za sobą krabięgo!)

Sabatier

Cóż mić ? .... mamyż z
tąd wyjść ? ....

Herbina.

Co też ciocia mówi ? "Wyjść"
gdy jutro u mnie raut ?

Sabatier.

Pytam cię, czy zgodzisz
się na potaśnienie Wixeckie
go z Sadowiną ?

Herbina.

W zasadzie niby zgodzam
się .... lecz pręcić nie
mogę, tak bez Ixi ....

(idzie ku Sadowin na pra-
wo i wota.) Ixiu ! Ixiu !

Ixa.

(wchodzi i staje na drzwiach.)

Grabia.

Ixiu! ciagle się Dziadek... a
tu pan Wuccki osmiatłszy
się o rękę Adriani.... co
ty na to?

Ixa.

(nie ruszając się z miejsca)

Ta?... a kto's tu jest gło-
wną rodzinę?....

Grabia.

A! prawda! Teraz już wiem...
to ja jestem główną rodzinę. —
(odchodzi od niej.)

Ixa.

(kalkunując go.) Uprzedzam

cię tylko, że do Wiednia pój-
dę z tobą razem. - (Wchodzi na
porost do siebie.)

Hrabia.

(z nadzucia.) Pojadiesz ze mną
do Wiednia?... brawo! Eh!
w takim razie zblićcie się....
Jako główna rodzina, czyli
representant pewnego adla-
mu naszej protekcji, jako
marszałek powiatu i' powst...

Stenbosc

Wpadasz me frazes!...

Hrabia.

Masz rację! zatem krótko:
(do Wierskiego.) Kochany mi-

mistrze! ... chciałem powiedzieć
 Kochany Władystawie, i ty
 Adwiniu ... gdy już inaczej
 być nie może, Kochajcie
 się i .....

Strumbose

To co innego!

Sabatier.

(myciągając ręce nad ich ystowami)
 Spokój Wam i temu Domowi!

Kanier.

C.K. DYREKCYA POLICYI
WE LWOWIE

L 23592.

Wyrokiem Prezydium ces. kr. Namiest-
nicstwa powołano do sądu z dnia 30
września 1886. na prokuraturę upo-
sądzoną sędzie 5 ablowej komory Edwarda
Rybowskięgo p. 4. „Oraczkowy”

Lwów dnia 3 października 1886.

Marynowski

K. 239

9.08.85

75

